

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı

**TÜRKÇE VE KORECEDEKİ EMİR KİPLERİNİN
KALIP SÖZLERDE İNCELENMESİ VE ÖĞRETİMİ**

Sua HONG

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

KABUL VE ONAY

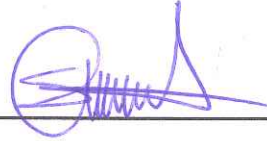
Sua HONG tarafından hazırlanan Türkçe ve Korecedeki Emir Kiplerinin Kalıp Sözlere İncelenmesi ve Öğretimi başlıklı bu çalışma, 10/09/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

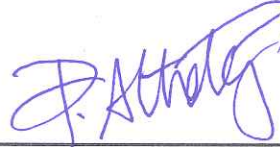
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ATABEY (Başkan)

Doç. Dr. Nazmiye TOPÇU TECELLİ (Danışman)

Doç. Dr. Sema ASLAN DEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Pınar ALTUNDAĞ (İkinci Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof.Dr. Yunus KOÇ

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

18/09/2018

 imza

Sua HONG

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

- Tezimin tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir. (Bu seçenekle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etmeniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir.)
- Tezimin .../.../... tarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum. (Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.)
- Tezimin .../.../... tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.
- Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi

18.12.2018

İmza

Adı SOYADI

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Doç.Dr. Nazmiye TOPÇU TECELLİ danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

18/09/2018

imza

Sua HONG

TÜRKÇE VE KORECEDEKİ EMİR KİPLERİNİN
KALIP SÖZLERDE İNCELENMESİ VE ÖĞRETİMİ

SUA HONG

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

TEŞEKKÜR

Heyecan ve hayallerle dopdolu bir şekilde Hacettepe Üniversitesine geldiğim zamanlar daha dün gibi olmasına rağmen mezun olduğum günler geldi. Bu süre zarfı boyunca çalışmalarım meyvelerini verdi. Elinizdeki tez yazılana kadar ki tüm süreç içerisinde beni destekleyen Rabbime şükran ve saygılarımı sunarım. Bana bilgelik, cesaret ve güç veren Rabbe övgü sunarım.

Bu süreçte çok özel bir hocayla karşılaştım. Tezimin danışman hocası olan Nazmiye Topçu hocama teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans tezime esirgmeden sunduğu öneri ve eleştirileri ayrıca beraber geçirdiğimiz vakitler aracılığıyla eksik yönlerimin neler olduğunu ve hangi yöne doğru ilerlemem gerektiği konusunda fikir sahibi oldum. Ayrıca Ankara Üniversitesi Kore Dili ve Edebiyatı Bölümünde ortak danışmanım Dr. Öğretim Üyesi olarak görev yapan Pınar Altundağ hocama da desteklerini esirgemeyip yanımda olduğu için teşekkürlerimi sunarım. Gazi Üniversitesinde görevli saygıdeğer Erol Barın hocam, benim sığ bilgi birikimime rağmen desteklerini benden esirgemeyerek çalışmamın olumlu yöne doğru ilerlemesini sağlamıştır. Bu sebeple kendisine en içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca Uluslararası Öğrenci Derneği Başkanı Fahri Temizyürek, Ankara Üniversitesinde görevli saygıdeğer Ertan Gökmen Hocam, Hacettepe Üniversitesinde görevli saygıdeğer Sema Aslan Demir, Meral Koçak Hocam, Gazi Üniversitesinde görevli saygıdeğer İbrahim Atabey hocama şükranlarımı sunarım.

Bu yolculukta benimle birlikte çaba göstererek yardımlarını esirgemeyen sevgili arkadaşlarım ve komşularıma da çok teşekkür ederim. Onlar da benimle beraber gülerken ve ağlayarak desteklerini esirgemediler. Büşra, Işın, Tuğçe, Sümeyye, Zeynep, Hande'ye tüm yürekle teşekkür ederim. Pek çok arkadaşımın esirgemedikleri sevgilerini ve yardımlarını unutmayacağım.

Ayrıca sevgili aileme de teşekkürlerimi bir borç bilirim. Hiç de kısa sayılamayacak süre zarfı boyunca ailemin benim için iyi dilek ve sevgileri sayesinde ben buralara kadar gelmiş bulunuyorum.

Son olarak benim sevgili YG family! Hayatımdaki en güzel zamanları beraber geçirdik. Sayelerinde sevgi, cesaret ve dostluğu öğrendim. Hep beraber olmak dileğiyle.

ÖZET

HONG, Sua. *Türkçe ve Korecedeki Emir Kiplerinin Kalıp Sözlerde İncelenmesi ve Öğretimi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.

Bu çalışmanın amacı Türkçe öğrenen Koreli öğrencilerin genel olarak zorlandıkları dolaylı emir kipinde kalıp sözlerin kullanımının, öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecine olumlu katkı sağlayacağını ileri sürerek Koreli öğrencilere Türkçe emir kipi öğretimi ile ilgili öneri sunmaktır.

Bu amaçla, öncelikle Korece ve Türkçedeki emir kipi açıklanarak Türkçe ve Korece emir kipi arasındaki benzer ve farklı yönler analiz edilmiştir. Analizler Türkçe dil öğretim merkezlerinde kullanılan Türkçe ders kitapları ve yabancı dil olarak Korece öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki Korece ve Türkçe emir kipi ve kalıp sözlerin kullanım durumlarının incelenmesi ile yapılmıştır.

Çalışmada, ders kitaplarındaki emir kipi öğretim yöntem ve kullanımlarının analiz edilmesi sonucunda Türkçe ve Korece arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tanımlanmış, bu tanımlamalar aracılığıyla etkili ve kalıcı Türkçe öğretimi için öneriler sunulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ileride yabancı dil olarak Türkçe ve Korece öğretimi alanında yapılacak olan çalışmalar için referans kaynağı olması amaçlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçe ve Korece emir kipi, kalıp sözler

ABSTRACT

HONG, Sua. *The Important- Subjunctive Mood in the Teaching of Turkish and Korean Catch Phrases*, Master's Thesis, Ankara, 2018.

The aim of this study is to assert that the use of the phrases for learning the imperative, which Korean students learning the Turkish language generally have difficulties with, will have a positive effect on students and provide effective advice for Korean students learning the imperative.

For this purpose, this paper compared and contrasted the Korean and Turkish imperative statements, in terms of contrast linguistics and found out common areas and differences. In addition, this paper examined the books that are used in Turkish language education institutions, in order to analyze the differences in characteristics of the teaching methods of the imperative in Korean and Turkish and survey the usage of phrases.

Between Korean and Turkish, the same thing in Direct Imperative and Indirect imperative is the representation of honorific statements. And the imperative is expressed by the ending term. It seems that the functions of Indirect imperative in Korean and Turkish are variously expressed by the functions of 'request'.

Unlike Korean, the third person statement is actively displayed by phrases in Turkish, and this is taught as a 'statement' in Turkish education for foreigners.

This is a subject that confuses many students who are learning Turkish. Therefore, I believe that using phrases in order to effectively absorb and understand the indirect imperative, will help students.

Key words

Turkish language education for foreigner, imperative in Korean and Turkish, phrases

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM	ii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iii
ETİK BEYAN	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE EMİR KİPİNİN KALIP SÖZLERDE KULLANIMI	
.....	7
1.1. Yabancı Dil Öğretiminde Dil Bilgisinin Yeri.....	9
1.2. Dil Bilgisi Öğretimi Yaklaşımı	9
1.2.1. Geleneksel Yaklaşımlar.....	9
1.2.2. Dil Bilgisi Yaklaşımı	10
1.2.3. Kelime Yaklaşımı	10
1.2.4. Davranışçı Yaklaşım	10
1.2.5. Bilişsel Yaklaşım	10
1.2.6. Kavramsal-İşlevsel Yaklaşımlar	11
1.3. Dil Bilgisi Öğretim Yöntemleri	12
1.3.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi.....	12
1.3.2. Doğrudan Öğretim Yöntemi	14
1.3.3. Aktif Yöntem.....	14
1.3.4. İşitsel-Sözel (Dinle-Konuş)Yöntem.....	14
1.3.5. İletişimsel Yöntem	15

1.4. Kalıp Söz	16
1.4.1. Kalıplaşmış Söz	19
1.4.2. Deyim.....	20
1.4.3. Atasözü.....	24
1.5. Yabancı Dil Olarak Türkçe ve Korece Öğretiminde Emir Kipi.....	28
1.5.1. Emir Kipi	28
1.5.2. Doğrudan Emir Kipi	34
1.5.2.1. Türkçede ve Korecede Doğrudan Emir Kipi	34
1.5.2.2. Türkçede Doğrudan Emir Kipinin Kullanımı	34
1.5.2.3. Korecede Doğrudan Emir Kipinin Kullanımı.....	35
1.5.3. Dolaylı Emir Kipi	40
1.5.3.1. Türkçe ve Korecede Dolaylı Emir Kipi	41
1.5.3.2. Türkçede Dolaylı Emir Kipinin Kullanımı	42
1.5.3.3. Korecede Dolaylı Emir Kipinin Kullanımı.....	46
1.5.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe ve Korece Öğretiminde Emir Kipinin Kalıp Sözlerde Kullanımı	52
1.5.5. Değerlendirme.....	55

2. BÖLÜM: YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE KORECE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA EMİR KİPİ

.....	59
2.1. Kitap Analizlerinin Amacı ve Ölçütü	59
2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitapları	60
2.2.1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabında Emir Kipi.....	61
2.2.1.1. Emir Kipinin Kalıp Sözlerde Kullanımı	61
2.2.2. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabında Emir Kipi	64
2.2.1.1. Emir Kipinin Kalıp Sözlerde Kullanımı	65
2.2.3. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabında Emir Kipi	66
2.2.3.1. Emir Kipinin Kalıp Sözlerde Kullanımı	67
2.3. Yabancı Dil Olarak Korece Ders Kitapları	69
2.3.1. Konkuk Üniversitesi Korece Kitabında Emir Kipi	70

2.3.1.1. Emir Kipinin Örnek Kullanımları.....	72
2.3.2. Kyung Hee Üniversitesi Kitabında Emir Kipi.....	74
2.3.2.1. Emir Kipinin Örnek Kullanımları.....	77
2.4. Ders Kitaplarının Analiz Sonuçları	78
2.5. Bulgu ve Yorumlar	80
SONUÇ	83
KAYNAKÇA	87
EK 1. Etik Kurul İzni Muafiyeti Formu	94
EK 2. Orijinallik Raporu	95
EK 3. Turnitin Benzerlik İndeksi	96

KISALTMALAR DİZİNİ

TDK : Türk Dil Kurumu

TÖMER : Türkçe Öğretim Merkezi

FTA : Serbest Ticaret Anlaşması (Free-trade area)

TABLolar LİSTESİ

- Tablo 1: Türkçede Deyim Kavramı
- Tablo 2: Dar Anlamda Korece Deyim Kavramı
- Tablo 3: Geniş Anlamda Korece Deyim Kavramı
- Tablo 4: Türk Bilim İnsanlarının Emir Kipi Hakkındaki Görüşleri
- Tablo 5: Koreli Bilim İnsanlarının Emir Kipi Hakkındaki Görüşleri
- Tablo 6: ‘Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe’ de emir kipi
- Tablo 7: Ölçünlü Korece Sözlüğü’nde geçen emir cümle sonu ekleri
- Tablo 8: Korecedeki emir kipleri
- Tablo 9: Standart Korece Sözlüğü’nde dolaylı emir olarak geçen cümle sonu ekleri
- Tablo 10: Emir Kipinin Kalıp Sözlerde Kullanımı
- Tablo 11 : İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabındaki Kalıp Sözler
- Tablo 12: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabındaki Kalıp Sözler
- Tablo 13 : Yedi İklim Türkçe Ders Kitabındaki Kalıp Sözler
- Tablo 14: Konkuk Üniversitesi Korece Ders Kitabında Emir Kipi Açıklaması 1
- Tablo 15: Konkuk Üniversitesi Korece Ders Kitabında Emir Kipi Açıklaması 2
- Tablo 16: Kyunghee Üniversitesi Korece ders kitabında Emir Kipinin Örnek Kullanılması

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Dinleyen, Konuşan ve Hedef Kişi Arasındaki İlişki

Şekil 2: İstanbul A2 Ders Kitabı 1. ünite, s. 9

Şekil 3: İstanbul A2 Ders Kitabı 1. ünite, s. 10

Şekil 4: Yeni Hitit A1-A2 5. ünite

GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte farklı toplumlar arasındaki ilişkiler artmış, bunun doğal sonucu olarak da dil, iki toplum arasında yalnız iletişim değil aynı zamanda o toplumu tanıma ve tanıtmaya aracı hâline gelmiştir. Bu nedenle yabancı dil öğrenmek, her anlamda, farklı uluslar ile bütünleşebilmek için âdeta bir köprü olmuştur. Bunun en güzel örneğini Türkiye ve Kore arasındaki gerek ticari gerekse siyasi, sosyal ilişkilerde bulabilmekteyiz.

Türkiye ve Kore ilişkileri incelendiğinde iki ülke arasındaki güçlü etkileşim Kore Savaşı aracılığıyla başlamıştır. Türkiye, Kore Savaşı'na Birleşmiş Milletler askeri olarak katıldığından bu yana Kore ile yakın bir ilişki içerisinde. Aynı zamanda 2002 Dünya Kupası'nda iki ülkenin birbirine olan dostane tutumları bu ilişkiyi pekiştirmiştir. Bu gelişmeleri 2013'te başlayan Kore ve Türkiye arasındaki FTA (Serbest Ticaret Anlaşması)'nın takip etmesiyle birlikte iki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler de artarak gelişmeye devam etmiştir. Bu olumlu adımlar neticesinde Korelilerin ve Türklerin birbirlerinin dillerini öğrenmeye olan eğilimleri artmıştır. Bunun ilk adımı olarak Kore'de Koreliler için Türkçe derslerini geliştirmek amacıyla Kore Yabancı Diller Üniversitesinde Korelilere Türkçe eğitimi veren TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi) açılmıştır. Bunu Kore'de, Hankuk Yabancı Diller Üniversitesi bünyesinde ve Pusan Yabancı Diller Üniversitesinde Türkçe Bölümü ile Orta Asya Araştırmaları Bölümü takip etmiştir. Ayrıca her yıl Türkçe öğrenmek için Türkiye'de bulunan TÖMER'de ya da çeşitli üniversite programlarında Türkçe öğrenen Koreli öğrencilerin sayısı üç yüzü aşmıştır.

Türkçe ve Korece, Altay Dil Ailesine mensup akraba diller olmaları sebebiyle dil bilgisi yönünden benzerlik göstermelerinin yanı sıra tarihî ve kültürel yönden de benzer özellikler göstermektedir. Bu nedenle Koreliler diğer dillere nazaran Türkçeyi daha kolay öğrenebilmektedir. Ancak iki dil arasındaki dilsel yapılarda bazı kavramsal farklılıklar bulunmakta ve bu durum Türkçe öğrenen Koreli öğrencilerin dikkatini çekmektedir. Bu kavramsal farklılıklar yeterince aydınlatılmadığı zaman dil öğrenmede bazı güçlükler yaratabilmektedir. Türkçede sıkça kullanılan emir kipindeki anlamsal değişimler bu durumun önemli örnekleri arasında yer almaktadır.

Emir kipi yabancı öğrencilere, özellikle Türkçe öğrenen Koreli öğrencilere hem çok kolay hem de ilginç gelen bir gramer alanıdır. Korecedeki emir kipinde görülmeyen 3. tekil ve çoğul şahsın kullanımı öğrencilere kavramsal olarak farklı gelmektedir. Özellikle günlük hayatta çok sık kullanılan ve Türk kültürünün önemli bir aynası olan kalıp sözlerde emir kipi 3. şahsın geniş yer tutması, bu durumu biraz daha zorlaştırmaktadır. Örneğin bir kimse hapşırınca karşıdaki kişi “Çok yaşa!” dediğinde öğrencilerin aklına ilk olarak kalıp sözdeki ‘yaşa’nın emir ifade eden bir fiil olduğu gelmekte ama öğrenciler bu durumda neden emir verildiğini anlamakta zorlanabilmektedirler. Bu nedenle Koreli öğrencilere, Türkçedeki 3. şahıs emir kipinin kavramsal olarak öğretilmesi ve kalıp sözlerden hareketle anlamsal değişikliklerin gösterilmesinin emir kipinin öğretimi/öğrenimindeki güçlükleri kolaylaştıracağını düşünmekteyiz.

Emir kipinin öğretimi sürecinde kullanılacak doğru yöntem ve materyallerin ne olduğunun belirlenmesi de öğrenciler için çok önemlidir. Türkçe öğreten kurumlarda sıklıkla kullanılan kitaplar incelendiğinde emir kipiyle ilgili örneklerde bazı eksiklikler göze çarpmaktadır. Günlük iletişim içerisindeki cümlelerin birçoğu kalıp ifadelerden oluşmakta ve bu ifadelerin çoğu emir kipi ile kurulmaktadır. Dolayısıyla derslerde ve ders kitaplarında, emir kipinin iletişim ortamında kullanımına yönelik, kalıp sözler üzerinden kavramsal özellikleri sezdirilmeye çalışılarak hazırlanan özgün örnek ve materyallerin oluşturulması gerekmektedir.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm çalışmamızın gerekliliğini, amacını, araştırma yöntemini, kapsamını, dil-kültür ilişkisini ve yabancı dil öğretimi ile ilgili bilgilerin sınırlarını göstermektedir. Bunun yanı sıra bu çalışma, kalıp söz yelpazesini belirleyerek Türkçe ve Korecede kullanılan kalıp sözleri anlamsal ve işlevsel olarak karşılaştırmaktadır. Ayrıca Türkçe ve Korecedeki emir kipini, emir kipinin türünü, anlam ve isteme işlevini tanımlamakta, Koreli öğrencilerin Türkçedeki emir kipini öğrenirken zorlanabilecekleri konuları ele alarak değerlendirmektedir.

Çalışmamızın ikinci bölümü ise, Türkçede emir kalıbının öğretimi/öğreniminin önemini vurgulamak amacıyla yabancılar için Türkçe ve Korece ders kitaplarının analiz edildiği ve Korece-Türkçe ders kitaplarında geçen emir cümlelerinin kullanıldığı kalıp sözlerin incelendiği kısımdır.

Problem Durumu

Günlük iletişimde farkında dahi olmadan sıkça kullandığımız emir kipleri, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için dili aktif kullanmada önemli bir yere sahiptir. Özellikle Türkçede emir kiplerinin iletişimde sıkça karşılaştığımız kalıp sözlerde anlamsal farklılıklarıyla kullanımı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Koreli öğrencilerde zorluk yaratmaktadır. Bu bağlamda, Korece ve Türkçe öğretiminde emir kipinin kullanımı arasındaki benzerlik ve farklılıkların her iki dilin emir kipinin işlevsel özelliklerinin incelenmesiyle ortaya konulması planlanmıştır.

Çalışmamızda “Korelilere Türkçe emir kiplerinin öğretimi/öğreniminde karşılaşılan diller arası benzerlik ve farklılıklar nelerdir ve emir kiplerinin işlevsel özellikleri nasıl öğretilmelidir?” sorusunun cevabı aranmıştır.

Bu probleme ait çalışmada cevap aranacak alt problemler aşağıda sıralanmıştır:

- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda emir kiplerinin öğretimi ne şekilde yer almaktadır?
- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda emir kiplerinin kavramsal özellikleri nasıl gösterilmektedir?

Çalışmanın Amacı

Araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe ve Korecenin öğretiminde yaygın olarak kullanılan ders kitaplarında emir kipinin kullanımını incelemek ve bu iki dil arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları saptamaktır.

Daha sonra ise elde edilen bulgular doğrultusunda Türkçeyi A1 ve A2 seviyesinde öğrenen Koreli öğrenciler için emir kipi öğrenimini kolaylaştırıcı faktörleri araştırmak ve değerlendirmektir. Bu açıdan ele alındığında Türkçede günlük iletişimde sıkça kullanılan kalıp sözlerin bazı dilsel ve anlamsal özelliklerinden dolayı emir kiplerini öğretmede etkin ve elverişli bir araç olabilecekleri düşünülmektedir.

Çalışmanın Önemi

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin düşündüklerini hedef dilde etkili bir biçimde iletebilme ve karşısındaki kişinin iletişim amacını net olarak anlayarak sağlıklı bir iletişim gerçekleştirebilmesi için, Türkçede sıklıkla kullanılan emir kipini çeşitli işlevleriyle öğrenmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğreten ders malzemelerinde emir kipinin çeşitli ifade yöntemlerini ortaya çıkaran bilgilere ve örneklere ihtiyaç vardır.

Bu noktada çalışmamız; Türkçede, özellikle günlük iletişim dilinde sıkça kullanılan kalıp sözlerden faydalanmanın emir kipinin işlevlerini öğretmek/öğrenmek adına önemli bir rol üstlendiğini, bu şekilde öğrencilerde daha doğal, ilgi çekici, ve faydalı dil öğretimi gerçekleştirebileceğimizi göstermesi açısından önemlidir.

Bu araştırmanın Türkçedeki emir kipinin daha etkili bir şekilde öğretimi/öğrenimine katkı sağlaması beklenmektedir.

Yöntem

Bu çalışmada Korece emir cümleleri ile Türkçe emir cümlelerini baz alarak her iki dilin emir ifadelerinden hareketle aralarındaki ilişkiyi analiz etmek amaçlanmaktadır. Çalışmamızda yöntem olarak daha önce yapılan çalışmalarda sıkça kullanılan karşılaştırmalı dil bilimsel yöntem (comparative linguistic) değil, ayrımsal dilbilimsel yöntem (contrastive linguistic) kullanılmıştır.

Lee (2001)a göre karşılaştırmalı dil bilimsel yöntem ve ayrımsal dil bilimsel yöntem birbirlerinden farklı kavramlar içermektedir. Karşılaştırmalı dil bilimsel yöntem aynı dil ailesinden olduğu var sayılan dillerin zamana göre eşsüremli ve artsüremli olmasına bağlı olarak incelenmektedir. Öte yandan ayrımsal dil bilimsel yöntemde hedef dil ile kaynak dil olarak her iki dilin benzerliklerinden ziyade ayrımlarını saptanması en belirgin özelliğidir. Çünkü ayrımsal dil bilimsel yöntem yabancı dil öğretiminde önemli yer tutmaktadır. Ana dil ile hedef dil karşılaştırılarak ortaklıklar ve farklılıklar belirgin bir şekilde ortaya çıkarıldığında öğrencilerin edinecekleri dilin kural dizgelerini kolay ve geniş bir şekilde anlamaları sağlanabilmektedir.

Günümüzde ayrımsal dil biliminde ayrım kavramı sadece farklılıkları değil benzerlikleri de kapsadığı anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada Korece ve Türkçe emir cümleleri Chesterman(1998)nın önerdiği ayrımsal işlevsel çözümleme (contrastive functional analyses) yöntemi kullanılarak karşılaştırmaya çalışılmıştır. (Chesterman'dan aktaran Gökmen, 2002, 2)

Karşılaştırmalı dil bilim, teorik karşılaştırmalı dil bilim ve uygulamalı karşılaştırmalı dil bilim olarak ikiye ayrılabilir. Teorik karşılaştırmalı dil bilim, yeni bir alanı baştan kurmak yerine karşılaştırmalı dil bilim ile yakından alakalı olan yabancı dil eğitimi, çeviri, hata çözümlemesi, dil tipolojisi ve evrensellik problemi gibi alanlarda açıklamalar getirirken gerekli olan temel veriyi sağlamak için dilleri karşılaştırmayı amaçlamaktadır.

Bu yöntem aracılığıyla Korece ve Türkçede emir cümleleri olarak kullanılan örnek cümleler karşılaştırılarak her iki dilin emir cümlelerinin hangi yönlerden benzer, hangi yönlerden ise farklı olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Diğer taraftan, uygulamalı karşılaştırmalı dil bilim ise teorik karşılaştırmalı dil bilimden alınan yararlı veriyi amaca uygun şekilde uygulamaya geçirmeyi amaçlamaktadır.

Dilleri karşılaştırmak için karşıtsal çözümleme yöntemi olarak genellikle tek yönlü yöntem (tek bir dili odak alarak araştırma yöntemi) ve çift yönlü yöntem (iki dilin de kullanıldığı araştırma yöntemi) gösterilebilir.

Tek yönlü yöntem, çift yönlü yöntem ile farklı olarak bir dili odak olarak alması sebebi ile kaynak dil yapılan karşılaştırmının esas inceleme alanıdır.

Çift yönlü yöntem, karşılaştırılan dilleri üçüncü bir karşılaştırma alanıyla ilişkilendirir ve bu dilleri eşit derecede çift yönlü olarak karşılaştırır. Bu sebeple bu yöntemle, ele alınan üçüncül karşılaştırma alanının özellikleri temel alınarak iki dilin ayrı ayrı hangi kısımlarda uyduştukları ve hangi kısımlarda uyuşmadıkları nesnel bir biçimde incelenir. (Sternemann'dan aktaran Jung, 1992).

Varsayımlar

Bu araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının özellikle emir kipi ve kalıp sözler konularında öğrenciler için yeterli olmadığı ve bu sebeple öğretim sürecini olumsuz etkilediği varsayımından hareketle yapılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu alışmada Türkiye'de ve Kore'de Türkçe öğreten kurumlarda yaygın olarak kullanılan A1 ve A2 seviyesindeki *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, *Yeni HİTİT*, *Yedi İklim* ders kitapları ve *Konkuk Üniversitesi Korece 1*, *Kyung Hee Üniversitesi Korece Gramer 1* kitapları incelenmiştir. Bu kitaplar dışındaki materyaller ve yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde karşılaşılan diğeri sorunlar bu araştırmanın kapsamına dâhil edilmemiştir. Araştırmanın evrenini bu kitaplar oluşturmaktadır.

1. BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE EMİR KİPİNİN KALIP SÖZLERDE KULLANIMI

1.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DİL BİLGİSİNİN YERİ

Dil öğretimi, dilin kurallarının ve yapısal özelliklerinin öğretilmesi anlamına gelmektedir. Günay (2004, 10), dil kavramını toplumsal bir olgu olarak tanımlamanın yanı sıra bu sistemin iletişimi sağlama amacıyla var olduğunu ifade etmektedir. Bu ifadeden yola çıkıldığında dil bilgisi kavramı bir dili doğru kullanabilmek amacıyla oluşturulmuş kurallar olarak değerlendirilebilmektedir.

Dilbilimsel alanda dil bilgisi kavramı ile ilgili olarak pek çok araştırma ve çalışma yürüten araştırmacı tarafından çeşitli tanımlamalar yapılmıştır.

‘Dil bilgisi’ sözcüğü gerek bilimsel çalışmalarda ve öğretim alanında gerekse günlük konuşmada sıklıkla kullanılan bir sözcük olmasına karşın, bakış açısına göre, farklı şekillerde tanınlabilmektedir. En temel tanımıyla dil bilgisi, bir dili konuşan kişilerin o dilin temel yapısına ilişkin sezgisel olarak bildiklerinin bütünüdür.

Bir dilin nasıl konuşulup yazılması gerektiği konusundaki kuralları belirten ‘kural koyucu dil bilgisi’nin bakış açısına göre, kurallara uyan ‘doğru’ tümceler bir dilin dil bilgisini oluşturur. ‘Betimsel dil bilgisi’ ise bir dilin işleyişini, onu konuşan bireyler tarafından kullanıldığı biçimde açıklayarak dildeki yapısal tümce oluşturma seçeneklerini belirlemeyi amaçlar (Değer, Çetin ve Köleci, 2005).

Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere dil bilgisi hakkında çeşitli bakış açıları bulunmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde amaç, Chomsky (1957)’nin vurguladığı gibi öğrenciye dilbilgisel edinci kazandırmak ve Hymes (1971)’in ifade ettiği gibi öğrencinin iletişimsel edincini aynı düzeyde geliştirmektir. Dil öğrencisi dilbilgisel ve iletişimsel

edinçte yetkin olursa tüm dil becerilerinde iletişimsel yeterliliğe ulaşabilecektir. Bu amaç doğrultusunda da hedef dilde rahat iletişim kurabilmek ve özgüven eksikliği yaşamamak adına dilbilgisel edinçle eş zamanlı olarak iletişimsel edincin gelişimi de önemlidir. Her iki edinçte yetkin olabilmek için de dil bilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple yabancı dil öğretiminin dil bilgisinden bağımsız bir şekilde gerçekleşmesi mümkün değildir.

Cem (2007,9) de dil bilgisi öğretimi konusunda ‘yabancı dil öğretiminde benimsenen yöntemin ve modelin türüne bakılmaksızın öğretim izlencelerinde dil bilgisi kurallarına odaklanmanın, dil bilgisi ve dilin öğretiminde özellikle de o dilin konuşulduğu ülkenin dışındaki bir ülkedeki öğretiminde vazgeçilemez olduğu’ düşüncesindedir.

İnsanlar hayata ilk başladıkları andan itibaren çevreleriyle etkileşerek ve diğer insanlarla konuşarak dilin bazı kurallarını öğrenirler ve bu öğrendikleri kurallar dahilinde daha sağlıklı iletişim kurmaya başlarlar. Çocuklar dil bilgisini okul öncesi dönemde sözlü olarak öğrenirken okula başladıktan sonra hem sözlü hem de yazılı olarak öğrenmeye devam etmektedirler. Dil bilgisi, cümleleri, eylemleri, sıfatları yada metinleri doğru bir şekilde anlamak için gereklidir. Bu nedenle okuma yazma öğretimi başlar başlamaz dil bilgisi öğretimi de başlamaktadır. Dil bilgisi öğretimi ilk olarak öğrencilerin kelime tanıma ve okuma becerilerini geliştirir ki kelime tanımadan okuma işlemi yapılamaz. Dil bilgisi ayrıca öğrencilerin dil ve zihin becerilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin dili daha güzel, etkili ve doğru kullanmalarının sağlanmasıyla dilde vazgeçilmez bir yere sahiptir. Bunların yanı sıra dil bilgisi, dili tanımada ve işlevlerini keşfetmede, öğrencilerde dilin yaratıcı bir işlem olduğu düşüncesini geliştirmede, yazma ve konuşma zevki vermede büyük bir rol oynarken anlama, düşünme, ifade etme becerilerini geliştirmek açısından da dile önemli getirileri vardır. Dil bilgisinin amacı ise dar bir tanımla; ‘öğrencilerin üst düzey dil bilgilerini geliştirmek ve sağlamlaştırmak’ şeklinde ifade edilebilir. (Park,1997)

Dil bilgisi öğretimi varlığını sürdürdüğü müddetçe uygulanan yaklaşımlar ve modellerde çeşitlilik göstermiştir. Bunu sonucunda literatürde bir çok içerik, yöntem ve teknik oluşturulmuştur. Aşağıda, uygulanan bu yaklaşım, model ve yöntemlerden bazıları verilmektedir.

1.2. DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ YAKLAŞIM

20. yüzyıldan günümüze kadar birbirinden farklı dil bilgisi öğretim yaklaşımları benimsenmiştir. Bu yaklaşımların, amaçlarının, ilkelerinin ve yöntemlerinin değişik özellikler taşıdığı ve tarihsel süreç boyunca başkalaşımlara uğradığı görülmektedir. Eskiden dil bilgisi öğretiminde kuralların ve kelimelerin öğretimine öncelik veriliyordu ve öğretim yaklaşımlarından geleneksel, kelime, kültür ve davranışçı gibi yaklaşımlar uygulanıyordu. Bu durum 20. yüzyılın ortalarına doğru dil öğretiminde iletişim kurmanın ve dilin günlük yaşamda kullanılmasının söz konusu olmasıyla birlikte yerini öğretim sürecinde etkili iletişim kurma becerilerine dönük çalışmalara bırakmıştır. . Günümüzde ‘dil, sosyal etkileşim aracıdır.’ görüşü yaygınlaşmaya başlamış hatta başat görüş haline gelmiştir. Bu anlayışa göre toplumda farklı roller üstlenen bireyler görevlerini yerine getirirken çeşitli alanlarda çalışırlar ve bu sayede dil değişik bünyelerde kullanılır. Bu nedenle eğitim sürecinde sadece dil becerileri kazandırmakla kalmayıp aynı zamanda zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerin geliştirilmesine de yer verilerek çeşitli etkinlik, görev ve projelerle dil bilgisi öğretimi sürdürülmektedir.

1.2.1. Geleneksel Yaklaşımlar

Dil bilgisi öğretiminde kullanılan en eski yaklaşımlardır. Bu yaklaşımlar aşağıda sırasıyla açıklanmaktadır.

1.2.2. Dil Bilgisi Yaklaşımı

Ortaçağda başlayıp günümüze kadar gelen ve İtalya, Almanya, İngiltere, Fransa ve İspanya gibi ülkelerde 1950’li yıllara kadar uygulanan yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre bir kişi dil kurallarını iyi biliyorsa kurallardan oluşan dili de iyi kullanır. Bu nedenle dil bilgisi yaklaşımında konular belirli bir sıra içinde ve aşamalı olarak öğretilir. Öğretim sürecinde üzerinde önemle durulan konular dilin temel kuralları, kavramları, kelime ve cümle yapıları şeklinde sıralanabilir. Ders kitaplarında dil bilgisi konuları âdeta tüm kitabı kapsar ve dil kuralları öğrencilere ezberletilir. Karışık ve zor olan dil bilgisi kuralları ayrıntılı olarak işlenir (Güneş,2013).

1.2.3. Kelime Yaklaşımı

Bu yaklaşım 1890'lı yıllarda dil bilgisi yaklaşımı ile dil bilgisi-çeviri yöntemine karşı tepki olarak oluşturulmuştur. Bu yaklaşım, dil bilgisi öğretiminden ziyade kelime öğretimine ağırlık vermiştir. 1890'lı yıllarda dil öğretiminde 'öğrenciye öğretilmesi gereken ilk şey dilin öğeleri, yani kelimelerdir.' düşüncesi hakimdi. Bu anlayışın ışığında dil öğretiminde öncelik kelime öğretimine verilmiştir. Ders kitaplarındaki metinleri oluşturan kelimelerin öğrencilerin ilgi alanlarına uygun, görmeye aşına oldukları ve yakın çevresinde kullanılanlardan seçilmesine özen gösterilmiştir. Kelime öğretimi önce sınıf içerisinde ve etraftaki materyallerle başlamış, gerekli durumlarda ise resim ve çeşitli görsel araçlar kullanımıyla desteklenmiştir. Bu yaklaşım doğrudan öğretim yöntemiyle beraber uzun zaman uygulanmıştır (Güneş ve Firdevs, 2013).

1.2.4. Davranışçı Yaklaşım

Bu yaklaşımın amacı öğrencinin iyi davranışlarını destekleyerek değiştirmek ve istenilen diğer iyi davranışları öğrenciye benimsetmektir. Bilişselciler, davranışçıların dil bilgisini iyi öğretemedikleri fikrini ileri sürmüşlerdir. Bu görüşlerini desteklemesi için geleneksel dil bilgisi kitaplarında buldukları tutarsızlıkları ispat olarak kullanmışlardır. Chomsky "Dil öğretimini mekanik hale getiriyor." diyerek katı eleştirilerde bulunmuştur. Uzun zamandır uygulanan bu yaklaşımın dil ve zihinsel becerileri geliştirememesi hatta öğrencileri şartlandırması gibi nedenlerle yoğun eleştiriler görülmüş ve zamanla kullanımı sonlandırılmıştır (Güneş, 2013 ve Bailly, 1997).

1.2.5. Bilişsel Yaklaşım

1970-1980'li yıllara denk gelen bu dönemde davranışçı dil yaklaşımı, dil öğretiminde gözardı edilemez problemlerin oluşmasına neden olmuştur. Bu yıllar birçok yazar ve araştırmacı tarafından dil öğretimi alanında kriz yılları olarak değerlendirilir. Çünkü uzun yıllar davranışçı yaklaşımının uygulamasıyla yapılan dil öğretimi alanında ciddi sorunlara yol açmıştır. Dil sistemi kişiden kişiye değişir. Bireyde, dili öğrenmek için temel bir kabiliyet ve evrensel bir dil bilgisi mevcuttur. Bilişsel yaklaşım dil bilgisi öğretimi hakkında tatmin edici bir açıklama getirememiştir. Bu nedenle bu alanda uzun yıllar davranışçı dil yaklaşımı hâkimiyetini sürdürmüştür (Güneş, 2013).

1.2.6. Kavramsal-İşlevsel Yaklaşımlar

Bu yaklaşımın temsilcisi D. A. Wilkins, dil öğretimini dil bilgisi ve kelime bilgisi kavramları ile açıklamaktan kaçınmıştır ve bunun yerine iletişimde temel olan anlam üzerine yoğunlaşmıştır. CEF (2002), dil kullanımını iletişimsel dil yetisi olarak tanımlayarak bireylerin gerçekleştirdikleri eylemlerden oluştuğunu belirtmektedir. Böylelikle dil eğitiminde işlevselliğin ve kullanılabilirliğin önemini vurgulanmaktadır.

Eğitim paradigmasında görülen değişimler, dil eğitimi etkinliklerini de etkilemektedir; çünkü dil öğretiminde belirlenen hedef, kabul görülen yaklaşımı da etkiler. Dil eğitiminde temel alınan yaklaşımlar, dil öğrenenlerin ihtiyaçlarına göre kalıplaşmaktadır. 20. yüzyılda dil bilgisi-çeviri yöntemi, doğrudan yöntem, kulak-dil alışkanlığı gibi yöntemler ve bunlara temel oluşturan yaklaşımlar, insanların ihtiyaçlarına cevap vermede başarılı yakalamak zorunda olup, bunu gerçekleştirememesiyle yok olmak tehlikesiyle karşılaşırken 21. yüzyıl insanının ihtiyaçlarını karşılar nitelikte değildir. Çünkü 21. Yüzyılda yaşayan insanların dil eğitiminden umduğu, iletişimsel becerinin bireye kazandırmasıdır. Bu amaç doğrultusunda bilgiye az bir zamanda her yönden sahip olması gereken 21. yüzyıl insanı için de işlevsel kavramsal yaklaşım bir tercih değil, sadece bir çözüm önerisi boyutundadır.

Akademik temelden esinlenen işlevsel kavramsal yaklaşım, dilin öğretimine ‘Bu dilin grameri nedir?’ sorusunun yerinel; ‘Öğrenenlerin bu dile niçin ihtiyacı var?’, ‘Öğrenenlerin hedef dildeki hangi bağlam içeriklerine ihtiyaçları var?’ sorularıyla giriş yapar. Bu sorulara verilecek cevaplar da yaklaşıma yönelik program tasarımına yol gösterecektir (Güneş, 2013).

İşlevsel kavramsal yaklaşımda bağlam, anlam ve kavramsallaştırma en önemli tayin edicilerdir. Dil öğretimi sırasında pekiştirme konuşmalarına yer verilirse ezber şeklinde olması önlenmiş ve iletişim merkezli olarak tasarlanmış olur.. Etkili iletişim esas alınır. Tekrarlanmasına müsaade edilmeyen bazı yaklaşımlardan farklı olarak sık kullanılmamak koşuluyla dil öğretimi sürecinde tekrarlara ve ihtiyaç durumunda çeviriye, hatta bazı nadir zamanlarda dile yer verilebilir. İletişim ortamı yaratma ise ilk dersten itibaren tedarik edilmeye çalışılır, çünkü işlevsel kavramsal yaklaşımda amaç dilin dil bilimsel yapısının en iyi iletişimsel süreçle öğrenilebileceği fikrine dayanır. Böylelikle sıralama dil bilimsel yapıya göre yapılmazken,

içerik, işlev ve ilgilenilen alana göre belirlenir (Brumfit ve Finocchiaro'dan aktaran Deniz ve Uysal, 2010).

Dil, öğrencilerin o dili neden öğrenmek istediklerine ve hangi içerikleri iletmek istediklerine bakılarak öğretilir. Bu açıdan yaklaşım, esnek bir yapıya sahiptir. Dilin kullanım nedenlerine odaklanılır. Dilin mekandan mekana değişen yapısına uygun bir yaklaşımdır; çünkü yaşayan dil ön safhadadır. Bu da kalıplaşmış sözleri ve günlük konuşma yapılarını göz önüne çıkarır. İnsanların ne yapmak istediklerine veya konuşma aracılığıyla neyi amaçladıklarına özen gösterilir. Dolayısıyla işlevsel kavramsal yaklaşım, başlangıçta iletişimsel yeterliliğe önem gösterir .

1.3. DİL BİLGİSİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Dil bilgisi öğretimi suregeldiğinden beri kullanılan yöntemler incelendiğinde uzun bir listeyle karşılaşırız. Her bir döneme, dile ve yaklaşıma göre çeşitli yöntemlerin uygulandığı görülmektedir. Bunlar 'Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi, Doğal Yöntem, Doğrudan Öğretim Yöntemi, Aktif Yöntem, İşitsel-Sözel (Dinle-Konuş)Yöntem, Görsel-İşitsel Yöntem, Geleneksel Yöntem, Sezdirme Yöntemi' şeklinde sıralanabilir. Aşağıda önemli görülen bazı yöntemler açıklanmaktadır.

1.3.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi

Dil bilgisi-çeviri yöntemi, yabancı dil öğretiminin doğmasında büyük bir role sahiptir. Dil bilgisi- çeviri yönteminin doğuşu ve öncüleri hakkında Gür'ün (2005) şu ifadelerini gözden geçirebiliriz: "Dil bilgisi- çeviri yöntemi, 18. yüzyılda Latince öğretimine hizmet etmiş bir yöntemdir. Dil bilgisi çeviri yöntemi onu destekleyen Johann Seidenstücker, Karl Plötz, H. S. Ollendorf ve Johann Meidinger gibi isimlere sahiptir. "

Dil bilgisi çeviri yöntemi en fazla Ortaçağ Yunancası ya da Latince öğretiminde tercih edilen öğretim yöntemi olarak çeşitli yabancı dillerin eğitiminde de büyük ölçüde kabullenilmesiyle 19. Yüzyıldan beri yaygın olarak kullanılmış ve bugünün öğretim sisteminde de en çok benimsenen bir yöntem olarak bilinir.

Bu öğretim yöntemi Latince öğretimi amacıyla gerçekleştirilmekte; ilk olarak klasik

edebiyatı anlama ve incelemede, ikinci olarak klasik edebiyat aracılığıyla anadil ile ilgili olarak bilgi düzeyini artırmak, üçüncü olarak zor klasik metinlerin çeviri alıştırmaları yapılırken karmaşık dil bilgisi kuralları ve sözcük yapısının değişimlerini sadece ezberleme ya da uygulama değil aynı zamanda dili rasyonel analizlerle öğrencinin öğrenme yetisini geliştirmek, dördüncü olarak ise ders kitaplarını çevirerek analiz etmektedir. Dil bilgisi-çeviri yönteminin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Jeong, 2004, 195).

1. Yazı dili bir dilin en önemli ve en temel halidir dolayısıyla analiz ve çeviri en önemli öğrenme faaliyetidir.
2. Telaffuz ve fonetik göz önüne alındığında dilin en temel hali olan yazı dilini tamamlayıcı niteliktedir.
3. Sözcük öğretiminin yöntemi çeviridir.
4. Sözcük yapısı veya cümle yapısını öğrenme yöntemi dil bilgisi kurallarının tekrarı niteliğindedir. Bu yöntem ders işlenen ana dil kullanılarak dil bilgisi ve örnek durumlar birbiriyle bağlantılı olarak öğrenciye verilir. Ders kitabı işleme yöntemi de içeriğini anlama, içerikte geçen sahne ya da cümle akışını fark etmekten ziyade dil bilgisi yapısı ve istisnai örneklere dikkat çekmektir. Konuşma dili ile ilgili olan alıştırmalar ihmal edilmekte iletişim ile ilgili olan eğitim neredeyse hiç gerçekleştirilmemektedir.
5. Dil bilgisi-çeviri öğretim yöntemi, yabancı dil öğretiminde söz dizimini anlama ve uygulama konusunda kural ve örneklerden yararlanmaktadır. Bu nedenle, dil materyali olarak edebi ve klasik eserlerden cümle veya atasözlerini kullansa da, içerikten ziyade dil bilgisi analizini ön planda tutmaktadır.

Ancak, son zamanlarda yabancı dil öğretiminin nihai amacının iletişim becerilerini geliştirmek olduğu göz önünde bulundurularak bu yöntemin uygun olmadığı ifade edilmektedir. Buna göre dil bilgisi ve çeviriye odaklanan dersler, dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek için kullanılamaz, dil bilgisi kuralları ve kelimelerin koşulsuz ezberlenmesi, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu bozar. Bununla birlikte, büyük sınıfların mevcut olması, ders kitaplarından başka tamamlayıcı materyallere çok az ihtiyaç duyulması, zaman tasarrufu yapmaya çalışan, öğretmenlerin dilde akıcı olması gerekmediği ve klasik eserleri hızlıca okuyabilecekleri ve cümle kurabildikleri gerçeği bu yöntemin olumlu yönleri olarak görülebilmektedir.

1.3.2. Doğrudan Öğretim Yöntemi

Doğrudan öğretim yöntemi, dil bilgisi-çeviri ve doğal yöntem olan iki dil öğretim yönteminin birleşmiş ve gelişmiş halidir. Doğrudan yöntem, anadilden vazgeçmeden bir yabancı dili doğrudan iletme anlamına gelir ve yabancı dilin mutlak bir üstünlüğü bulunan aktif bir yabancı dil öğretim yöntemini ifade etmektedir. Öğrencinin ana dili, yabancı bir dil öğrenmeye engel olarak kabul edilir ve sınıfta mümkün olduğunca anadil kullanılmaz. Bu tarz bir ders yöntemi sayesinde öğrenci yeni bir dilde düşünme alışkanlığı edinmeye başlar.

Bu yöntemde dil bilgisi, konuşma ve okumayı tamamlayıcı bir öge olarak ele alınır ve dolaylı olarak öğretilir. Dil bilgisi öğretiminde kurallar ayrıntılı biçimde açıklanmadan, örneklerden hareket ederek dolaylı olarak öğretilir. Dil bilgisi bir amaç değil bir araçtır (Seara'dan aktaran Güneş, 2011).

Bu yöntem gramer merkezli ders işlenmesinden uzaklaşarak dil bilgisi yerine dil kullanımına odaklanarak iletişim yeteneğini arttırması açısından faydalıdır. Ancak, anadili izole edilerek ve yabancı bir dilde ders işlenmesini sağlamak adına mutlaka bir, öğretmene ihtiyaç duyulmaktadır ve öğrenciler ile öğretmen arasındaki beceri fark, sınıfı büyük ölçüde kontrol edebilir.

Uzun yıllar boyunca dil öğretimi için kullanılan yöntem zamanla aktif yöntem ile yer değiştirmiştir.

1.3.3. Aktif Yöntem

Fransız okullarında 1920-1960'lı yıllar boyunca yabancı dil öğretiminde kullanılan bu yöntem dil bilgisi-çeviri ve doğrudan öğretim olan iki yöntemin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu yöntemde izlenen bazı süreç ve teknikler dil bilgisi-çeviri yöntemine, uygulanan eğitim ilkeleri ise doğrudan öğretim yöntemine aittir. Yöntem bu iki yöntemin karıştırılarak dengelenmesidir. Bu yöntem daha sonraki yıllarda uygulanan görsel-işitsel yöntemin hazırlayıcı olmuştur. (Seara'dan aktaran Güneş, 2011)

1.3.4. İşitsel-Sözel (Dinle-Konuş)Yöntem

Dilin sözlü yönüne dinlediğini anlama ve konuşma becerilerine öncelik

tanıyan, bu becerileri davranışçı öğrenme yorumlarından yararlanarak diyaloglar ve yoğun sözlü alıştırmalar kullanarak dil yapılarını belli bir sıraya göre öğretmeyi amaçlayan bir yabancı-dil öğretim yöntemidir (Demircan, 1993, 182).

II. Dünya Savaşı sırasında Amerika birçok ülke ile iletişime girmiştir. Bunun sonucu olarak Amerikan askerlerinin ihtiyaçlarından biri de dil ihtiyacı olmuştur. Bu ihtiyacı hızlı bir şekilde çözmek ve diğer dilleri hızlı öğrenmelerini sağlamak için davranışçı yaklaşım ve yapısalcı dilbilim yöntemlerinin birleştirilmesiyle geliştirilmiştir. Bu yöneme göre dil bir davranış biçimidir. Bu davranış biçimleri uyarıcı-tepki ve pekiştirme gibi bağlamların koşullanmalarıyla geliştirilir dil laboratuvarlarında uyarıcıya verilen doğru cevaplar tepki olarak değerlendirilir ve bu tepkilerden uygun olanları almak için sık sık tekrar yapılır. Bu tekrarlar sayesinde öğrenciler dil yapılarını daha kolay öğrenir ve ezberlemeleri ile otomatik tepki vermeleri kolaylaşır (Puren'den aktaran Güneş , 2011). İlk başlarda fazla yer verilmeyen dil bilgisi zamanla kademeli olarak çeşitli konularda kendine yer bulur.

Bu yöntemde, derse uygun konu ve diyalog merkezli öğretim materyallerinin geliştirilmesi, teknik ve görsel açıdan destek olacak uygun yöntemlerin kullanılması önemlidir. Ancak, anadil konuşucusu olan öğretmenlerin, çeşitli dil laboratuvarları ve görsel destek yöntemlerini kullanılmaları aslında yabancı dil öğrenimini zorlaştırmaktadır. Ancak, öğrencilerin karmaşık dil bilgisi kurallarından veya sıkıcı dil derslerinden ziyade konuşma içerikli ders kitapları ve çeşitli uygulama alıştırmalarıyla ders işlemelerini sağladığından öğrencilerin merakını uyandırmakta böylece derslere katılmalarına yardımcı olmaktadır.

1.3.5. İletişimsel Yöntem

İletişimsel bir dil ve dil kullanım modelini seçerek, öğretim biçiminin, araç-gereçlerin, öğretmen ile öğrenci rolleri ve davranışlarının, sınıf içi etkinlikler ile uygulamaların ona göre düzenlenmesi 'iletişimsel yöntem' adını alır (Demircan, 2005, 250).

Buradan anlaşılacağı üzere iletişimsel yöntemde bireyin etkin bir rolü bulunmaktadır ve amaç, bireyin karşısındaki kişiyle istenilen iletişimi kurmasına yöneliktir. Bir başka deyişle dil kurallarından soyutlanarak iletişimi sağlama görevi üstlenmektedir. Bunun

sonucunda iletişimde etkin bir rolü bulunmayan dil bilgisi kurallarına önem verilmemektedir.

İletişimsel yöntemde, dili öğrenen bireye dilin kurallarını öğretmeyi değil, dilin iletişimdeki kullanım özelliklerinin öğretilmesini amaçlandığı söylenebilmektedir.

Diğer taraftan iletişimsel yöntem, öğrenme sürecinde öğrenciyi merkeze alan görüşlere göre dil eğitimini yeniden biçimlendiren bir yaklaşım olarak kabul edilir (Bailly, 1997 ve Rézeau, 2001).

Uzun yıllar uygulanan bu yaklaşım birtakım yönlerden eleştirilmektedir. Bu eleştirilere örnek verilecek olursa örnek olarak gösterilen hazır kalıp cümlelerin hem öğrenciler hem de öğretmenler üzerinde bir bıkkınlık yaratmasıdır. Öyle ki bazı alıştırmaları mekanik uygulamalardır ve somut hiç bir durumu kapsamamaktadır. Dolayısıyla iletişimsel yöntemin en önemli amacı olan iletişim sağlama işlevi mekanik alıştırmaların gerçek hayattan bir örneğe karşılık gelmemesinden dolayı gerçekleştirilememektedir.

1.4. KALIP SÖZ

Kalıp sözler klişe sözlerle toplumlarda yaşama ve kültüre ışık tutabilirler. Kalıp sözler hayatın içindedir ve çoğu zaman bir durumu ya da duyguyu yansıtmak için kullanılır. Selamlaşmak, yemek yemek, ölüm, doğum, evlenme, söz verme gibi durumlarda ya da minnettar olunan durumlarda, kızgınlığın belli edilmesi gerektiği vb. durumlarda kalıp sözlerden yararlanır.

Kalıp sözler dilin ortak kullanıcıları tarafından uzun süredir kullanılagelen söz öbeklerinden oluşur. Bu söz öbekleri taşıdıkları anlam bütünlüğü bakımından günlük hayatta bireylerin iletişimlerini kolaylaştırmaktadır. Çünkü bu söz öbeklerinin kendi içerisinde vurguladığı bir anlam bulunmaktadır.

Bununla birlikte aynı toplumda yaşayan kişilerin kullandıkları dil ve sahip oldukları kültür hakkında yol gösterir ve bilgi verir. “Kalıplaşma, bir veya birden fazla birimin göreceli bir yaygınlık ve kullanım sıklığı sonucunda belirli bir biçime bürünüp çoğunlukla öylece kalmasını ve yeni girdiği biçimiyle anlamı pek dikkate alınmadan

uygun bağlamda belli bir işlevi yerine getirmek üzere tekrar tekrar kullanılmasını içermektedir” (Gökdayı , 2011, s. 25-26).

Kalıp sözler yaşanan kültürlerden beslenir. İnsanlar için önemli olan doğum *Allah analı babalı büyütsün, gözünüz aydın, güle güle büyütsün*, ölüm *başınız sağ olsun, nur içinde yatsın, Allah rahmet eylesin*, selamlaşma *merhaba, nasılsın, ne var ne yok*, vedalaşma *hoşça kal, güle güle*, günlük hayatta yemek hazırlayan kişiye sık sık söylenen *elinize sağlık, yemek yiyene afiyet olsun*, su ikram edene *su gibi aziz ol*, bir işle meşgul olana *kolay gelsin*, el öpenlere *el öpenlerin çok olsun*, hasta olana *geçmiş olsun*, hapşırana *çok yaşa*, işinde başarılı olana *tebrik ederim*, yeni bir şey alana *güle güle kullan*, banyo yapana ya da saçını, sakalları veya bıyıklarını yeni kesmiş birine *sıhhatler olsun*, uyuyacak olana *Allah rahatlık versin*, evlenene *Allah bir yastıkta kocatsın*, iyilik yapana *teşekkür ederim* gibi değişik durumlarda kullanılan birçok kalıp söz vardır ve bunlar insanlar arasındaki ilişkilerde özel durumlarda sunduğu imkânlarla kullanılan ve sık sık yabancılarla iletişimde etkili olan geniş yelpazeli bir konudur.

Filoloji ve dilbilim çalışmalarında, bir dilin sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelme ögeleri, atasözleri, deyimleri, insanlar arasındaki ilişkilerde kullanılması gelenek olmuş kalıp sözleri ve kalıplaşmış birtakım özdeyişler, bir bütün olarak söz varlığı adı altında ele alınır (Aksan , 2002, s. 13).

Bu terimle anılan varlık, aynı zamanda, o dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, dünya görüşünü, yaşam koşullarını ve deneyimlerini de yansıtır. Kalıp sözler ve kalıplaşmış özdeyişler, barındığı milletin kültürünü, imkânlarını, tecrübelerini ve bakış açısını da yansıtır.

Bu sözlerin içerisinde mecaz ifadeler, etkili işnelemeler bulunur. Bu yönleriyle kalıp sözler Türk toplumunun kültürel birikimini, hazinesini aktarma vasıtası konumundadır. Bu nedenle kalıp sözler her toplumun yıllardır süregelen kültürel birikimini yansıtan, iletişimi kolaylaştıran araçlardandır. Sosyal ve doğal olayların sonucunda meydana gelen öfke, merhamet, saygı gibi duyguların kültürle de harmanlanmasıyla kalıp sözlerin kullanım şekilleri oluşmaktadır.

Gökdayı (2011, s. 121-126), Türk kültürü bağlamında ele aldığı kalıp sözlerin yansıttığı kültürel özellikleri şu şekilde sıralamaktadır:

Kalıp sözler, insanlar arasındaki saygıyı, nezaketi, duygusallığı ve yakınlığı yansıtmaktadır. Söz gelimi, konuşma sırasında kaba bir söz söyleneceği sırada bundan hem dinleyenin rahatsız olmaması hem de konuşan kişinin kaba birisi olduğu izlenimini vermemesi amacıyla *sözüm meclisten dışarı* ifadesi kullanılabilir.

Dilde yer alan bazı kalıp sözler, insan davranışlarına yön veren batıl inançları taşır. Söz gelimi *avucum kaşınıyor* sözü, sağ avuç içi kaşındığında kişinin bir yerden maddi kazanç elde edeceği şeklinde yorumlanır.

Türk kültüründe, insanların yaşadıkları sevinç ve mutluluk gibi duyguların diğerleri tarafından paylaşılması durumunu somutlaştıran kalıp sözler vardır. Söz gelimi, bebek doğduktan sonra onu görmeye gelenler *Allah bağışlasın, güle güle büyütün* gibi sözlerle ebeveyn sevincine ortak olabilirler.

Türk toplumunun yaşam biçimi çoğu iletişim durumunda bireysel özgürlük ve özgünlük yerine önceden oluşturulmuş kalıpları kullanmayı yeğler. Söz gelimi *Allah analı babalı büyütsün, Allah bağışlasın* gibi kalıp sözler Türk kültürüne özgü olduğu açıkça gösterir.

Toplumsal yaşamı etkileyen İslam dini, kalıp sözlerde açıkça yansıtılır. Söz gelimi *selamünaleyküm, inşallah, maşallah* gibi kalıp sözler dinin kültür üzerindeki etkisini açığa çıkarır.

Kalıp sözler Türkçenin kültürel ve toplumsal değerlerini en çok yansıtan ifadeleri içermekle birlikte Türkçe sözlü kültür geleneği ile geliştikleri için toplumsal hayatı şekillendirmektedir. Bu durum kalıp sözlerin önemini ortaya çıkarır. Bunun sonucunda kalıp sözler ancak Türk toplumunun sahip olduğu sözlü kültür geleneğiyle birlikte değerler sistemi çerçevesinde yorumlanabilir.

Başka bir deyişle, kalıp sözler kelimenin kendi anlamlarını değil başka bir anlamı temsil ederek ülkenin kültürünü içeren bir ifade olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada kalıp sözler; kalıplaşmış söz, deyim ve atasözü başlığı altında irdelenmiştir. İlk olarak kalıplaşmış sözler incelenecek ve Korecedeki kalıplaşmış sözlerle karşılaştırılarak anlamsal olarak irdelenecektir.

1.4.1. Kalıplaşmış Söz

Kalıplaşmış dil birimleri, yapısal, işlevsel, anlamsal, bağlamsal özellikleri ve kullanım sıklıklarından dolayı potansiyel olarak kültürel bilginin en çok depolandığı ve kültürel özelliklerin en fazla yansıtıldığı birimler olarak belirmektedir (Gökdayı, 2011, s. 121).

Bu kalıplaşmış dil birimleri oluşturdukları sosyokültürel ilişkiye göre incelenebilecek anlam ve işleve sahiptir. Toplumun bireylerinin bu sözlerin kullanımına ne kadar yer verdiğine bakılmaksızın kalıp sözlerin herkes tarafından bilindiğini söylenebilir.

Kalıplaşmış dil birimleri; atasözleri, deyimler, ikilemeler, birleşik sözcükler ve kalıp sözler gibi alt birimlerden oluşur (Gökdayı, 2011, s. 11). Bazı araştırmacılar kalıplaşmış dil birimlerini daha fazla alt birime ayırır.

Martı (2014, s. 106) ise, atasözü, deyim, ikilemeler, tekerlemeler, kalıp sözler, klişeler, dualar, şarkı sözlerinin hepsinin kalıplaşmış dil birimi olduğunu ifade etmiştir.

Gökdayı (2011, s. 33), argo, terim ve küfür gibi sözlerin kalıplaşmış dil birimlerinden ayrı tutulacağını şu gerekçeyle açıklamıştır: Bu birimler farklı kullanıcılar tarafından farklı anlaşılıp farklı anlamda kullanılmaktadır.

Kalıplaşmış ifadeler yapısal ve anlamsal olmak üzere iki kısma ayrılabilir. Ancak bu çalışmada kalıp sözlerin yalnızca anlamsal özelliği üzerinde durulacaktır.

Anlamsal özeliğine bakıldığında kalıp sözler bireylerin zihinlerinde bir bütün hâlinde yer almakta, o dilin ortak kullanıcıları tarafından farklı ifadelerle aynı anlam kast edilmektedir. Ancak bu kalıplaşmış ifadelerin yabancı dile birebir olarak çevrilmesi mümkün değildir.

Örnek olarak *Başınız sağ olsun!* kalıplaşmış sözündeki ‘Baş’ kelimesinin iki muhtemel anlamı vardır. TDK Türkçe Sözlük’te ‘Baş’ın ilk anlamı *İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafadır.*

İkinci anlamı ise; *bir topluluğu yöneten kimse* olarak geçmektedir. Bu noktadan bakıldığında *Başınız sağ olsun!* sözü hem hitap edilen kişinin kendisinin sağlıklı yaşamasını, hem de hitap edilen kişinin ailesinin sapaşğlam olmasını dilemek anlamını taşımaktadır. Ayrıca bu ifadede ‘baş’ yerine ‘kafa’, ‘ser’ gibi kelimeler kullanılamaz.

Kullanıldığı durumda da tamamen anlam değişir ve istenilen hissi karşı tarafta uyandırmaz. Bu nedenle kalıplaşmış sözlerin bir başka dile aktarımı neredeyse imkânsızdır. Ancak hedef dildeki benzer ifadeler ya da dolaylı anlatımlar kullanılabilir.

1.4.2. Deyim

Deyimler, toplumun geçmişini ve toplumun kültüründen, inançlarından oluşan bütün bilgi, düşünce ve duyguları yansıtır. Bunun sonucunda dilin vazgeçilmezlerinden olurlar. Genelde birden çok kelimededen oluşur ve gerçek anlamda kullanılmazlar. Böylece deyimler günlük hayatta sıklıkla kullanıldığından, insanların dilinde derin bir yere sahip olan ve anlam aralığı oldukça geniş olan ifadelerdir.

Topçu (1999, s. 173) ise deyimleri, anlamsal olarak bir bütünlük oluşturmuş ve sözdizimsel olarak kalıplaşmış sözcükler topluluğu şeklinde özetlemiştir.

Deyim hakkında belirli bir genel geçer tanım bulunmamakta, araştırmacılar tarafından farklı tanımlar ortaya atılmaktadır.

Aksan'a göre (2003, s. 35-36) deyim, bir olayı, durumu veya duyguyu belirtmek için bir veya daha fazla sözcüğün yan anlamıyla kullanımından oluşan sözdür. Deyimler, aynı ulusu paylaşan insanların kültürünü, tarihini ve yaşam tarzını yansıtır niteliktedir.

Erol'a göre (2007) deyimler dile has anlatım biçimini gösteren önemli belirtilerdir. Toplumun yaşantısını, örf ve âdetlerini, inançlarını yansıtan deyimler çoğunlukla yan anlamda kullanılan ve birden fazla kelimededen oluşan kalıp sözlerdir.

Türkçede, deyimlerin tartışılması *idiom* kavramına dayanır. Aşağıda bazı Türk akademisyenlerin deyimlerle ilgili görüşleri şu şekilde verilmiştir.

Tablo 1: Türkçede Deyim Kavramı

Bilim adamı	Kavram
Aksoy (1988, s. 52)	Bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümcedir.
Korkmaz (1992, s. 43)	Gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan sözcük öbeğidir.
Aksan (2015, s. 182)	Her dilde deyimler belli bir durumu, oluşumu, insanların tutum ve davranışlarını, fiziksel ve ruhsal niteliklerini, kendi anlamları dışında kullanılan birkaç sözcükten oluşan birimlerle dile getirir.

Türkçede genel olarak deyimler, ifadenin genel anlamının ayrı bir bileşen olarak kavrandığı ifadeler değildir. Anlamsal olarak, bileşenlerin toplamı olan kalıp sözler gerçek anlamını ifade etmez, bileşenin gerçek anlamının dışında yeni bir anlam ifade eder.

Türkçedeki deyim kavramının Korecedeki deyim kavramına çok benzediği görülebilmektedir.

Korecedeki deyim kavramının kullanımı uzun süredir tartışılmakta ve akademisyenlerin araştırma amaçlarına göre kullanım alanı farklılık göstermektedir. Bu nedenle, henüz kavramsal birlik olmadığından akademisyenler farklı kavramlar kullanmaktadır.

Korece deyimlerin incelenmesi 1970'li yıllarda başlamış ve kategori, tip ve özellikleri bakımından ele alınmıştır. Bununla birlikte, daha önce belirtildiği gibi, bilim insanlarının tanımı, konsepti ve sınıflandırması akademisyenlere ve araştırma amaçlarına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu nedenle akademisyenler tarafından kullanılan terimler değişir ve deyimlerin özellikleri farklıdır.

Deyimler genellikle, iki veya daha fazla kelimenin belirli bir anlam oluşturmak için birleştiği ifadelerdir. Uzmanlar deyimleri özelliklerine ve türlerine göre geniş anlam kavramına ve dar anlam kavramına ayırmaktadır.

Tablo 2: Dar Anlamda Korece Deyim Kavramı

Bilim adamı	Kavram
Kim Jong Taek (1971)	Herhangi bir dile özgü, o kültürü temsil eden anlamlı bir dil biçimlenmesi deyim olarak adlandırılır. Deyimler iki ya da daha fazla sözcüğün, bir bütün olarak bazı durumları ifade etmek için bir araya gelmesi ile oluşurlar. Sözcükler bir araya gelerek anlamları dışında söz dizimine yeni anlam kazandırırılar.
Shim Jae Gi (1986)	Bir olayı, günlük bir işi, evrensel bir ifadeyi cümle ya da cümleler şeklinde anlatmak yerine bazı durumlarda bir deyim yeterli olabilir. Deyimler iki ve daha fazla sözcükten oluşan söz gruplarıdır.
Park Young Joon ve Choi Kyung Bon (1996) Deyimler Sözlüğü	Deyimler, birleşip kendi anlamlarını kaybeden ve yeni anlam kazanan söz öbeklerinden oluşurlar. Bu deyim, alışılmış şekilde kullanılan bir mecazi ifade biçimi olarak kullanılabilir ancak deyimde kullanılan sözcüklerin eş anlamlıları kullanıldığında aynı anlamı vermezler.

Tablo 3: Geniş Anlamda Korece Deyim Kavramı

Bilim adamı	Kavram
Kim Moon Chang (1974)	Gramer açısından deyim, iki ve daha fazla kelimedenden oluşan bir söz grubudur. Anlam ve sözdizimi açısından, özel bir yapıya sahiptir ve her bir bileşenle oluşan bağ sayesinde yeni anlamlar ortaya çıkar.
Park Young Sun (1985)	Deyimler, iki veya daha fazla kelimenin birleşiminden oluşan ve tek bir anlam içeren özel dil gruplarıdır. Yan yana geldiklerinde mantıklı bir anlam ifade etmezler ancak zamanla yüklenen anlamlar sayesinde halk arasında yaygın olarak kullanılan özel kelimelerdir. Çocukların ve yabancıların anlaması zor olan üst düzey bir anlatım biçimidir.

Deyimler; geniş anlamda sıklıkla kullanılan ifadelerdir ve dar anlamda, gerçek anlamının dışında yeni anlamlar ifade eder.

Deyimler, esnek ifadelerdir ve kurucu kelimeler tarafından değil, bağlam tarafından anlamlandırılır. Örnek olarak *Etekleri zil çalmak* deyimini verilebilir. Bu deyim, çok sevinmek, işleri yolunda olmak anlamlarında kullanılmaktadır. Zil çalmak, keyfi yerinde olmak anlamını taşıırken etekleri birleşimiyle de bir kişinin keyifli, sevinçli olmasından bahsedilerek oluşturulan bir deyimdir.

İlginçtir ki, her milletin dilinin tarihini ve kültürünü bütün dillerde yansıtan özel deyimler vardır, ancak herhangi bir dildeki deyimsel ifadeleri diğer dillere çevirmek oldukça zordur.

Deyim kavramı tüm dillerde birbirine benzer ancak terminolojide, türde, formda ve sözdiziminde bazı farklılıklar olabilir. Özetlemek gerekirse, Korece ve Türkçe deyimlerin kavramları aynı çerçeveye sahiptir.

Buna göre Korece ve Türkçedeki deyimler anlam bağlamında karşılaştırıldığında Türközü'ne göre (2015) oldukça benzer özellikler göstermektedir.

beyni durmak deyimini Korecede *kafası donmak* anlamına gelir, *kafa dinlemek* deyimini de

kafayı soğutmak olarak kullanılır, *kulak asmak* deyimini Korecede *kulak eğmek*, *ağzı gevşek* deyimini de Korecede *ağzı ucuz* ifadesiyle kullanılmaktadır.

Bu ifadelere bakıldığında Korece ve Türkçede deyim kavramı birbirlerine oldukça benzemektedir. Bu noktada deyimler günlük hayatta kullanılan dilin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Deyimler yabancılara Türkçe öğretiminde önemli rol oynayan yapılardır. Şüphesiz ki Korece ve Türkçe arasındaki pek çok benzer deyim bulunmaktadır. Bunun için daha fazla akademik çalışmaya ihtiyaç vardır.

1.4.3 Atasözü

Kore dilbilimcisi Choe'ye göre (1999) atasözlerinin insanların kullandıkları dil içerisinde o toplumun geliştirdiği kültürel mirası sürdürdüğünü ve o toplumdaki bireylerin düşünce yapısı ve yaşayış tarzlarını bu kültürel mirası yönlendirerek o dil içerisinde var olduğunu ifade etmektedir.

Atasözleri ülkenin bütün kültürlerini içine alan bir yapıdır. Bir atasözünün içinde ortaya çıktığı kültürün değerlerini, yaşam biçimini ve diğer yönlerini görmek mümkündür. Atasözleri dilden dile dolaşan, uzun bir insanlık tarihi olan ve hayatı yansıtan yapılardır. Toplumun daha önce yaşadıklarından çıkardığı, özlü ve esprili ifadelerdir. Bu sebeple sözler vasıtası ile her ülkenin farklı ve eşsiz olan kültürel dil özellikleri kavranabilir ve yüklediği anlamlar ile iletişim kurulacak dayanak oluşturulabilir. Kısacası atasözleri, hayatımızda yaygınlaşan yerel bir ifade olarak kabul edilebilir.

Atasözleri TDK'nin açıklamasına göre uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle atasözleri, ataların sözü anlamına gelir ve Türk insanının zihninde değerli bir anlama sahiptir.

Korecede ise atasözünün tanımına bakıldığı zaman birinci anlamı uzun zamandır nesilden nesile aktarılan basit öğüt ve özdeyiş, ikinci anlamı ise sıradan ifade anlamlarına gelmektedir.

Bu tanımlara bakıldığında Türkçedeki atasözü kelimesinin anlamı Korecedekine nazaran

daha daha önemli bir anlam çağrıştırmaktadır.

İşledikleri konulara göre farklılık gösteren atasözleri toplumsal değerlerden bağımsız değildir. Atasözlerinde bazı durumlar yüceltilirken bazıları da yerilmiştir. Mesela dostluk, aşk, sevgi, ihtiyat, sabır, iyilik, sebat, bağışlama, azim, hayata bağlılık, başkalarını düşünmek yüceltilirken yalancılık, ihtiyatsızlık, cimrilik, eleştiriye tahammülsüzlük, öfke, suçu kabul etmemek, nankörlük gibi konular yerilmiştir. Bunun dışında kader düşüncesi, din anlayışı, eğitim, ekonomi, toplum yaşamı gibi geniş alanlar da atasözlerinin konusudur.

Atasözlerinin semantiği çeşitli akademisyenlerin atasözlerine bakış açısına göre değişir, Bu noktada akademisyenlerin çeşitli atasözü tanımlarına göz atılabilir.

Yeşil'e göre (2000, s. 251) atasözleri ve deyimler ulusların damgasını taşır. Bir başka deyişle atasözleri ve deyimlerde o ulusun benliğinin yansımaları olarak görülebilmektedir. Ulusun zekâsı, espri anlayışı, hayat felsefesi, eleştirileri hep bu dil yapılarında anlamını bulmuştur.

Erol'a göre (2007, s. 6) atasözleri bir ulusun ortak düşünce, inanış ve tutumuyla belirmiş kalıp ifadelerin önemli bir bölümünü oluşturan sözlerdir. Belli bir kalıp içinde belli sözcüklerle söylenen atasözleri ataların uzun yıllara dayanan deneyimleriyle oluşmuş bilgiyi kalıp bir ifade ile öğüt olarak kurallaştıran sözlerdir.

Aksan'a göre (2003, s. 38) insanoğlunun deneyimlerinden, bilgeliğinden ve benzetme gücünden kaynaklanan atasözleri, her dilde vardır; çoğunlukla bir tümce biçiminde oluşarak bir yargı anlatan sözlerdir. Her ulusun kendi deneyimleriyle, bilgeliğiyle oluşturduğu atasözleri bir dil birliğinin dünya görüşünü, yaşayış biçimini yansıttığı gibi o toplumun kültür tarihiyle ilgili önemli ipuçları da verir.

Atasözleri, bir dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, yaşadığı ortamı ve yaşam koşullarını yansıtır. Örneğin tarihi boyunca atla haşır neşir olan Türk ulusunun söz varlığında atla ilgili pek çok sözcük, atasözü ve deyim bulunmaktadır. Örneğin *At ölür meydan (nalı) kalır, yiğit ölür şanı (namı) kalır; At, adımına göre değil, adamına göre yürür* vb.

Aynı biçimde eşek, koyun, öküz, deve gibi hayvanlar tarım ve hayvancılıkla uğraşan Türk toplumunun dilinde değişik kavramlarla ifade edilebilmektedir.

Atasözleri, halkın bilgeliğini ve ulusal toplumun tecrübesini, yaygın olarak duyurulan

bilgiyi ve mantığını yansıtır. Atasözlerinin, manevi bir düşünce biçiminin karakteristik özelliklerini topluca ifade eden basit bir hoşgörü ifadeleri olduğu söylenebilir. Bu da atasözlerinin yaşamda deneyimlerle edinilen ve birçok ulusun kendi kültürü içinde dile getirdiğini gösterir.

Benzetmeler ve anlatma şekli değişse bile pek çok kültürde aynı konuyu içeren birçok atasözü bulunmaktadır. Örnek verilecek olursa yalan söylemeyi yeren, söylenen yalanın er geç ortaya çıkacağını belirten *Yalancının mumu yatsıya kadar yanar*. atasözünün diğer dillerdeki karşılıklarını şu şekilde vermiştir:

Almanca: Yalanların bacakları kısadır (Lügen haben kurze Beine)

Çekçe: Yalanın bacağı kısadır (Lež má krátke nohy)

Hollandaca: En süreklilik gösteren, gerçektir (De waarheid duurt het langst)

Lehçe: Yalanın bacakları kısadır. / Yalancı yalandan daha hızlı koşamaz (Kłamstwo ma krótkie nogi)

Atasözleri üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde atasözlerinin temel özellikleri şu şekilde betimlenebilir:

İlk olarak atasözü bir benzetmedir.

Shim (1986), “atasözü bir benzetme içinde bir gerçeği ifade eden kalıp sözdür” der. Doğrudan benzetme, dolaylı benzetme, alegori, kontrast ve abartı gibi analogileri kullanarak daha güçlü bir anlam taşıması mümkündür. Örneğin, çok kötü bir durumda bulunan birine, gerçekler çok kötü, denilebilir ancak bir atasözü *kavanozdaki sıçan* ifadesini kullanarak, daha etkili ve daha güçlü duygusal anlamlar sunabilir.

İkinci olarak atasözleri, oluştuğu dönemin özelliklerini yansıtır. İnsanların yaşamlarının, ideallerinin, ideolojilerinin ve toplumların zaman ve değerleri nesilden nesile farklı olduğu için, atasözü, oluştuğu dönemin özelliklerini içerir. Örnek verilirse Türkçe ve Korecede kullanılan atasözlerinin çoğunun eski tarım toplumu özelliklerini yansıttığı görülebilir. Korece *pirinç olgunlaştığı zaman başını eğer* atasözünde olduğu gibi. Türk kültüründe millî ekonominin temellerinden biri hayvancılık olduğundan bu durum kültüre de yansır ve bununla ilgili pek çok atasözü oluşmuştur: *Çam sakızı çoban armağanı, Çobanın gönlü olursa tekeden süt çıkarır, Çobansız koyunu kurt kapar* gibi örnekler verilebilir.

Üçüncüsü, atasözleri bir öğretisel veya hicivsel anlam taşımaktadır. Atasözünün özelliklerinden biri, deyimsel bir dil ile karşılaştırılarak öğretim ve hicivsel anlamlara gelebilmesidir. Atasözü bu özelliğiyle deyimden ayrılır. Atasözü kullanarak iletişim kurulduğunda, verilmek istenen atasözünün yazıldığı şekildeki anlamı değil atasözünün barındırdığı anlamı iletmek amacıyla kullanılır. Örnek verilirse Korecede bir kişinin başka kişiye daima *Gündüzleri kuş duyar, geceleri fare duyar* şeklindeki atasözü söylenen şeylerin dikkat edilmesi gerektiğini ifade eder. Bunun Türkçe karşılığı ise *Yerin kulağı var* şeklindeki atasözüdür.

Bununla birlikte konuşan kişinin dinleyen kişiden toplumsal statü, yaş vb. ölçütlerde üstün olmadığı durumlarda atasözlerinin kullanılması çoğu zaman edebî bir anlamdan ziyade hicivsel bir anlam kazanmaktadır. Boş bir araba daha gürültülüdür gibi bir atasözü ‘birşeyi pek bilmeyen kimsenin daha yüksek sesle gürültülü yapması’ anlamına geldiği gibi, statü olarak daha düşük seviyedeki bir kişi tarafından üst seviyedeki bir kişiyi eleştirmek amacıyla kullanılabilir. Bu durum özellikle hiyerarşinin çok katı bir şekilde hissedildiği Kore toplumunda sıradan insanların yöneticileri eleştirme maksadıyla sözü dolandırarak ifade etme biçimidir.

Dördüncü özellik ise şöyledir; atasözleri görünüşte özlü ve uyumludur. Atasözü genellikle bir cümleden oluşur ve cümleler çok uzun değildir: *Bir elin nesi var, iki elin sesi var, Tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş* vb. Eski cümlenin ve oluşturulan ikinci cümlenin benzer bir cümle biçiminde kaynaştığı görülebilir.

Atasözleri uzun cümlelerden oluşsaydı ya da yapısal olarak uyumlu olmasaydı, insanların hatırlaması ve bugüne kadar aktarılması muhtemelen kolay olmazdı. Ancak kısa cümlelerle yaşam ve kültürü ifade ederken, kolay kelimeler ve dil bilgisi içeren atasözüne rağmen, yabancı dil öğrencilerinin atasözünün etkilerini doğru bir şekilde anlaması zor olur.

Atasözleri kalıplaşmış sözler olduğundan ve biçim özellikleri bakımından klişe durumuna gelmiş sözler oldukları için atasözünü oluşturan sözcükler başka sözcüklerle değiştirilemez. Bunun yanı sıra sözcüklerin yerleri de değiştirilemez. Örneğin: *Denize düşen yılan sarılır* atasözündeki ‘deniz’ sözcüğü yerine ‘okyanus’ denemez. Atasözlerinde değişmeyen biçim özelliklerinden diğeri de sözdiziminin değişmeysidir.

Örneğin: *Bir elin nesi var, iki elin sesi var* atasözü *Nesi var bir elin, sesi var iki elin* biçiminde söylenmez. Tekrar ifade edilecek olursa atasözlerindeki kelimelerin yerleri değiştirilemeyeceği gibi sözdizimleri de değiştirilememektedir.

Korece ve Türkçe atasözlerini karşılaştırdığımızda hem anlam hem de ifade yönünden benzerlikler gösteren birçok atasözü görülmüştür. Örneğin Türkçe *yangına körükle gitmek* atasözü Korecede *yangın çıkan evi yelpazelemek* olarak karşımıza çıkar. Bu atasözünden Uzakdoğu'da özellikle Kore'de yelpaze kullanımının önemi anlaşılabilir.

Aynı şekilde Türkçede *terzi kendi söküğünü dikemez.* atasözü Korecede *Budist rahip kendi kafasını tıraş edemez* şeklinde karşımıza çıkar. Bundan da Kore'de Budizm'in önemli bir yere sahip olduğu anlaşılabilir. İki farklı dilin atasözlerinde benzerliklerin bu denli fazla görülmesi bu iki dilin kültürel yönden de birçok benzer özelliğe sahip olduğunu gösterir. Korece ve Türkçede farklı ifadeler kullanılsa da anlam yönünden benzerlik gösteren atasözlerinin fazlalığı göze çarpmaktadır. Kore kültürünün öğretimi aşamasında bu tür benzer atasözleri hem kültürün tanınmasını hem de dilin daha iyi öğrenilmesini sağlayacaktır.

Sonuç olarak atasözü, eski insanların düşüncelerini ve bilgeliğini içeren nispeten kısa, esprili ve bilgilendirici konuşmalar olarak aktarılan deyimsele ifadedir. Atasözleri aracılığıyla, eski yaşam biçimi gözlemlenebilir. Atasözleri Türkçe öğretiminin önemli bir parçasıdır, çünkü uzun bir süredir bu ülkenin kültürüne ve toplumuna aktarılmıştır. Türk halkı da bu atasözlerini sık sık iletişiminde kullandığı için, öğreticilerin bu özelliği göz önünde bulundurarak Türkçeyi öğretmeleri daha etkili olacaktır.

1.5. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE KORECE ÖĞRETİMİNDE EMİR KİPİ

1.5.1. Emir Kipi

Korece ve Türkçe emir kipinin karşılaştırmasını yapabilmek amacıyla çalışmanın bu bölümünde emir kipi kavramı açık bir şekilde tanımlanmakta ve her iki dildeki emir kipinin biçimsel özelliklerinin neler olduğu anlatılmaktadır.

Korece ve Türkçe emir kiplerini kıyaslayabilmek için belirgin bir tanıma ihtiyaç duyulmaktadır. Emir kipine ilişkin şu ana kadar yürütülen çalışmalara göz atıldığında emir kipi ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmıştır.

Karademir'in (2012) belirttiğine göre emir, hiyerarşik bir ilişki içerisinde kullanılan özel bir istek türüdür. Konuşanın eylemin işlenmesiyle/işlenmemesiyle ilgili tutumunu yansıtan bir kipliktir.

Ergin (1998), yapılması istenen durumun emir kipleri aracılığıyla ifade edildiğini belirtmektedir.

Park (1991), emri genel olarak 'bir kişinin bir başka kişiden bir şeyi yapmasını istemesidir.' şeklinde açıklamaktadır. Bu açıklama temel alındığında emir cümlesi; eylemin, konuşucunun niyeti ve talebi doğrultusunda dinleyici tarafından değiştirilmesini talep etmek şeklinde tanımlanmaktadır.

Ulusal Kore Dili Enstitüsü (2005)¹, emir kipini konuşan kişinin dinleyen kişiye herhangi bir fiili yapmasını sağlayan kip şeklinde tanımlarken; Türk Dil Kurumu (2003), emir kipini tasarlanan, yapılması istenen işi emir veya dilek biçiminde ifade eden, zaman ve şahıs kavramının aynı ekle verildiği tasarlama kipi olarak tanımlamaktadır.

Çetin (2011), "Emir kipi, adı üstünde emir işlevi dışında, istek, rica, arzu, tavsiye, öneri, hatırlatma, yönlendirme, motivasyon, sınırlama, paylaşma, iş bölümü, görevlendirme, inisiyatif alma veya yükleme, isteme veya istememe gibi pek çok işleve sahiptir." şeklinde emir kipinin özelliklerinden bahsetmektedir.

Bir cümle sınıflandırılırken dil bilgisi türü ve dil bilgisinin kullanıldığı cümledeki niyet ve amaçlanan davranış göz önüne alınır. (Lim, 2011, s. 326)

Bir cümlenin emir cümlesi olarak sınıflandırılabilmesi için emrin gerektirdiği dil bilgisel özelliklere sahip olması gerekir. Bu noktadan hareketle emir kipinin kullanıldığı ifadelerin emir cümlesi şeklinde ifade edilebileceği söylenebilmektedir.

Seo (1996), ise emir cümlesini konuşan kişinin dinleyen kişiye bir fiili yapmasını işaret ettiği cümleler olarak ya da isteme işlevine sahip cümleler şeklinde belirtmekte;

¹ Ulusal Dil Enstitüsü Kore Dilinin gelişmesi adına dil bilgisi politikaları geliştirmekte ve uygulamakta Kore halkının doğru bir dli yaşantısına sahip olabilmeleri için çeşitli araştırmaları yapma amacıyla kurulmuş olan Spor ve Kültür Bakanlığına bağlı bir kurumdur.

yönlendirme, istek ya da izin verme gibi çeşitli emir kiplerinden birinin cümle sonuna eklenmesiyle emir cümlesinin oluştuğunu ifade etmektedir.

Bu tanımlamalardan yola çıkarak emir kipi eylemin emirle gerçekleştirilmesi gerektiğine işaret eden kip şeklinde betimlenebilmektedir.

Aşağıdaki tabloda çeşitli bilim insanlarının emrin tanımı ile ilgili görüşleri verilmiştir.

Tablo 4: Türk Bilim İnsanlarının Emir Kipi Hakkındaki Görüşleri

Korkmaz (2010, s. 83)	Emir kipinin Türkiye Türkçesinde daha çok ikinci ve üçüncü kişilerde kullanıldığını, birinci kişilerde emir ve istek kiplerinin iç içe geçmiş durumda olduğunu ifade eder.
Ergin (2006, s. 304)	Emir kipi eklerinin tasarlanan hareketi emir olarak ifade ettiğini, emir ekleri şahıs da ifade ettiği için ayrıca şahıs eki almadığını, sadece çokluk üçüncü kişi emir ekinin teklik üçüncü kişi ekinin çokluk şekli olduğunu söyler.
Koç (1996, s. 316)	Eylemin yapılmasını dileyen ve emreden bir kip olduğunu belirtmektedir.

Yukarıda görüldüğü gibi emir cümlesi ve emir kipinin çeşitli işlevleri bulunmaktadır. Bu çalışmanın konusu emir kipinin emir işlevi olduğu için diğer tasarlama kipleri incelenecektir. Emir kipi, tasarlanan, yapılması istenen işi emir veya dilek biçiminde ifade eden, zaman ve şahıs kavramının aynı ekle verildiği tasarlama kipidir.

Tablo 5: Koreli Bilim İnsanlarının Emir Kipi Hakkındaki Görüşleri

Go Seong-Hwan (2003, s. 25)	Bir isteğin konuşucu tarafından söylendiğinde, asıl anlamının dinleyiciden doğrudan ya da dolaylı olarak bir şey yapmasını ya da yapmamasını istemektir.
Park Young-Joon (1994, s. 26)	Fiile eklenen cümle sonu eki aracılığıyla emir, istek, yasak vb. anlamları ifade eden biçimdir.
Yoon Seok-Min (2000)	Konuşmacının dinleyiciyi kendi niyetine göre hareket etmesini gerektiren bir cümle türü olması bakımından, dinleyicinin sosyal statüsüne göre doğrudan emir cümlesi ve dolaylı emir cümlesi şeklinde iki türe ayrılması Korece emir cümlesinin tipik özelliğidir.

Korece emir cümlesi, içerdiği anlam bakımından çeşitli tartışmalara konu olmuştur. Emir cümlesinin öncelikle verdiği mesaj, konuşan kişinin dinleyen kişiden daha yüksek bir konumda olduğudur. Bu sebeple emir söz ediminin oluşması için öncelikle dinleyen kişi, konuşan kişinin kendisinden daha yüksek bir konumda olduğunu kabul etmelidir.

Yukarıdaki tabloda da Yoon'un (2000) belirttiği gibi konuşucu dinleyiciden sosyal ya da fiziksel olarak yüksek seviyede olduğu anlamına gelir. Ayrıca bu şartları taşıması gereken ve emir veren konuşucu, konuşmasında emir verebilir ve dinleyici konuşan kişinin konuşmasını emir olarak kabul etmelidir. (Searle, 1979; aktaran Jeong 2003, s. 26).

Emir kipi ile ilgili olarak çeşitli tartışmalar süregelmektedir. Bunlardan biri emir kipinin kişi çekiminde 1. şahsın emir cümlesine dâhil edilip edilmeyeceği konusudur.

Emir kipinin farklı kişi çekimlerinde çeşitli görüşler vardır. Bazı araştırmacılar, kişinin kendisine emir vermesinin mümkün olmayacağı düşüncesiyle, açıklama ve örneklendirmelerinde birinci tekil ve çoğul kişi işaretleyicilerini kullanmamaktadır. Bazıları ise emir kipinde her şahıs için farklı bir ek kullanılacağını belirterek,

örneklendirmelerinde bu ekleri çekimli fiiller üzerinde göstermektedir.

Son zamanlarda yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan TÖMER ders kitaplarından biri olan ‘Yeni Hitit Yabancılar İçin Tükçe’ kitabında emir kipinin Türkiye Türkçesindeki çekim tablosu şöyledir.

EMİR KİPİ					-sın, -(y)ın(lız), -sın(ler)
Adıl	Eylem	—	Kişi Eki	?	Örnekler
—	al	-ma	—	mı	Sen git!
sen	bekle	-me	—	mi	Onlar beklesinler mi?
o	git		-sın/-sin/-sun/-sün		O almasın!
—	oku				Siz okuyun!
siz	dokun		-ın(ız) / -in(iz) / -un(uz) / -ün(üz)		Giriniz!
	gel		-yın(ız) / -yin(iz) / -yun(uz) / -yün(üz)		Dokunmayınız!
	gir				Onlar gelmesinler!
onlar	yaz		-sınlar / -sinler / -sunlar / -sünler		Siz yaz!

Tablo 6: ‘Yeni Hitit Yabancılar İçin Tükçe’ de emir kipi

Bu tabloya bakıldığında 1. tekil ve çoğul kişiye yönelik emir kipi bulunmamaktadır.

Günümüz Türkçesinde 1. kişi emir kipinin bulunup bulunmadığı hâlâ tartışma konusudur (Demir, 2008, s. 53). Çünkü emir kipinin birinci kişi çekiminin emir ya da istek kipine dâhil edilmesi gerektiği yönünde farklı görüşler ileri sürülmektedir.

Banguoğlu (2004, s. 475) *Türkçenin Grameri* adlı kitabında emrin, tekil ve çoğul 2. ve 3. kişilerden ibaret olduğunu ve buyurulana buyuran tarafından kesin ifadesini bildiren bir kip olduğu için 1. kişiye yönelmesinin mantıklı olmayacağını, 1. kişiye yönelik kesin eğilim kipinin gereklilik kipi olabileceğini söyleyerek emrin 1. kişi çekimlerinin bulunmadığını belirtmiştir.

Korkmaz (1995), emir kipinde ‘birinci şahıs teklik ve çokluk çekimleri istek görevine kaymıştır’ diyerek emrin 1. şahsının istek kipine benzer olduğunu ifade etmektedir. Korkmaz (2009, s. 669) bireyin kendi kendine de emredebileceğini ve emir kipinin yalnız şekil olarak değil, işlev bakımından da birinci şahıs çekimlerinin var olduğunu vurgulamıştır. Korkmaz’ın oluşturduğu 1. şahısla ilgili eklerin örnekleri şöyledir.

Çokluk:

1. şah. -(y)-Alım (al-alım, başla-y-alım, tut-alım)

Bu bağlamda Çiçek (2014), çalışmasında Ergin (1993)den alıntılıdığına göre emir eklerinin Türkçenin başından beri tam bir fiil çekim eki durumunda bulunduğunu, fiil

karakterlerini hiç bozmadıklarını ve hiçbir zaman ayrı şekillerde kullanılmadığını, bir isim havası taşımadığını belirtmiştir. O, çağdaş Türkçede kullanılan 1. şahıs emir eklerini Korkmaz'ın görüşüne eklemelerde bulunarak şu şekilde örneklendirmektedir.

Teklik 1. şahıs: -ayım, -eyim

Çokluk 1. şahıs: -alım, -elim

Çiçek'e göre *-AyIm* ve *-Allm* ekleri kesinlikle emir işlevindedir. Buna örnek olarak *gid-eyim, al-ayım, uyuy-ayım* gibi örneklendirmeler yapmaktadır.

Korkmaz'ın aksine emir kipinin 1. kişi teklik ve çokluk ekleri bulunduğunu iddia eden araştırmacılar da bulunmaktadır.

Türkçedeki dil bilgisi kitaplarının çoğunda 1. teklik ve çokluk şahıslar emir çekimine dâhil edilmemiştir. Bunun yanında az sayıda dilci emir çekimini hâlen altı şahsa göre vermektedir.

Öncelikle Korece emir cümlesine bakıldığında 1. şahsa ait emir kipleri ile ilgili tartışmaların sürdüğü görülmekte, bu tartışmalar özetlenecek olursa emir cümlesinin kendi yapısının konuşmacının istediği bir eylemi dinleyicinin gerçekleştirmesine izin vermesi dolayısıyla mantıksal açıdan emir cümlesinin öznesi olamayacağı düşünülmektedir. Öznenin sadece karşılıklı konuşmanın gerçekleştiği ortamda bulunan 2. şahsa yönelik olabileceği iddia edilmektedir.

Korecede dinleyici ve konuşucuyu kapsayan 1. çoğul şahıs olan 'biz' öznesinin kullanımı yaygın olmakla birlikte istek ifadeleri konuşucunun karşısındaki kişiden bir fiili yapmasını işaret etmesi noktasında emir cümlesi ile ortak işleve sahiptir. Çünkü bu cümle yapısı konuşmacının kendisinin de istenilen şekilde hareket edeceği anlamını içerisinde barındırmaktadır. Bununla birlikte *-haja* (*-Allm*) önerme kipinin temel amacı esasında konuşan kişinin karşı tarafa kendi işaret ettiği fiili gerçekleştirme anlamı taşımakta bu sebeple önerme kipinin, emir kipine dâhil edilebileceği düşünülmektedir. Bir görüşe göre kişi kendisine emir veremez ve 1. tekil ve çoğul kişi emir kipi/çekimi yokken diğer bir görüşe göre ise kişi kendisine emir verebilir, 1. tekil ve çoğul kişi emir kipi/çekimine sahiptir.

Emir kipi ile ilgili yabancı öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerden biri dolaylı emir ve emrin dolaylı anlatımıdır. Çetin'e göre (2011) bu güçlük Türkçedeki 3. şahsa yönelik emirden kaynaklanmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan güçlükleri gidermek amacıyla bu çalışmada emir cümlesi doğrudan emir cümlesi, dolay emir cümlesi başlıkları adı altında irdelenecektir. Bu süreç içerisinde Korece ve Türkçe analiz edilecektir.

1.5.2. Doğrudan Emir Kipi

İkinci tekil kişi ve ikinci çoğul kişi ‘dolaysız’ veya ‘doğrudan’ emir grubunu oluşturmaktadır. Burada bilindiği gibi yüz yüze olma, karşı karşıya olma, emri veren ile alanın aynı ortamda olması söz konusudur. Yüz yüze olan kişiler birbirleriyle diyalog içerisindeydir. (Çetin, 2011, s. 615)

Dolayısıyla, cümlede doğrudan emir kipinin dil bilgisel formu kullanıldığında, konuşmacı yalnızca cümlenin yüzeyinde ortaya çıkan ifadeyle karşıdaki kişiye emir vermiş olmaktadır. Bu, cümlenin işlevsel yapısı ile dil ve davranış arasındaki ilişkiyle görülebilir. Bildiri cümlesinin durum söz edimini, soru cümlesinin soru söz edimini, istek cümlesinin istek söz edimini karşıladığı gibi emir cümlesi de emir söz edimini doğrudan emir olarak karşılamaktadır.

1.5.2.1 Türkçede ve Korecede Doğrudan Emir Kipi

Emir kipinin, doğrudan emir olduğuna bakmak için önce Korece ve Türkçedeki emir kiplerinin özellikleri ve kullanımlarını inceleyeceğiz.

Türkçedeki doğrudan emir 2. şahsın teklik ve çoğulluğuna göre ya da saygılı konuşma unsurlarına göre oluşturulmaktadır.

Korecedeki doğrudan emir ise toplumdaki sosyal kimliklere göre kullanılan cümle sonu ekleri aracılığıyla oluşturulmaktadır.

1.5.2.2 Türkçede Doğrudan Emir Kipinin Kullanımı

Doğrudan emir kipinde ekin ana işlevi, tanımında da belirtildiği üzere emirdir; bir işin, bir kılışın kesinlikle yerine getirilmesi isteğini ifade etmektedir (Korkmaz, 2009).

2. şahıs emir kipinde fiil yalın hâlde bırakıldığında konuşan kişinin karşıdaki kişiden bir şeyi yapmasını istediği anlaşılır. *Sen oraya git!* cümlesinde olduğu gibi. Türkçede

emir kipinin 2. tekil şahıs hâli herhangi bir ek almamakta, yalnızca fiilin yalın biçimleri ile karşılanmaktadır. Ancak metinlerde bazen 2. şahıs çokluk ekinde bazen tek ek bazen üst üste iki ek getirildiği görülmektedir. Örnek olarak *Çay getirin!*, *Çay getiriniz!* Bu durumda getirilen ek, yalnızca bir nezaket ifadesi taşır. *Çöpleri çöp kutusuna atın/atınız.* cümlesi buna örnek verilebilir.

Aşağıda Korkmaz tarafından oluşturulan listedeki fiil çekimleri karşılıklı görüşmeyi ifade ettiğinden emir bildirmeye daha uygun çekimler olarak görünmektedir.

Teklik:

1 . *şah.* -(y)-*AyIm*: (*al-ayım, başla-y-ayım, tut-ayım*)

2. *şah.* -(eksiz) (*al!, başla!, tut!*)

3 . *şah.* -*sIn* (*al-sın, başla-sın, tut-sun*)

Çokluk:

1 . *şah.* -(y)-*Allm* (*al-alım, başla-y-alım, tut-alım*)

2. *şah.*

a) -(y)-*In* (*al-ın, başla-y-ın, tut-un*)

b) -(y)-*InIz* (*al-ınız, başla-y-ınız, tut-unuz*)

3. *şah.* -*sInIAr* (*al-sınlar, başla-sınlar, tut-sunlar*)

Doğrudan emrin olumsuzu oluşturulurken fiilin sonuna olumsuzluk eki olan *-ma/-me* ekleri getirilir. Örneğin *oraya gitme!* cümlesindeki *git* fiiline *-me* eki getirilerek olumsuzluk anlamı kazandırılmış olur. *-ma/-me* gibi olumsuzluk ekleri kaldırıldığında ise cümle kendiliğinden olumlu anlam kazanır. Örneğin *oraya git!* cümlesindeki gibi. Genellikle Türkçede emrin olumlu çekiminde herhangi bir ek getirilmesine ihtiyaç duyulmamaktadır.

1.5.2.3 Korecede Doğrudan Emir Kipinin Kullanımı

Emir kipinin anlamı, konuşan kişinin istediği herhangi bir fiilin dinleyiciyi harekete geçirmesini sağlaması anlamına gelmektedir. Bu nedenle emir cümlesinin öznesi mantıksal olarak yalnızca 2. şahıs için geçerlidir. Korece dil bilgisinde emir cümlesinin çekimi yalnızca 2. şahıs kipi ile sınırlandırılmıştır. Bu sebeple cümle içerisinde özne

açıkça belirtilmese de dinleyici tarafından her zaman 2. şahıs olarak anlaşılmaktadır.

Park'a göre (1994, s. 174) “Emir cümlesinin öznesi asıl eylemin konusu olan dinleyicidir.”

Örnek: *Bab mogo!(Yemek ye!)*

Burada görüldüğü üzere cümlede 2. şahıs öznesi açık bir şekilde belirtilmemesine rağmen dinleyici tarafından kendisinin kastedildiği anlaşılır.

Korecede cümle biçimini ifade eden en tipik dil bilgisi ve biçim kavramı ‘cümle sonu ekleri’dir.

Emir cümlesi biçimindeki cümle sonu ekleri önceki çalışmalarda da belirtilmiştir ancak ilgili sınıflandırma sistemlerinde ve listelerinde farklılık göstermektedir.

İlk olarak Korecedeki emir cümlesinin cümle sonu eklerinin Ölçünlü Korece Sözlüğü’nde emir kipi eki şeklinde geçmesi baz alınarak düzenlenmeye çalışılacaktır. Ölçünlü Korece Sözlüğü’nde geçen cümle sonu eklerinin anlamları izah edilecek olursa; ‘açıklama, bildiri, soru, emir ve istek’ anlamlarını verebilen ekler olduğu anlaşılır.

Kore Ulusal Dil Enstitüsündeki Ölçünlü Korece Sözlüğü’nde geçen emir cümle sonu ekleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 7: Ölçünlü Korece Sözlüğü’nde geçen emir cümle sonu ekleri

유형 tip	경어법 saygı ifadei	종결어미 Emir cümle sonu ekleri
명령형 전용어미 Emir	합쇼체 <i>Ha Sipsio</i> ifadesi	-(으)버시오-(eu)b-si-o, -(으)시압-(eu)si-ab, -(으)십시오-(eu)sib-si-o, -(으)시라 -(eu)si-la, -(으)소서-(eu)so-seo, -(으)옵소서 -(eu)ob-so-seo
	하계체 <i>Ha Ge</i> ifadesi	-게나-ge-na
	해라체 <i>Hae Ra</i> ifadesi	-거라-geo-la, -ㄴ-n, -너라 -neo-la, -(으)렴-(eu)lyeom, -(으)려무나-(eu)lyeo-mu-na, -도록-dolog
	하라 <i>Ha Ra</i> ifadesi	-(으)라-(eu)la

Korecede emir cümlesinin cümle sonu ekleri genellikle ‘-a/eora, -a/-eo, -ji, -(i)ryeom, -(i)ryeomuna, -ge, -o, -so, -guryeo, - (b)sio, -soseo, -ra’ gibi farklı şekillerde ifade edilmektedir.

Dinleyen kişi ve konuşan kişinin ilişkisine göre veya buldukları sosyal statüye göre cümle sonu eki değişkenlik gösterir. Örnek verilecek olursa aşağıdaki cümleler sıralanabilir.

1. 공부 해 (해체) **Gong Buhae/ Ders Çalış!/(Hae** ifadesi emir anlatmaktadır.)
2. 공부 하세요 (해요 체) **Gong Bu Ha Seyo/ / Ders Çalışınız!/(Hae Yo** ifadesi emir anlatmaktadır.)
3. 공부 해라 (해라 체) **Gong Bu Hae Ra /Ders Çalış!/(Hae Ra** ifadesi emir anlatmaktadır.)
4. 공부 하시오 (하오 체) **Gong Bu Ha Sio / Ders Çalışın!/(Ha O** ifadesi emir anlatmaktadır.)
5. 공부 하십시오 (하십시오 체) **Gong Bu Ha Sipsio /Ders Çalışınız! / (Ha Sipsio** ifadesi emir anlatmaktadır.)

Görüldüğü üzere yukarıdaki emir cümlelerinde farklı emir cümle sonu ekleri kullanılmıştır. Dinleyen kişi ve konuşan kişinin hiyerarşik ilişkileri ve buldukları bağlama göre cümle sonu eki değişkenlik gösterir. Örneğin 5. ve 2. örnekteki cümleler aynı anlama gelmelerine rağmen beşinci cümlede ikinci cümleye nazaran daha saygılı bir cümle sonu eki kullanılmıştır. Bu saygı ifadesi günlük hayattan daha çok resmî durumlarda ya da nezaket içerikli cümlelerde kullanılmaktadır.

Yukarıdaki emir cümlelerinde kullanılan ekler, tipik emir kipi cümle sonu ekleri olarak görülebilir fakat genellikle tipik özellik taşımalarına rağmen emir cümlesi oluşturulurken en çok kullanılan ekler olduğu söylenemez. Çünkü bu eklerin günümüz Korecesinde kullanım oranı yüksek olmamakla birlikte eski dile ait cümlelerde ya da şakalaşma ortamında kullanıldığı düşünülebilmektedir. Bu şekilde Korece emir sonu cümle ekleri analiz edilirse kullanım oranı yüksek cümle sonu ekleri aşağıdaki gibi düzenlenebilir:

1. -a/-eora

Konuşucunun -eora biçimini kullanarak karşı tarafa cümle içindeki fiili gerçekleştirmesini talep ettiği durumlarda kullanılır. Kendisinden yaşça ya da statüce

daha düşük olan kimselerden kendi istedikleri fiilleri yapmalarını sağlayan tipik emir cümlesi, cümle sonu eki şeklinde ifade edilebilir.

i-jjog-eu-lo wara!

(Buraya gel!)

eol-leun ja-ra!

(Hemen uyu!)

2. a/-eo

Bu ek emir kipinde cümle sonu ekleri arasında sıkça kullanılan bir ektir. En yaygın kullanılan ek olarak yakın ilişkilere sahip kişiler arasında kullanılır.

i-jjog-e wa!

(Buraya gel!)

eol-leun ja!

(Haydi uyu!)

Yukarıdaki a/-eo eklerinin kullanıldığı cümlelere bakıldığında karşısındaki kişiyi daha yüksek bir konuma çıkardığı hissini vermektedir.

3. -(t) shipsio

Bu ek, saygı ifadelerinin arasında dinleyiciye en kibar şekilde hitap edilen ‘hapshyo’ biçimine sahiptir. Aile içerisinde ya da iş yerinde saygı gösterilmesi gereken yerde ya da yaşça büyük kimselere hürmet gösterilirken kullanılmaktadır.

a-beo-ji i-jjog-eu-lo o-sip-si-o.

Baba, buraya gelin.

sa-jang-nim i-jjog-eu-lo o-sip-si-o.

Patronum, buraya geliniz.

4. -ge

Bu ek emir verilmesi gereken durumlarda karşısındaki kişiyi kendinden daha yüksek konuma çıkararak emir verildiği durumlarda kullanılır.

(Öğretmen, öğrenciye) ja-ne, gong-bu-ha-ge

(Öğretmen, öğrenciye) *Ders çalış.*

Burada *öğretmen* karşısındaki öğrenciye değer verdiğinden onun iyiliği adına çalışmasını rica etmektedir.

5. -(i)ryomuna, (i)ryom

Bu ek izin verme anlamı taşımaktadır. Dinleyen kişinin kendisinden daha yüksek konumda olması durumunda bu ek kullanılamaz.

yae-ya i-li-lo o-ryeo-mu-na!

Çocuk! Buraya gel!(Yumuşak bir biçimde çocuğa seslenme!)

* *a-beo-ji i-li-lo o-ryeom*

Baba! Sen önden buyur!(Küçük, büyüğe bu şekilde seslenemez.)

Kore dili hiyerarşik bir karakter taşıdığından bu ekin kişinin kendisinden yaşça ya da statüce yüksek konumdaki birine kullanması söz konusu olamaz. Ancak bu cümle Türkçeye çevrildiğinde Türkler için nezaket anlamı içermesine rağmen Korelilerin kendisinden yaşça ya da statüce yüksek konumdaki bireylere bu tarz cümleler kurması mümkün değildir.

Korecede olumsuz emir cümlesi yüklemden sonra ‘-ci mal-’ eki getirilerek oluşturulur. ‘an’ ‘mot’ gibi olumsuz ifadeler yalnız kurallı cümlelerde ya da soru cümlelerinde kullanılmaktayken ‘malda’ olumsuzluk eki, emir cümlesi ve istek cümlesini olumsuz hâle getirilirken kullanılır.

Örnek:

*Neo hakgyoe **gajima***

(Sen okula gitme!)

Yukarıdaki cümle Türkçeye çevrildiğinde hepsi aynı anlama gelmektedir. Ancak Koreceye özgü bir özellik olarak *an* ve *mot* ekleri bu şekilde kullanılmaz, dil bilgisel olarak bu doğru değildir. Bu yüzden cümle tamamen değiştirilir. Örnekte görüldüğü gibi olumsuz emir cümlesinde sadece *-malda* eki kullanılabilir. Aksi hâldeki kullanımlar doğru ve geçerli değildir.

Bunun gibi *-malda* olumsuz emir eki sadece emir cümlesinde kullanılabildiği için emir

cümlesinin yüklemi ‘sıfat’ ya da ‘isim+dir’ şeklinde kullanılamaz fakat olumsuz emir cümlesindeki yüklemın sıfat olduğu durumlar da bulunmaktadır.

Örnek:

1. *neo-neun mos-saeng-gi-ji ma-ra*

(*Sen çirkin olma.*)

2. *u-li-neun hag-saeng-i doe-ji mal-ja*

(*Biz öğrenci olmayalım*)

3. *gido haja. oneul nal-ssi-ga joh-ji ma-ra*

(*Dua edelim, Bugün hava sıcak olmasın!*)

4. *ba-ji-neun jag-ji mal-a-ra*

(*Pantolon küçük olmasın!*)

Birinci örnekteki durumda Korecede yüklem olarak kullanılamayan sıfat bulunduğu için cümle düzgün bir anlatıma sahip değildir.

İkinci örnekteki cümle yapısı ise ‘biz (isim) + öğrenci’dir. Bu formattaki bir cümlede ‘(isim)+ dir + olumsuz emir cümlesi eki’ kullanımı uygun olmayan bir örnektir.

Üçüncü örnekte ise *-malda* olumsuzluk eki kullanılmış olup, bu cümlede sıfat, fiil durumunda kullanılmaktadır. Bu bakımdan artık emir anlamı değil, umut ya da dilek anlamı taşıdığı için eleştirilerin odağı olmaktadır.

1.5.3. Dolaylı Emir Kipi

Türkçede emir, isteme anlamının istek, rica, yalvarma gibi alt birimlerinden biridir. (Demir, 2008, s. 31). Ayrıca emir, hiyerarşinin bulunduğu zamanlarda kullanılan bir istek türüdür. Buyuranın eylemin gerçekleşmesiyle ilgili tavrını gösteren bir kiptir.

Emir cümlesi, doğrudan emir cümlesi ya da dolaylı emir cümlesi şeklinde ayırt edileceği için emir cümlesi cümle sonu eklerine göre belirlenmektedir. Her ne kadar mutlak bir kriter olmasa da, emir cümlelerinin cümle sonu eklerine göre ayırt edilmesi durumunda, Türkçe ve Korece emir cümleleri arasında ayırım yapmak mümkündür. Emir cümlesinin özünde emir anlamını taşımasının yanı sıra alt roller olarak istek, dilek, yalvarma gibi

anlamlar da içermektedir (Demir, 2008, s. 15). Ancak bu alt rolleri ayırt etmek pek de kolay değildir çünkü tasarlama kipleri duyguya göre anlam ifade eder.

Emir kipi hakkında pek çok araştırma olmasına rağmen yabancılar için dolaylı emrin nasıl öğretilbileceği ile ilgili pek fazla araştırma bulunmamaktadır. Fakat emir kipi öğretiminde hem öğrencilere hem de öğretmenlere büyük zorluk olarak görülebilecek kısım ‘dolaylı emir’ cümlesi, bir başka deyişle Türkçe emir cümlesindeki üçüncü şahsın tekil ve çoğul çekimleridir. Emir kipinin öğretiminde zorluk çekilmesinin sebebi Çetin’e göre (2012) bu kullanımların Türkçeye has olması ve Batı dillerinde bulunmamasından ötürü yabancılar tarafından dolaylı anlatım olarak algılanmasıdır.

Bu yüzeysel olarak ortaya çıkan ifade ve asıl olarak anlatılan niyetin arasında fark vardır. Cümlenin gücü arasındaki tutarsızlık dolaylı eylemin belirleyici faktörü olur. Örneğin, “Camı biraz kapatır mısınız?” ile benzer dil ifadesinde konuşmanın biçimi sorudur ancak amaçlanan soru sormak değil rica etmek/istemek ya da emir ifadesi olarak kullanılan dolaylı anlatımın temsili niteliğinde bir örnektir. Bu örnek bir çok dilde de bu yapıya rastlamak mümkündür.

1.5.3.1. Türkçe ve Korecede Dolaylı Emir Kipi

Türkçe ve Korecede emir cümlelerinin kullanıldığı ifadeler çok geniş bir yelpazeye sahip olmakla birlikte emir cümlesinin yönlendirmeli kullanımı etraflı bir kullanım olarak kabul edilmektedir. Dolaylı emrin, emir cümlesi olmadığı çeşitli tartışmalara konu olarak günümüze kadar gelmiştir fakat esasında günümüzde kullanılan dilde emir cümlesinin yönlendirmesi daha düşük olan kullanımı oldukça önem arz etmektedir. Bu bölümde emir cümlesinin yönlendirmesiz kullanımı bir başka deyişle dolaylı emir konusu irdelenecektir.

Örnek:

Allah bereket versin!

Çok yaşa!

Yukarıdaki örnek cümlelerin her birinde emir cümle sonu eki kullanılmıştır ancak dinleyiciden herhangi bir fiile dikkat etmesi istenmemekte, umut ya da istek anlamı içermektedir. Daha ilginç olanı ise örnek cümlelerdeki gibi emir cümle sonu ekleri

kullanılarak isteme anlamının verilmesi durumunda emir cümlesi biçiminin kullanılması gerçeği yalnızca Korece ve Türkçede değil, birçok dilde selamlama ifadelerindeki emir biçiminde görülmektedir. Her ülkeye, kültüre ve topluma göre kalıp sözler ve selamlama ifadeleri özel anlam taşımaktadır ancak pek çoğunun benzer alan içerisinde tercüme edilmesi mümkündür.

Örnek:

Allah bereket versin!

Bu cümlede emir cümlesinin dolaylı biçimi verilmektedir. Dolaylı emir kullanımı, şart ya da tahmin anlamı ifade edilen ‘şartlı emir cümlesi’, selamlama ve kalıp sözlerde kullanılan emir cümlesi gibi dolaylı emir cümlesi şeklinde sınıflandırılabilir.

Özellikle selamlama ve kalıp sözlerde kullanılan emir ifadeleri günlük dil kullanımında büyük bir orana sahiptir. Burada Türkçede dolaylı emirde yer alan selamlama ve kalıp sözlerde kullanılan emir cümlelerinin çeşitleri incelenecektir.

1.5.3.2. Türkçede Dolaylı Emir Kipinin Kullanımı

Türk Dil Kurumunun Büyük Türkçe Sözlük’ü emir sözcüğüne şu açıklamaları vermektedir:

1. Buyruk, komut, talimat, ferman. 2. İstek: İkide birde dönüp benden bir emrim olup olmadığını soruyordu.

Büyük Türkçe Sözlük, ‘istik’ sözcüğü ve onun fiil şekli için şu açıklamaları vermektedir:

“İstek: a. 1. Bir şeye duyulan eğilim, arzu, şevk: Yanıma yaklaşan gölge, o eski şarkıyı gerçek bir istekle tekrarlıyordu.” -Ç. Altan. 2. Yerine getirilmesi başkasından istenilen şey, talep: Bu adamın istekleri bitmiyor. 3. db. İstek ve niyet kavramı veren isteme kipi: Göreyim, göresin, göre. 4. ruh

b. Belirli bir gereksinimi karşılayacağı düşünülen nesne veya duruma karşı duyulan özlem, arzu.”

İstemek: (-i) 1. İstek duymak, arzulamak: „İçeri girmekten korkarak bahçedeki demir kanepeye oturmak istedi.” -P. Safa. 2. (-den, -i) Bir şeyin

kendisine verilmesini veya yapılmasını söylemek, dilemek: „Bir gün benden okumak için kitap istedi” -F. R. Atay. 3. Görmek istediğini bildirmek: Sizi isteyen kimdi? 4. Gerek olmak: Yurdun ilerlemesi için çok çalışmak ister. 5. Evlenmek dileğinde bulunmak: Komşunun kızını istemişler.

İstek/istemek ve emir/emretmek sözcükleri için yapılan açıklamalar karşılaştırıldığında şunlar söylenebilir. İstek, başkaları tarafından yapılması istenen şey, talep (bk. *İstek*'in ikinci anlamı) olduğuna göre, Emir için de bir tür istek olduğu söylenebilmektedir. Zaten *emir* de konuşanın karşısındakinden bir şeyi yapmasını istemesidir. Ancak *emir*deki hiyerarşik ilişki düzeninin getirdiği resmiyet, sert ifade şekli ve mesajın eyleyiciye getirdiği zorunluluk her *istekte* yoktur. Bu açıdan bakıldığında, *her emir bir istektir, ancak her istek emir değildir*, denilebilir.

Demir (2007, s. 7), emrin muhataba belirli bir zorlama ile yönelen, muhatabı harekete geçirmeyi ve yönlendirmeyi amaçlayan; üst seviyede isteme bildiren bir anlam birim olduğunu ve dolayısıyla emirin isteme ölçeğinde en yukarıda bulunduğunu ifade ederek emrin bu özelliğine değinmiştir.

Bu gibi tespitler için Korkmaz da, diğer kiplerdeki gibi emir kipinin de kullanım amacına göre anlam ve işlevinde farklılıklar dolayısıyla, istek, açıklama, dua, yakarış, şaşkınlık, yeterlik, kabullenme, gereklilik, uyarı, yönlendirme, yemin, kargış, hayret, sitem, teslimiyet ve benzerleri gibi işlevler görülebildiğini ifade etmiştir. Bayraktar (2012, s. 12) da emir kipi çekiminin, *dilek, temenni, dua ve beddua* ifade etmek için kalıplaşmış sözlerde kullanılmasının emir belirtmenin önüne geçtiğini söyleyerek bu işlevler konusundaki görüşleri desteklemektedir.

Demir'e göre (2008) isteme ifade etmenin 4 tamamlayıcısı vardır. 'Türkçede İsteme Kipliği Semantik-Pragmatik Bir İnceleme' adlı eserine bakıldığında isteme kipliğinin; emir, istek, rica, yalvarma olmak üzere dört bölümden oluştuğu görülmektedir.

İsteme kipliğinin tamamlayıcılardan birincisi olan 'emir', buyurucu ve eyleyici olmak üzere iki kişinin oluşturduğu bir iletişim ortamında gerçekleşir.

İkincisi; istek semantiği emir kadar güçlü olmayan rica kadar da kibar olmayan; günlük hayatta mesafeli olmayan insanların birbirlerinden bir şeyi isterken sıklıkla kullandıkları niyet edilen ve tasarlanan durumları gerçekleşme potansiyeli görece düşük dilek ve arzuyu ifade eder.

Üçüncü tamamlayıcı olan rica ise emre kıyasla nezaket olgusunu daha belirgin olan buyurucunun eyleyiciye gönderdiği buyruktur. Örneğin *kapıyı kapatabilir misiniz?* cümlesindeki gibi. Bu cümlede aslında buyurucu eyleyicinin kapıyı açma konusundaki yeteneğini merak etmemekte kibarca kapıyı kapatmasını istemektedir.

Dördüncü tamamlayıcı ise yoğun ve ısrarlı bir isteme değeri taşıyan yalvarmadır. Bu ısrar nedeniyle eyleyicinin özgürlük alanını daraltmaktadır. Örneğin *Ne olursun! Allah aşkına!* gibi.

İstek, gereklilik ve dilek kiplerinde olduğu gibi emir kipinde de, kipin dildeki kullanılış farklılıklarının verdiği anlam ve işlev kaymaları dolayısıyla, istek, gereklilik, açıklama, uyarı, yönlendirme, dua, yemin, yakarış, şaşkınlık, hayret, sitem, kabullenme, teslim olma gibi çeşitli görevler taşımaktadır. Emir kipinin çekimindeki bu farklı anlayışlar ve kullanışlar, bu kipinin öğretimini karışık hâle getirmektedir (Çiçek, 2014).

Esasında Biçim olarak bir tasarlama kipi olan emir kipi yabancılara Türkçe öğretiminde sorun teşkil etmektedir. Bunun nedeni her öğreticinin farklı metotlar kullanması, emir kipinin eski ve günümüz yapısının birbirinden farklılık göstermesidir. Günümüz Türkçesine kadar emir kipi ve ekleri zaman zaman ayrı birer çekim olarak zaman zaman ise istek ekleriyle yerleri değiştirilerek kullanılmıştır (Çiçek, 2014).

Köktürkçe Türkçesi gibi Türkçenin eski lehçelerinde oluşturulmuş ders materyallerinde genellikle emir ve istek konularına yer verilmemiştir. Bunun yerine bazı gelecek zaman ekleri istek kipini karşılar nitelikte kullanılmıştır. Kimi lehçelerde ise istek kipini karşılayan hiçbir ek bulunmamaktadır. Günümüzdeki istek kipi ise asıl işlevinin yanı sıra emir, gelecek zaman gibi çeşitli rollere de sahiptir. Buradan anlaşılacağı üzere istek kipi Türkçenin eski lehçelerinde özel olarak bulunmamasına karşın zamanla dilbilgisi konuları içinde yer almış dahası istek işleviyle beraber çeşitli yan işlevlere de sahip olmuştur (Gümüş, 2016).

Türk Dili ile ilgili çalışmalar gerçekleştiren akademisyenler istek kipinin asıl işlevinin dışında pek çok işlevi karşıladığını belirtmektedirler. Bu isimlerden biri olan Mustafa Özkan (2007, s. 83-113), istek kipinin işlevi içerisinde emir, gereklilik, şimdiki zaman, geniş zaman, şart gibi özelliklerin bulunduğunu ifade ederek Türk dilindeki dilbilgisi yapılarının kendi işlevleri ile beraber bir anlamda geniş yelpazede çeşitli işlevleri

bulduğunu ileri sürmektedir.

Günümüz Türkçesine gelindiğinde ise istek kipinin zaman zaman emir kipi işlevine yaklaştığı görülmektedir.

“ -(y)A morfeminin bir yönüyle kullanımdan düşmesinin isteğin bildirmesi kararlı bir dilek anlamına geldiğini ayrıca bazı durumlarda buyuru anlamına yaklaştığını anlatmaktadır. Ayrıca yeni Türkçede ve yazı lehçelerde bu kipin tekil ve çoğul 3. şahıslarının yerini buyuru kipinin 3. kişileri aldığı (seve yerine sevsin, seveler yerine sevsinler, Ben çantamı alayım. Bahçeye iyi bakasınız. Merak etmesinler.) ifade ederek belirtilmiştir” (Banguoğlu’dan aktaran Gümüş 2016).

İstek kipi günümüz Türkçesinde oldukça az kullanılmakta istek biçimi yerine emir, şart biçimlerinin daha sık kullanıldığı görülmektedir. İstek kipi ile ilgili bu gelişmeler istek kipinin kullanım sıklığı ve yelpazesini büyük ölçüde daraltmaktadır (Ergin, 2004, s. 311-312).

Türkçede 3. şahısla yapılan dolaylı emir bir başka deyişle dolaylı aktarım, Türkçe öğrenen Koreli öğrencilerin kolay anlayamadığı dilsel bir yapıdır. Emir kipinin emir haricindeki işlevleri de (nezaket, davet, istek gibi), mutlaka idrak edilmesi gereken dilsel görünümüdür.

-(y)A morfeminin etkisini kaybetmesiyle birlikte -SXn ve -sXnlAr morfemleri istek kiplerinden 3.tekil ve 3. çoğul Kişiler için kullanılmıştır. Birinci kişilerde atasözü, deyim, halk şiiiri ve hikayelerinde yada tarihsel olaylardaki ruhu hatırlatan betimlemelerde; ikinci ve üçüncü kişilerde ise istek fonksiyonuyla beraber uyarı veya istek, emir arası bir işlevde istek kipi olarak belirtilen -(y)A morfemi kullanılmaktadır (Korkmaz 2007: 656-657).

Örneğin *gözün aydın ola, vaktini boşa harcıypta işlerini geciktirmeyesin, söylediklerim kulağına küpe olsun ki unutmayasın, büyüklerine saygı gösteresin sözlerini dinleyesin* gibi.

Emir kipinin üçüncü kişisi ile oluşturulan cümleler dolaylı emir kapsamına girmektedir. *Karıcığım, lütfen oğluma söyle, erken yatsın.* Bu şekildeki dolaylı anlatımın sadece Türkçede görülen ve öğretilen bir kullanım olduğu söylenebilir. Daha detaylı olarak açıklanacak olursa; öğrenciler, emir verilen kimsenin ortamda bulunmamasına şaşırırlar ve bu durum onlara anlamsız gelebilir.

Üçüncü şahıs emir kipi hakkında Demir (2008), üçüncü kişinin daima ilk iki kişi arasında konuşulduğunu ve emrin üçüncü kişiye ulaşmasının ikinci kişi üzerinden dolaylı olarak gerçekleştirildiğini bildirir. Emir kipinin anlamsal ifadesinin işlevinin yerine getirilmesi için iletişim ortamında ‘buyurucu, eyleyici ve buyruk’un olması gerektiğini ifade eder (Demir, 2008, s. 67). Üçüncü şahıs emir kipinde fiile sadece kişi eki olan *-sIn* ekleri getirilmektedir. *Ali okula gelsin!* cümlesindeki gibi.

Banguoglu (2007), isteğin bildirilmesinin kararlı bir dilek ifade ettiğini ve yerine göre emir anlamına yaklaştığını vurgulamaktadır. Nitekim bu kipin tekli ve çoklu 3. kişileri Türkçede ve yazı lehçemizde eskimiş sayıldığından yerlerine emir kipinin 3. şahıs eklerinin kullanılır olduğuna işaret etmiştir. Örneğin *yapa* yerine *yapsın*, *yapalar* yerine *yapsınlar*. Burada görüldüğü üzere 3. kişinin emir kipi bir bakıma istek kipi ile bağlantılıdır.

Bununla ilgili olarak Lyons (1977, s. 745), emir cümlelerinin *emir* ve *yönergeden* çok daha fazla şeyi ifade edebileceği düşüncesine dayanarak emir yapılarının alt kümesinde *uyarı*, *öneri* ve *istek* yapılarının bulunduğunu ileri sürmektedir.

3. tekil ve çoğul kişi ile emir kipi kullanımı ise yabancılar açısından bir muammadır ve uzun süre muamma olarak kalacak gibi gözükmektedir. Bu güçlüğü temeli iki ya da daha çok kişinin orada olmayan kişilerle ilgili hüküm veya karar veriyor olmasıdır (Çetin, 2012, s. 615).

3. tekil ve üçüncü çoğul kişi emir kipi olarak gösterilen örnekler farklı anlamların beraberinde emir anlamı da barındırmaktadır. Yine de eylemin çekimi, karşılıklı olarak gerçekleşmediği ve bu yüzden muhatap, emirin en önemli göstergesi olan bütünsel birimlerde etkilenmediği için, bu örnekler doğrudan emir değil, dolaylı emir başlığı altında incelenmektedir.

1.5.3.3. Korecede Dolaylı Emir Kipinin Kullanımı

Kore toplumunun hiyerarşik yapısının gerektirdiği çeşitli cümle sonu emir kipi biçimleri bulunmaktadır fakat Türkçede bu tarz bir yapılanma olmadığından Türkçedeki emir kipi Koreceye nazaran daha basittir.

Korecede dolaylı emir, cümleye yüzeysel olarak girmenin ötesinde anlamını dolaylı olarak iletme rolü üstlenmektedir.

Korecede dolaylı emir cümlesi, cümle içerisinde açık bir şekilde görülmenin ötesinde emir anlamını dolaylı yoldan ifade eden cümlelerdir. Bu tarz cümleler emir anlamı dışında rica, istek gibi anlamlar ifade etmektedir. Bu, konuşmacının ve dinleyicinin sosyal statüsüne göre doğrudan ve dolaylı emir cümlesi şeklinde farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Kişi kendisinden daha yüksek bir sosyal statüye sahip olan bir kişiye doğrudan emir yapısını kullanarak bir şeyi yönlendiremeyeceği veya talep edemeyeceği için, dolaylı olarak rica, istek aracılığıyla konuşucu kendi istediği doğrultusunda dinleyiciyi harekete geçirmeye çalışmalıdır.

Bu bağlamda, Lee'nin (2003) çalışmasının incelenmesi gerekmektedir. Lee, cümle tamamlamasına ilişkin dil ve davranış arasındaki ilişkiyi açıklamıştır. Bununla birlikte, pratikte, konuşmacının niyeti genellikle cümlenin sonunda yaygın olarak bulunan dil ifadesi ya da davranışı ile çoğu zaman tutarsız olduğu için bir cümlenin sahip olabileceği birkaç anlamın doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için, bazı dilsel araçlara ihtiyaç olmasının yanı sıra sözel olmayan noktalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bir başka deyişle cümle sadece cümle sonu ekleri ya da cümle yapısıyla değil, aynı zamanda bağlam veya söylem durumuyla da uygun şekilde yorumlanması gerektiğini ifade etmektedir.

Ayrıca Kwon ve Lee'un (2008) çalışmalarına göre emir cümlesinin dolaylı anlatımı iki bölüme ayrılabilir. Birincisi emir cümlesinin 'emir' anlamının dışına varacak şekilde genişletilebilecek bir işleve sahip olduğunu ve bunun emrin dolaylı anlatımı olarak gördüğünü ifade etmektedir. Emir cümlesinin bir diğer bölümü ise emir cümlesinin dışında başka bir cümle yapısıyla gerçekleştirilen işlevin 'dolaylı emir' olduğunu belirtmektedir. Bu bölümde Korece ve Türkçedeki dolaylı emir irdelenirken emir cümlesinde kullanılan eklerin ve cümle yapılarının farkları ortaya konmakla beraber emir cümlesinin genişletilmiş işlevi olan emrin dolaylı anlatımı noktasında da farklılıklar bulunduğu ortaya konmaktadır.

*Doğrudan anlatım-----emir cümlesinin açıklığı <emir> işlevi
gerçekleştirmek -----> doğrudan emir cümlesi/anlatımı*

(dilsel davranış =edimsel eylem)

*Dolaylı anlatım -----emir cümlesini genişleten işlevi tamamlama----->
emirin dolaylı anlatımı*

(dilsel davranış ≠edimsel eylem)

Korece temel olarak 2. teklik şahsı, emir cümlesinin öznesi olarak kabul etmesinin yanında 1. çokluk şahsı istek cümlesinin öznesi olarak kabul eden bir dildir. Bir başka deyişle Korece 1. çokluk şahsı ekinin kullanıldığı cümleler istek ve bir fiili dinleyen kişi ile beraber yapma anlamını taşımaktadır.

Korecede 1. tekil şahsa yönelik emir, istek cümlesi şeklinde ayrılmasına rağmen 1. çokluk şahsa yönelik emir ise sonuç olarak istenen fiilin gerçekleşmesi için dinleyen kişinin harekete geçmesini sağlayan *-ja(Türkçe olarak '-Allm')* şeklindeki özel bir kip aracılığıyla emir cümlesi oluşturmaktadır.

Örnek:

Uri gaja! (Biz gidelim)

Uri boja! (Bir bakalım)

Yukarıda verilen örneklere bakıldığında fiil aslında konuşan kişi tarafından gerçekleştirilecektir. Fakat burada konuşan kişi aslında dinleyen kişinin sözü geçen fiilde kendisine ortak olmasını istemektedir.

Korecede 3. şahsa yönelik emir kipi olup olmadığına dair tartışmalar mevcuttur (Go, 2003). Çünkü konuşmanın geçtiği sırada 3. şahıs ne konuşan kişi ne de dinleyen kişidir. O nedenle emir cümlesinin öznesi dinleyen kişi olmadığı durumlarda 3. şahıs emir kipi olarak kabul edilip edilmediği kolaylıkla ayırt edilememektedir.

Bu noktada öncelikle 'dinleyici' kavramı tanımlanmalıdır. Genellikle dinleyici konuşma sırasında konuşan kişinin konuşmasını dinleyen karşı tarafı belirtmekte, bir başka anlamda konuşan kişinin istediği konuşma adresini göstermektedir.

Örnek:

cheong-nyeon-i-yeo! nun-eul tteu-ra!

(Ey gençler! Gözlerinizi açın!)

Lim (1983, s. 115) ve Go (2003)nun yukarıdaki örnek ile ilgili açıklamasında 'gençler' kelimesinin özne olmadığını, ünlem cümlesinde hitap edilen kimselerin konuşma sahnesine getiren bir role sahip olmasından dolayı aslında 2. şahıs olduklarını iddia etmektedir.

Ancak konuşan kişinin bilerek ve isteyerek konuşmanın karşı tarafındaki kimseleri

dinleyici olarak kabul ettiği yukarıdaki örnekte dinleyici ile o fiili yapacak kimselerin arasında bir aktarıcının olabildiği var sayılabilir. Bu gibi durumlarda öznenin 3. şahıs olarak anlaşılmasına neden olabilmektedir. Go (1976), ‘-(I)ra’ ekinin kullanıldığı emir cümlesinde öznenin 3. kişi olduğunu belirtmektedir.

Örnek:

mo-deun gun-in-deul-e-ge seung-li-leul!

(Bütün askerlere zafer nasip olsun!)

Yukarıdaki örnek yakarış cümlesi olmasına rağmen tamamen 3. şahsı işaret eder. Korecede bu tarz örnekler mevcut olmasına rağmen üçüncü şahsın kullanıldığı emir cümleleri ile sıkça karşılaşmamaktadır. Ancak emir cümlesinde üçüncü şahsın emir kipinin bulunmadığı iddia edilemez. Bir başka deyişle Korecede tüm şahıslar için emir kipi bulunmaktadır. Ancak 1. teklik şahıs ve 1. çokluk şahıs emir kipi sık sık kullanılmasına rağmen 3. şahıs emir kipi nadiren kullanılmaktadır. Korecede her şahsa özel emir kipi gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

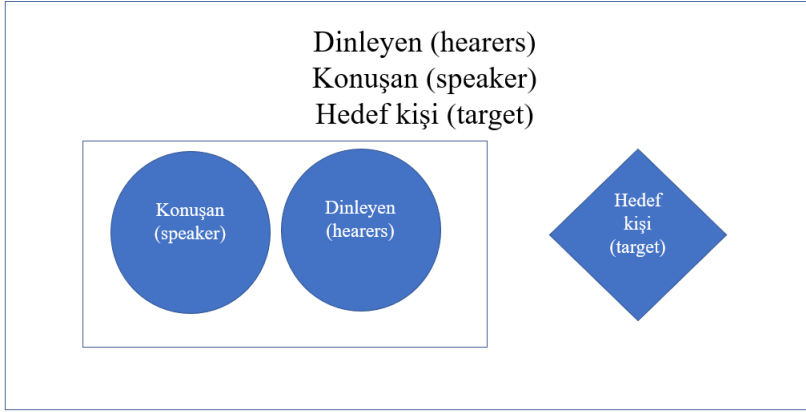
Tablo 8 : Korecedeki emir kipleri

1인칭(단수, 포괄형, 배제형) 1. şahıs teklik ve çoğul kipi	-자 ‘-ca’
2인칭 2. şahıs teklik ve çoğul kipi	-어라/아라 ‘-a/eora’
3인칭 3. şahıs teklik ve çoğul kipi	-(으)라 ‘-(eu)ra’

1. şahıs emir kipi -ca, 2. şahıs kipi -a/eora eki ile temsil edilirken aktarıcının olmasının gerektiği cümlelerde 3. şahıs emir kipi genel emir kipini kapsadığından ayrıca ifade edilmemektedir.

Korecede tüm şahıslar için emir kipinin olup olmadığı ya da -ca şeklinde kullanılan 1. şahıs cümle sonu ekinin 1. şahsa özel bir biçim olup olmadığı tartışma konusudur. Fakat

Korecede geniş anlamda kullanılan emir cümlesine istek kipi dâhil edilebildiğinden 1. çokluk şahıs emir cümlesi olarak görülebilir. Ayrıca 3. şahıs emir hakkında şöyle denebilir; 3. şahısla ilgili emir cümlesinde ayrıca bir özne olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Korecede bütün şahıslar için emir kipi hâlâ üzerinde tartışılan bir konudur.

Şekil 1: Dinleyen, Konuşan ve Hedef Kişi Arasındaki İlişki

Korece temel olarak 2. şahıs öznesinin emir cümlesi ile birinci çoğul şahıs genel itibariyle özne olarak kullanıldığında öneri cümlesi olarak kabul görülebilecek bir dildir. Ancak yüzeysel olarak öznenin üçüncü şahıs şeklinde ortaya çıktığı durumlarda emir ve 1. tekil şahsın ayrıca istisnaya uğrayarak kullanıldığı emir cümleleri de bulunmaktadır. Korecede 3. Şahıs öznesinin emir cümlesinde var olup olmadığı çeşitli tartışmalarda irdelenmiş olmasına rağmen kesin bir sonuca varıldığını söylemek bu noktada mümkün gözükmemektedir. 3. şahıs konuşucu ve dinleyici olmayan şekilde tanımlanabilir ancak emir cümlesinin öznesinin dinleyici olmadığı durumların mümkün olup olmadığı konusu kolayca birbirinden ayırt edilememektedir. Genel itibariyle dinleyicinin o anki durumda konuşmacıyı dinleyen biri olduğu ve bir başka anlamıyla konuşucuyu işaret eden konuşma eylemini gösterdiği de gözlemlenmektedir. Emir cümlesi öznesi konuşma sürecini merkeze alan bir fiil olarak yönergenin yönünü kuvvetlendirilme yani vurgulama amacı taşımaktadır. Bu amaç için dinleyiciyi kapsıyorsa 2. şahıs, dinleyiciyi kapsamıyor ise 3. şahıs olmaktadır. Bunun gerçekleşmesi durumunda Korecede 3. şahsın emir cümlesinde var olduğu söylenebilmektedir.

Korecede dolaylı emri cümle sonu eklerine göre incelenerek soru, emir ve istek anlamı anlaşılabilir. Ölçünlü Korece Sözlüğü'nde dolaylı emir olarak geçen cümle sonu ekleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 9: Standart Korece Sözlüğü'nde dolaylı emir olarak geçen cümle sonu ekleri

	평서문 Birdiri Cümlesi(Kurallı Cümlesi)	의문문 Soru Cümlesi	감탄문 Ünlem Cümlesi	평서문, 의문문 Birdiri Cümlesi(Kurallı Cümlesi), Soru Cümlesi	평서문, 의문문, 청유문 Birdiri Cümlesi(Kurallı Cümlesi), Soru Cümlesi, İstek Cümlesi
통용어미	-(으)라니까, -(으)렸다, -(으)르지니라, -(으)르지라, -(으)르지어다, -(으)르지로다 (eu)la-ni-kka, -(eu)lyeos-da, -(eu)l-ji-ni-la, -(eu)l-ji-la, -(eu)l-ji-eo-da, -(eu)l-ji-lo-da	-고, -게 - go, -ge	-어라/아라, -여라, -구려 -eo-la/a-la, - yeo-la, -gu-lyeo	-(으)시어요, -(으)오, -(으)우, -라고 -(eu)si-eo-yo, - (eu)o, -(eu)u, -la-go	-어/아, - 어요/아 요, -여, - 여요, -지, - 지요(쥬) eo/a, -eo-yo/a- yo, -yeo, - yeo-yo, -ji, -ji- yo(jyo)

Bu eklere bundan önceki çeşitli çalışmalarda emir cümle sonu eki olarak belirgin bir şekilde değinilmemiştir çünkü bu eklerle yapılan cümlelerin emir cümlesi olup olmadığı belirsiz olmakla birlikte emir cümlesi olarak kullanıldığı durumlar oldukça azdır.

Bu cümlelerin kullanıldığı örnekler eski ya da dinî kitaplarda yer alması nedeniyle emir cümlesi anlamı içermemesine rağmen biçimsel olarak emir cümlesi olarak sınıflandırılır.

Bu ekler emir cümlesi dışında kurallı cümle, soru cümlesi, ünlem cümlesi, istek cümlesi vb. olarak kullanılmakla birlikte, bu eklerin işlevleri konuşmanın gerçekleştirildiği bağlam ve konuşan kişinin tonlamasına bağlı olarak değişebilmektedir.

1.5.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe ve Korece Öğretiminde Emir Kipinin Kalıp Sözlerde Kullanımı

Türkçede kalıplaşmış sözcük öbekleri etkili ve sağlıklı bir anlatım için çokça kullanılmaktadır. Kalıplaşmış sözcük öbeklerinde kullanılan emir kipinin bazı örneklerini Türkyılmaz şu şekilde vermektedir. Burada sadece kalıp sözcük öbeklerini sıralıyoruz:

Canı sağ olsun, hayırlı olsun, kalın sağlıcakla, helâl olsun, hoşça kal, başınız sağ olsun, yazıklar olsun, oh olsun, aşk olsun, al birini vur ötekine, Allah versin, açıl ya susam, öp babanın elini, bekle babam bekle, al takke ver külâh, gel keyfim gel, dokun babam dokun, âdet yerini bulsun, duyduk duymadık demeyin, kurban olayım, arap olayım, sorması ayıp olmasın, Allah yazdıysa bozsun, yüreğinin yağı erisin, yürü ya kulum, ben ağlamayım da kimler ağlasın, laf olsun torba dolsun, eğri oturalım doğru konuşalım, gel zaman git zaman, kusura bakma, yanlış anlaşılmasın...

Özellikle selamlamada kullanılan emir cümlesi ya da kalıp sözlerde kullanılan emir ifadeleri dinleyiciye herhangi bir emir vermemesine rağmen konuşmayı başlatmada bir bilgiyi vermede ya da pekiştirmede hiç yoktan yeni bir anlam oluşturmamaktadır.

Bir başka deyişle bu kalıp emir cümleleri diyaloga yeni bir bilgi katmamakta, yalnızca konuşmayı renklendirme ve vurgulama işlevi görmektedir.

Bu nedenle emir, cümle biçiminden ayrı olarak düşünülmüştür. Ancak pek çok dilde *Güle güle(git!)*, *Kolay gelsin!* gibi selamlama ifadeleri ve *İyi günler(geçirin)!* gibi dilek

ifade eden cümleler emir cümlesi şeklinde kullanılır.

Ancak bu şekildeki selamlama cümleleri ve kalıp sözler konuşma içerisinde sadece konuşmanın etkisini artırmakta, emir cümlesi olarak düşünülmemektedir.

Eğer birisi hasta olan arkadaşına *Geçmiş olsun!* şeklinde hitap etti diye bunun sonucu olarak o arkadaşının mutlaka iyileşeceği ve iyileşmesi gerektiği düşünülmez.

Korecedeki ifadeler arasında *Emek verin! Çaba gösterin!* şeklindeki ifade yalnızca sen *Emek ver!* şeklinde anlaşılabilir.

Bu tarz ifadeler günlük hayatta konuşan kişi ve dinleyen kişi arasındaki ılımlı ilişkilerin sürdürülmesine yardımcı olmakta karşıdaki kişi hakkında olumlu duygu, saygı, yakınlık, dostluk gibi kavramların oluşmasında katkı sağlamaktadır. Toplumdaki birlik duygusu ve toplumsalcı düşünceyi desteklemektedir. Bunun gibi geleneksel kullanımlardaki kalıp sözler emir değil, ayrı bir alan olarak incelenmekteydi. Fakat günümüzde bu cümleler emir cümlesinin cümle sonu ekine sahip olduğu için tekrardan emir cümlesi grubuna dâhil edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak bu kavram emir cümlesi içerisinde dolaylı emir ve dolaysız emir olarak ikiye ayrılabilir.

Ayrıca kalıp sözlerde aynı şekilde emir cümlesi olarak ayrılabilmesinin nedeni ilk olarak kalıp sözün anlamı ve içeriği dinleyen kişinin gelecekte yapmasını sağlamak ve bu durumun oluşmasında etkili olmak içindir. Ayrıca kalıp sözlerin emir cümlesi alanına girebilecek yeterli özellikleri olduğu görülebilmektedir.

Örnek:

1. *Afiyet olsun!*

2. *Mutlu yıllar(olsun)!*

3. *Ellerine sağlık(olsun!)*

2. ve 3. örnekte eksilteli anlatım olduğu görülebilmekte, eksilteli anlatımda emir ifadesinin düşünülmemekte olduğu açıktır. Fakat emir cümlesinin kapsadığı kalıp sözlerin emir cümlesi olup olmadığının tartışılmasının sebebi o anda konuşma sırasında hemen yapılması gereken bir iş olmaması ve emir anlamı içermemesidir.

Farklı bir deyişle kalıp sözlerin özel durumlarda konuşan kişinin kendi niyetini ya da psikolojisini ifade ettiği anlamında teşekkür etme, tebrik etme, özür dileme, teselli etme ve karşılama gibi tüm ifadeler duygu ifadelerine dâhildir.

Özellikle Türkçede kalıp söz işlevindeki emir cümleler arasında emir cümlesi cümle sonu eki ile oluşturulmuş ancak yüzeysel olarak kısaltma şeklinde gözükmelerine rağmen emir anlamını içerisinde barındırmaktadır. Bu noktadan bakıldığında bunun gibi kalıp sözlerin ortaya ilk çıktığında emir cümlesi olmasına rağmen zaman ilerledikçe kalıplaşmaya uğrayarak selam ifadesi şeklinde geliştiği var sayılabilir. Bununla ilgili olarak ileride daha detaylı çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Bunun gibi kalıplaşmış sözler belirli bir alanda listelenmiştir.

Tablo 10: Emir Kipinin Kalıp Sözlerde Kullanımı

구분 Ayrım	상황 Durum	한국어 관용어 Korece kalıp sözler	터키어 관용어 Türkçe kalıp sözler
일상적 상황	집에서 배웅할 때 Evden çıkarken	안녕히 다녀오세요. 운전 조심하세요. 차 조심하세요.	Güle güle! Dikkatli gidin!
Günlük hayatta sıkça karşılaşılan durumlar	일상 인사말 Günlük hayatta kullanılan selamlama	좋은아침! 좋은 하루 되세요! 안녕히 주무세요. 잘 자라.	Günaydın! İyi günler! İyi geceler! Tatlı rüyalar! Allah rahatlık versin!
	만났을 때 Biriyle buluşurken		
	헤어질 때 Biriyle vedalaşırken	나중에 밥 한번 먹자. 몸조심하세요. 살피 가세요. 조심해서 가세요. 잘 가요. 운전 조심하세요. 또 보자. 차 조심하세요. 건강하세요. 그럼 수고해요. 쉬십시오. 가세요. 가. 그럼 들어가십시오. 들어가세요.	Güle güle! Görüşmek üzere! Kolay gelsin! İyi istirahatler! Kendine iyi bak! Hep mutlu olun inşallah! Hayırlı işler. İyi yolculuklar! Bereket versin!
특정한	신년축하, 명절인사 yeni yıl, bayram vb.	새해 복 많이 받으세요.	Mutlu yıllar! Bayramınız mübarek olsun!

상황 Özel durumlar	kutlarken		Bayramınız kutlu olsun! Yeni yılı kutlu olsun! İyi bayramlar
	손님 초대시 Misafir ağıllanırken	어서 오세요. 차린 건 없지만 많이 드세요.	Afiyet olsun!
	병문안 Hasta ziyareti	빨리 나으세요	Geçmiş olsun! Allah şifa versin!
	상점에서 나올 때 Mağazada	많이 파세요. 안녕히 계세요. 안녕히 가세요.	Hayırlı işler! Kolay gelsin! Bereket versin! (Allah)Kesene bereket (versin!)
	특별한 상황 Başka özel durumlar		Sihhatler olsun! İyi tatiller!(olsun) Allah analı babalı büyütsün! Gözünüz aydın! Çok yaşa Sen de (siz de) gör(görün)! Darısı başına!(olsun) Allah bir yastıkta kocatsın!

1.5.5. Değerlendirme

Bu araştırmada Korece Türkçe emir cümlelerini incelenmiş ve belli başlı özellikler sıralanmıştır. İki dil arasında ortak noktadan ziyade farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum, öğrenciler için emir cümlesinin öğrenilmesini zorlaştıran bir neden olarak görülmekle birlikte bu farklılıklar öğrencilerin kıyas yaparak daha verimli bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilir. İki dil arasındaki benzerlik ve farklılıklar aşağıda şu şekilde sıralanabilir.

1) Emir/emretmek ve istek/istemek ile ilgili bazı tespitler şöyledir:

Korece ve Türkçede tanım getirilerek araştırılan emir cümlesi ile ilgili olarak *Emretmek* ile *İstemek* veya *Emir* ile *İstek* birbirinden tamamen farklı kavramlar olmadığı görülmektedir. *Emretmek*, yapılması istenen hareketin keskin bir ifadeyle *istenmesidir*. Dolayısıyla *emir* bazı özelliklere sahip bir *istek* türüdür. *Emri istekten* farklılaştırarak, yapısında hiyerarşiyi barındırması, keskin bir söyleyişe sahip olması ve dinleyiciye eylemi yapma zorunluluğu hissettirmesidir.

2) Korecede ve Türkçede emir cümlesi ekleri cümlenin en sonunda belirlemekte ve konuşan kişinin tavrı ile niyetini ifade etmesi bakımından benzerlik göstermektedir.

Ancak Korece emir cümlesi *-a/-eora*, *-a/-eo*, *-ji*, *-(eu)ryeom*, *-(eu)ryeomuna*, *-ge*, *-o*, *-so*, *--guryeo*, *-(eu) shibshiyo*, *-soseo* gibi eklerle ifade edilmekte ve bu ekler emir cümlesinin ‘cümle sonu ekleri’ şeklinde tanımlanabilmektedir. Çeşitli cümle sonu ekleri dinleyici ve konuşmacı arasındaki ilişkiye ve buldukları bağlama göre çeşitlilik arz eder ve değişim gösterir. Bu nokta aynı zamanda Korecedeki saygı dili ile ilişkilidir. Bu sebeple Korece emir cümlesinde emir anlamının ortaya çıktığı emir kipine ilişkin bazı cümle sonu ekleri bulunmaktadır. Ancak *heyo* ve *heyoçe* gibi çeşitli cümle formlarının barındırdığı istek, bildiri, soru cümleleri gibi çeşitli cümle türlerinde de kullanılabilen cümle sonu ekleri olarak sınıflandırılabilir.

Diğer yandan Türkçede emir cümlesinde kullanılan cümle sonu ekleri Korecedeki kadar çeşitlilik arz etmemekte 2. tekil şahıs, 2 çoğul şahıs, 3. tekil şahıs ve 3. çoğul şahıs şeklinde ifade edilmektedir.

3) Emir cümlesinde cümle sonu eklerindeki belirgin fark saygı ifadeleridir. Korece cümle sonu ekine göre karşısındaki kişiyi yükselten ifadeler aracılığıyla insan ilişkilerinin dil yapısına yansıdığı görülmektedir. Bu sebeple nesnel olduğu düşünülebilir. Korecede saygı ifadeleri oldukça gelişmiştir. Konuşan kişi ile dinleyen kişinin yaşlarının yüksek olup olmadığı ya da samimiyetin derecesi ve karşısındaki kişinin sosyal statüsüne ya da toplumsal nezakete göre farklı cümle sonu ekleri kullanması nedeniyledir. Bunun altında yatan en temel unsur Konfüçyanist düşünceden etkilenen Korecenin ast-üst ilişkilerinin hiyerarşik yapı içerisinde Korelilerin kültürünü yansımasıdır. Ancak Türkçedeki saygı ifade yaş, sosyal statü, çeşitli ilişkilerden ziyade karşısındaki kişinin teklik ve çokluğuna göre basit bir şekilde görülmektedir. Türkçedeki 2. çoğul şahıs eki hem karşısındaki kişiyi yükseltme amacıyla hem de birden fazla kişiye hitap edildiği durumlarda kullanılır. Türkçede hitap edilen kişiyi yükseltme

Korecedeki gibi cümle sonu eki ve dil bilgisel ifadelerle belirtmekten ziyade genellikle konuşma içerisinde ve durumun akışına göre belirlenmektedir. Örnek olarak konuşan kişinin kendisinden yaşça küçük olmasına rağmen hitap edilen kişi sayısı fazla olduğunda *Siz bunu içiniz* gibi ifade kullanılır. Korecede emrin saygılı bir şekilde ifade edilmesi hiyerarşik kültürden dolayı oldukça gelişmiş olduğundan Koreliler açısından Türkçe emir biçimi oldukça basit olduğu ve saygıyı yeterince ifade etmediği düşünülebilir.

4) Türkçe ve Korece dolaylı emir incelenirken emrin geniş anlam işlevlerine bakıldığında yasak, uyarı, tavsiye, istek, rica, öneri gibi işlevlere ortak olarak sahip olmakta, ancak Türkçeye has bir şekilde emrin işlevi içerisinde emrin yalvarma işlevinde kullanıldığı da görülmektedir. Korede de ise bu dua işlevi günlük hayatta değil, yalnızca edebiyat alanında kullanılmaktadır. Örnek olarak *신의 가호가 있기를!* (*sin-ui ga-ho-ga iss-gi-leul!*, *Tanrı seni korusun!*) gibi ifadeler bulunmasına rağmen genellikle edebî türlerde kullanılmaktadır. Korecede bulunan yalvarma ifadelerinde 2. şahıs kipi kullanılmasına rağmen Türkçede üçüncü şahıs olarak dolaylı anlatımla ifade edilmektedir. Örnek olarak *Allah bereket versin!* bu cümleleri Korece olarak açıklanırsa *하나님께 말하기를 당신에게 축복을 내리라고 하세요.* (*ha-na-nim-e-ge malha-gi-leul, dang-sin-e-ge chug-bog-eul nae-li-la-go ha-se-yo*, *Allah'tan size bereket vermesini dileyin!*)

5) Dolaylı emir cümlesi ve doğrudan emir cümlesinin ayrımı hakkında Korecede konuşucu ve dinleyici toplumsal kimliklerini baz alarak doğrudan emir ve dolaylı emir yapılarından biri kullanılır. Sonuç olarak, Korecede emir kipinin cümle sonu eklerine göre sınıflandırıldığını söylemek mümkündür.

Korecede dolaylı emir, cümlede ifade edilen eylemin ötesinde farklı bir anlamı aktarmanın dolaylı bir yoludur. Bir başka deyişle, ifade edilen ile gerçek niyet arasında bir fark vardır.

Cümlede gösterilen gerçek amaç ile yüzeysel dil bilgisinin türü arasındaki fark dolaylı sözelleştirmenin belirleyicisidir. Örnek verilecek olursa *Camı biraz kapatabilir misin?* gibi. Bir cümlede dilsel ifade gelişim türü soru cümlesi olmasına rağmen cümlede belirtilen niyet 'soru' değil de 'istek' ya da 'emir' anlamını ifade etmesi dolaylı emrin tipik bir örneğidir.

Aslında konuşucunun kast ettiği niyetin emir cümlesi kalıbıyla genel olarak cümle sonu ekleri ile uyuşmadığı durumların oldukça sık olmasından dolayı emir cümlesi ile ilgili olarak cümle akışına göre analiz edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Türkçe emir cümlesinde doğrudan emri içeren nezaket, davet, istek gibi emrin çeşitli anlam taşıması ya da farklı cümle türleri ile ifade edilmesi durumunda doğrudan emir ya da dolaylı emir şeklinde ifade edilmektedir. Ancak Korecede 3. şahsa yönelik *-hera* ifadesi emrin dolaylı anlatım biçimine dahil edilmektedir.

Korece ve Türkçedeki ortak özellik ise, dolaylı emir cümlesi iki farklı biçimde ifade edilebilmektedir. Her iki dilde de 3. şahısta ortaya çıkan dolaylı emir cümlesinin son eklerinin duruma ve şahısa göre farklı olması, emir cümlesi işlevinin genişletildiği dolaylı emir başlığıyla açıklanabilmektedir.

Türkçe emir cümlesinin 3. tekil ve çoğul şahıs eklerinde ortaya çıkan dolaylı emir, Korecede 3. şahsa emir verilmesi durumunda *-ege -haragu hera!(~에게 ~하라고 해라!)*, şeklindeki ifadelerde belirtilir. Örneğin *karıcığım lütfen oğlana söyle erken yatsın* cümlesinde bu durum görülebilmektedir. Bu tarz bir dolaylı anlatım sadece Türkçede görülen bir kullanımdır. Korecede de sıklıkla emir cümlesi olarak vurgulanmasa da 3. şahıs emir kipi bulunmaktadır.

Korece ve Türkçedeki emir cümleleri incelendiğinde ortak noktaların yanı sıra farklılıklar da bulunmaktadır. Emir kipi kullanımındaki ortak noktaların her iki ülkeden gelen öğrenciler için bu yapıların öğrenilmesinde olumlu katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir. Ancak her iki dildeki farklılıklar anadil etkisi sebebiyle öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha da zorlaştırabilmektedir. Bu nedenle öğrenme sürecine katkı sağlayabilmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu söylenebilmektedir.

2. BÖLÜM

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE KORECE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA EMİR KİPİ

2.1 KİTAP ANALİZLERİNİN AMACI VE ÖLÇÜTÜ

Ders kitabı hem öğreticinin öğretme işlevinin hem de öğrencinin öğrenme işlevinin yönünü belirler. Aynı zamanda öğrenme hedefini göstererek öğrencinin neler öğreneceğini takip edebileceği bir araç niteliği taşır. Bununla birlikte ders kitabı öğrenciye dil öğretiminde, en yakın ve en etkili öğretim aracı rolünü üstlenmektedir.

Rivers (1981), ders kitabının sınıf içerisinde neyin öğrenileceği konusunda karar verici bir role sahip olduğunu ifade etmektedir. Bir başka deyişle ders kitabı, öğrencilerin öğrenecekleri içerik ile hangi yöntemle öğreneceklerini belirlemektedir. Böylelikle ders kitabının öğretim ortamında etkin rolünün giderek önem kazandığı söylenebilmektedir.

Bu bağlamda elinizdeki çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde emir kalıbının önemini vurgulamak amacıyla Türkçe öğretim merkezlerinde yabancılar için Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları analiz edilecektir. Türkçe ders kitabında emir kalıbı ile ilgili ders kitabında yer alacak içeriklerin belirlenmesi oldukça önemlidir. Ayrıca ders kitaplarının içeriği belirlenirken nelerin esas alındığı son derece önemlidir. Bu nedenle elinizdeki çalışmada Türkçe ders kitaplarında geçen emir cümlesinin kullanıldığı kalıp sözler incelenecektir.

Dil öğretiminin amacının, iletişim becerisinin yüksek seviyeye ulaşmasını sağlamak olduğu söylenebilir. Bu sebeple bu çalışmada Türkiye'deki üniversitelerde sürdürülen dil eğitim merkezlerinde kullanılmakta olan iletişim odaklı yabancılar için Türkçe ders kitapları baz alınmıştır.

Bu bölümde şu anda Türkçe öğretimi gerçekleştirilen Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi gibi üniversitelerin Türkçe öğretim merkezlerinde kullanılan ders kitaplarındaki kalıp sözler listelenecek ve şu anki durumları analiz edilmeye çalışılacaktır.

Günümüzdeki ders kitaplarında yer alan emir cümleleri genellikle cümle türlerinden biri olarak dil bilgisi açısından öğretilmektedir. Bu çalışmada kitaplarda yer alan emir cümleleri ile ilgili dil bilimsel açıklamalar analiz edilmektedir.

Bu araştırma, üniversitelerin Türkçe öğretim merkezlerinde sıklıkla kullanılmakta olan *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, *Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı* baz alınmakta, ilk seviye kitaplarından özellikle emir kipinin kullanıldığı A1 ve A2 kitapların içerikleri incelenmektedir. *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*nda A2 seviyede emir kipi işlenmekte, *Yeni Hitit* ve *Yedi İklim* kitaplarında ise A1 seviyesinde işlenmektedir. Bu kitapların yanında çalışma kitapları da bulunmakta fakat bu çalışmada sadece ders kitapları baz alınacaktır.

Emir cümlesi ile ilgili ünitelerde kalıp ifadelerin doğrudan belirtilmesinin dışında emir cümlesinin işlendiği seviyelerdeki ders kitabının tamamında görülen alıştırmalar soruları aracılığıyla verilen çeşitli kalıp sözler de bu araştırmanın kapsamına dâhil olmaktadır.

Ders kitaplarında yer alan kalıp sözlerin seviyeleri farklılık göstermekle birlikte bu çalışmada belirtilen kategoriye göre kalıp sözler belirtmeye çalışılacaktır. Bununla birlikte belirtilen kalıp sözlerin arasında sadece emir kipi ile oluşturulmuş olanlar incelenecektir.

2.2. YABANCI DİL OLARAK KORECE DERS KİTAPLARI

Bu çalışmada Türkiye’de Türkçe öğreten kurumlarda yaygın olarak kullanılan A1 ve A2 seviyesindeki *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, *Yeni HİTİT*, *Yedi İklim* ders kitapları incelenmiştir.

2.2.1 İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabında Emir Kipi

Emir Kipi (Imperative Case)

Emir kipi; bir işin, oluşun, hareketin yapılmasını ya da yapılmamasını emretmek için kullanılır. Kişi kendine emredemeyeceği için, 1. tekil (ben) ve 1. çoğul (biz) kişilerde emir kipi kullanılmaz.

This form is used to order to do or not to do something. "I" and "we" pronouns are not used in this form, because a person cannot order to himself / herself.

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	-	-	-	-
Sen	gel	gelme	-	-
O	gelsin	gelmesin	gelsin mi	gelmesin mi
Biz	-	-	-	-
Siz	gelin / geliniz	gelmeyin / gelmeyiniz	-	-
Onlar	gelsin(ler)	gelmesin(ler)	gelsin(ler) mi	gelmesin(ler) mi

Şekil 2: İstanbul A2 Ders Kitabı 1. ünite, s. 9

Bu kitapta emir kipinin 1. teklik ve çokluk şahıs ekleri ayrıntılı bir şekilde gösterilmemektedir. Bu sebeple öğrencilerin emir kipini tam anlamıyla kavramaları güçleşmekte, emir ve istek kiplerinde kullanılan ekleri karıştırmaları söz konusu olmaktadır. Özellikle istek kipini kimi zaman emir anlamında kullanan Koreli öğrenciler için bu, anlaşılması zor olan bir durumdur.

2.2.1.1. Emir Kipinin Kalıp Sözlere Kullanımı

Tablo 11: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabındaki Kalıp Sözlere

No.	Kalıp Sözlere (A1-A2)
1	Afiyet olsun
2	Sessiz olun
3	Kolay gelsin
4	Çok yaşayın
5	Geçmiş olsun

6	Hayırlı olsun
7	Elinize sağlık
8	Dikkatli ol
9	Hep mutlu olsun inşallah
10	Ayağını yorganına göre uzat
11	Sakla samanı, gelir zamanı
12	Bin düşün, bir söyle
13	Dost ile ye, iç, alışveriş etme
14	Anasına bak, kızını al; kenarına bak, bezini al
15	Çok yaşa
16	Gözün aydın
17	Güle güle kullan
18	Günaydın
19	İyi tatiller
20	Hayrolsun inşallah
21	Sağ olun
22	Hayırlı işler
23	İyi günler
24	İyi geceler
25	Dikkat et

Bu kitap emir cümleleri ve ilgili kalıp ifadeleri aynı anda vermesi bakımından diğer ders kitaplarından ayrılmakta, bu sebeple oldukça uygun ve etkili bir öğretim sağlamaktadır. Diğer ders kitaplarında, metin içeriklerine ya da temaya uygun kalıp sözlere yer verilmekte ancak bu kitapta emir kipini vermek amacıyla kalıp sözlerle ilgili alıştırmalara yer verilerek dil bilgisi çeşitli şekillerde açıklanmakta ve alıştırmalar aracılığıyla öğrenilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kitapta örnek olarak verilen *Kolay gelsin!*, *Çok yaşayın!*, *Geçmiş olsun!*, *Hayırlı olsun!*, *Elinize sağlık!* gibi ifadelerin kullanılması bakımından, baz alınan diğer ders kitaplarının arasında en yoğun kalıp sözler içeren kitap olduğu ortadadır.

Özellikle emir cümlesinin öğretildiği ünitelerdeki alıştırmalarda kalıp sözlerin kullanılmasının, öğrencilere uygun bir şekilde kalıp sözlerin ve emir kipinin anlaşılmasında yardımcı olduğu söylenebilir. Öğrencilerin seviyelerine göre günlük hayatta kullanabilecek kalıp sözler emir cümlesi örneği şeklinde kullanılarak görsellik ve açıklamalarla desteklenmektedir.

Bu sayede kalıp sözler, emir cümlelerin hangi durumda ve nasıl kullanabilecekleri konusunda öğrencilere pratik yapma imkânını aşağıdaki gibi sağlamaktadır.

12 Ne zaman, ne söylüyoruz? Uygun cümleleri yerleştirelim.

Çok yaşayın!	Geçmiş olsun!
Hayırlı olsun!	Elinize sağlık!

Hasta bir kişiyi ziyaret ediyorsunuz.

.....

Yemek yiyorsunuz ve çok beğeniyorsunuz.

.....

Arkadaşınız yeni bir ev alıyor.

.....

Arkadaşınız hapsediyor.

.....

Şekil 3: İstanbul A2 Ders Kitabı 1. ünite, s. 10

A2 seviye kitaplarında kalıp sözlerin gösterilmesinin yanı sıra atasözü ve deyimler de örnek olarak yer almaktadır. Bu durum öğrencilerin emir kipinin hem öğrenme sürecini kolaylaştırmak hem de öğrencilerin Türkçeyi iyi öğrenmeleri açısından olumlu bir etki sağlamaktadır.

2.2.2. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabında Emir kipi

EMİR KİPİ						-sın, -(y)lın(lız), -sın(ler)
Adıl	Eylem	—	Kişi Eki		?	Örnekler
—	al	-ma	—		mı	Sen git!
sen	bekle	-me	—		mi	Onlar beklesinler mi?
o	git		-sın/-sin/-sun/-sün			O almasın!
—	oku					Siz okuyun!
siz	dokun		-ın(ız) / -in(iz) / -un(uz) / -ün(üz)			Giriniz!
	gel		-yın(ız) / -yin(iz) / -yun(uz) / -yün(üz)			Dokunmayınız!
	gir					Onlar gelmesinler!
onlar	yaz		-sınlar / -sinler / -sunlar / -sünler			Siz yaz!

İSTEK KİPİ						-(y)E
Adıl	Eylem	—	Ek	Kişi Eki	?	Örnekler
ben	bak	-ma	-a / -e	-yım / -yim	mı	Sen içesin.
sen	ye	-me	-ya / -ye	-sın / -sin	mi	Ben yemeyeyim mi?
o	iç			—		O konuşa.
biz	otur			-lim / -lim		Siz sorasınız.
siz	konuş			-sınız / -sınız		Onlar bakmayalar.
onlar	sor			-lar / -ler		Ben otura mıyım?

Şekil 4: Yeni Hitit A1-A2 5. ünite

Bu kitapta emir ve istek kiplerinin açıklamasını aynı sayfada yan yana vererek emir kipindeki 1. teklik ve çokluk şahıs ile ilgili gereken ayrımı belirtmektedir. Genellikle yabancı öğrenciler tarafından anlaşılması güç bir konu sayılan emir ve istek kipinin farklılıkları ve özelliklerinin doğal bir şekilde verilmesi amacıyla oluşturulmuş bir kitaptır. Emir kipi ile ilgili çeşitli alıştırmalar ve örnek metinler verilmekte ancak emir kipinin detaylı bir şekilde açıklaması verilmemektedir. Emir kipinin öğretildiği ünite içerisinde öğrenilmesi gereken gramer konusu olarak yaklaşık üç gramer daha verilmekte bu yüzden emir kipine yeterince vurgu yapılmamaktadır. Başka bir deyişle günlük hayatta kullanılabilecek örneklerdense dil becerilerini geliştirmeye yönelik oldukça fazla alıştırmaya bulunmaktadır. Bu sebeple dilin asıl işlevi olan iletişimi kalıp sözler aracılığıyla gerçekleştirme konusunda yetersiz kalmaktadır.

2.2.2.1. Emir Kipinin Kalıp Sözlere Kullanımı

Tablo 12: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabındaki Kalıp Sözlere

<i>No.</i>	<i>Kalıp Sözlere (A1)</i>
1	Günaydın
2	İyi günler
3	İyi akşamlar
4	İyi geceler
5	Güle güle
6	Hoşçakal
7	Geçmiş olsun
8	Afiyet olsun
9	Sağol
10	İyi sabahlar
11	İyi seneler
12	Mutlu Yıllar
13	Geçmiş olsun

Emir kipine örnek olarak verilen kalıp sözlerin kullanılma sıklığının düşük olması kalıp sözleri içeren örneklerden ziyade günlük hayatta kullanılan ifadelere önem verildiğini göstermektedir.

Bu çalışmada incelemek üzere kullanılan ders kitapları arasında toplamda 13 deyimsel ifade kullanılmakta olup en az sayıda deyimsel ifade kullanılan kitap başlangıç seviyesi A1 kitabıdır. Sadece en temel ve en sık kullanılan deyimsel ifadeler örnek cümle olarak verilmekte, Hitit kitabının orta seviyesinden itibaren deyimsel ifadeler öğretilmektedir. Diyalog bağlamına uygun deyimsel ifadeleri seçme ya da deyimsel ifadeleri kullanarak diyalog oluşturma gibi alıştırmalar aracılığıyla tekrar yapılarak deyimsel ifadeler ile ilgili olarak göz aşinalığı kazandırılmaya çalışılmak tam metinlerde geçen deyimsel ifadelerin anlaşılmasına yardımcı olacak derecede deyimsel ifadeler kullanılmaktadır.

Ders kitaplarında genel itibarıyla deyimsel ifadeler hakkında açıklamalar yapılması ya da emir cümlesi ile herhangi bir ilişkisi olan olmayan deyimsel ifadeler kullanılarak oluşturulan emir cümleleri hakkında doğrudan belirtilen açıklamalar oldukça yetersizdir.

2.2.3. Yedi İklim Türkçe Ders Kitabında Emir Kipi

A1 Seviyesinde 2. Ünite başlangıç seviyelerinde olmasına rağmen ilk olarak emir kipi ele alınmakta ve oldukça basit bir özet şekilde emir cümlesi tanıtılmaktadır. Dil bilgisi ile ilgili herhangi bir açıklamaya yer verilmemekle birlikte bu kitapta emir cümlesiyle ilgili olarak yalnızca 4 örnek cümle gösterilmiştir. Bu demek oluyor ki öğretmenin açıklaması olmadan öğrencinin emir kipinin dil bilgisi yapısını ve işlevlerini öğrenmesi çok kolay değildir. Ders kitabının tamamına bakıldığında görsellikle bezenmiş kısımlar ve öğrencilere hitap eden konuların seçilmesi olumlu noktalar olmakla birlikte gerçek hayatta öğrenilmesi gereken kalıp sözlerin, dil bilgisel açıklamaların verilmemesi ve doğrudan tanıtılmaması eksik kalan kısımlardır. Bununla birlikte bu kitap, henüz alt seviyedeki öğrenciler için herhangi bir stres olmaksızın öğretim gerçekleştirilirken kullanılabilecek bir ders kitabıdır; çeşitli konularda verilen örnek cümleler aracılığıyla öğrencilerin öğrendikleri emir cümlelerinin ne kadarını anladıklarını tespit etmeye ve bir öz değerlendirme yapmalarına olanak sağlayan bir kitaptır.

2.2.2.3. Emir Kipinin Kalıp Sözlere Kullanımı

Tablo 13 : Yedi İklim Türkçe Ders Kitabındaki Kalıp Sözlere

<i>No.</i>	<i>Kalıp Sözlere(A1)</i>
1	İyi günler
2	Hoşça kal
3	Güle güle
4	Eline sağlık
5	İyi akşamlar
6	İyi geceler
7	Afiyet olsun
8	Hoşça kalın
9	İyi yolculuklar
10	Hayırlı işler
11	Kolay gelsin
12	Sağ olun
13	Gözünüz aydın
14	Güle güle kullan
15	Bereket versin
16	Üstü kalsın
17	Önce öğrenin sonra helal para kazanın ve evlenin

18	Çocukları sevin, onların başlarını okşayın ve onlara hediyeler verin
19	Her yerde doğruyu söyleyin. Hiçbir zaman yalan söylemeyin
20	Geçmiş olsun
21	Yüreği aydınlık
22	Elinize sağlık
23	Kusura bakma
24	Sakin ol
25	Şimdilik hoşça kal
26	Bayramın mübarek olsun
27	Bayramınız kutlu olsun
28	İyi bayramlar
29	Hepimizin bayramı mübarek olsun

Yedi iklim kitabının A1 seviyesinde çok çeşitli deyimsele ifadeler kullanılmamasına rağmen bayram ya da kültürle ilgili olan deyimsele ifadeler kullanılarak karşılaştırmalı deyimsele ifadeler kullanılmaktadır. Basit resimler aracılığıyla deyimsele ifadeler açıklanmakta, A1 seviyesinde seviyenin artmasına bağlı olarak deyimsele ifadelerinin derecesinin ve sayısının da doğru orantıda arttığı, anlamı yanında deyimsele ifadeler ile ilgili açıklamalarının yetersiz olmadığı görülmekte ve öğrenme alıştırmalarının eksikliği biraz sorun olarak gösterilmektedir. Ayrıca Emir cümlesi belirtildiği bölümlerde özellikle deyimsele ifadelerin örnek olarak kullanılmaması üçüncü şahıs dolaylı emir ile ilgili olarak örneklerin verilmediği görülmekte ve son bölümdeki alıştırmalar da da emir cümlesi ile ilgili sorular bulunmamaktadır.

2.3. YABANCI DİL OLARAK KORECE DERS KİTAPLARI

Çalışmanın bu bölümde günümüzde Korece öğretimi gerçekleştirilen kurumlardan olan Konkuk Üniversitesi ve Kyunghee Üniversitesinde Korece öğretim kurumlarında kullanılan ders kitaplarında emir cümlesi oluşturma ve kullanan örneklerin analiz edilmeye çalışılması ve ders kitaplarının özellikleri ve eksik noktaları irdelenmeye çalışılacaktır.

Korece ders kitaplarında emir cümlesinin kullanıldığı dil ifadelerinin analiz edilmemesinin nedeni aslında Korece ders kitaplarında kullanılan emir cümlesi ifadelerinin sayısının oldukça az olmasından dolayıdır. Korecede emir cümlesinin kullanıldığı deyimsele ifadeler oldukça azdır ve bu durum Türkçe ve Korece emir cümleleri arasındaki farklılıklardan biridir

Bununla birlikte yabancı öğrenciler için Korece ders kitaplarında kullanılan örnek cümleler etkin bir şekilde irdelenmeye çalışılacaktır

Bu çalışma Korece öğretim kurumlarında kullanılan ders kitaplarından başlangıç seviyesi ders kitaplarına yönelik bir çalışmadır. Bu araştırmada Kyunghee Üniversitesi ve Konkuk Üniversitelerinde kullanılan Korece ders kitapları incelenmektedir. Korece eğitim veren kurumların ders kitaplarına ek olarak destekleyici materyaller ya da görsel ya da işitsel ek kaynaklar da bulunmaktadır. Bu çalışmadaki analizlere ek kaynaklar dahil edilmemiştir. Ders kitapları içerisinde yalnızca ana metinde veya alıştırmalar sorularında yer alan deyimsele ifadeler baz alınmaktadır.

Korece ders kitaplarında, emir kipinin öğretiminde; Korelilerin günlük yaşamlarında sıklıkla kullandıkları samimi konuşma kalıpları yerine öncelikle saygı dilini kullanan, *hashibssioche*(합쇼체) ve *heyoche*(해요체) saygı kalıplarının öğretildiği görülmektedir.

Ayrıca Korece ders kitaplarının içeriği genel olarak düşünüldüğünde başlangıç seviyesi ders kitaplarında emir cümlesi kullanımının yüksek seviye ders kitaplarına oranla çok daha fazla kullanıldığı gözlemlenmiştir.

2.3.1 Konkuk Üniversitesi Korece Kitabında Emir Kipi

Konkuk Üniversitesinin Korece öğretim materyalleri Koreceyi öğrenen yabancı öğrencilerin iletişimsel becerilerini geliştirmeye yönelik olduğu ve genel olarak çeşitli konu başlıklarına sahip olduğu görülmektedir. Özellikle bu ders kitabı ‘okuyalım’ bölümünde konu başlığını anlamaya yardımcı sorular ve metinlerden oluşmaktadır. Bu sayede, öğrencilerin her bir konuyla ilgili olarak kendi fikirlerini akıcı bir şekilde ifade etmelerini sağlayacak yapıdadır. Bu çalışma okuma alanında geçen emir cümlelerini analiz etmektedir.

Konkuk Üniversitesinde kullanılan Korece ders kitabında emir cümlesi 12. ünite olan ‘Restoran’ ünitesinde işlenmektedir. Ünitenin başlığı ‘Bulgogi ve Bibimbap verin lütfen’ şeklinde yazılmış olup öğrencilerin meraklarını ve ileriye dönük motivasyonlarını sağlayacak niteliğe sahip olduğu söylenebilir. Bu ünite ‘Restoran’da sipariş verme, belirli bir ümidi ifade etme, emir cümlesi kullanarak konuşma gibi emir cümlesinin işlevlerinin verilerek öğrencilere emir cümlesi adı altındaki belirtme, istek, tavsiye, dua, izin, yasak gibi çeşitli ve geniş alanda kullanılabilen işlevlerinin öğretilmesini amaçlamaktadır. Ayrıca ‘dil bilgisi ile ilgili detaylı açıklamalar anlayalım’ bölümünde karşılaştırmalı olarak açıklanmaktadır.

Tablo 14: Konkuk Üniversitesi Korece ders kitabında emir kipi açıklaması

V-(으)세요 [V-(으)십시오] V-(u)seyyo [V-(u)sipsio]

V-지 마세요 [V-지 마십시오] V-ji maseyyo [V-ci masipsio]

V	V-(으)세요 [V-(으)십시오] V-(u)seyyo [V-(u)sipsio]	V-지 마세요 [V-지 마십시오] V-ji maseyyo [V-ji masipsio]
가다 gitmek	가+ 세요 → 가세요 [가십시오] git+in → gidin [gidiniz]	가+지 마세요 → 가지 마세요 [가지 마십시오] git+ meyin → gitmeyin [gitmeyiniz]
읽다 okumak	읽+ 으세요 → 읽으세요 [읽으십시오] oku+yun → okuyun [okuyunuz]	읽+지 마세요 → 읽지 마세요 [읽지 마십시오] oku+mayın → okumayın [okumayınız]

Ayrıca Konkuk Üniversitesi Korece ders kitabının birincisinde resmî yapı, 2. sinde ‘Samimi dil’ başlıklı ünitesinde resmî olmayan dil açıklanmaktadır. Bu şekilde resmî dil ve resmî olmayan dil şeklinde ayrılarak işlenmektedir.

Tablo 15: Konkuk Üniversitesi Korece ders kitabında emir kipi açıklaması 2

samimi dil	saygı ifadesi
V-(으)세요→V-아/어	V- (으)십시오→V-아/어라
V-(eu)se-yo →V-a/eo	V- (eu)sib-si-o → V-a/eo-la
V-지 마세요→V-지 마	V-지 마십시오→V-지 마라
V-ci maseyyo →V-ci ma	V-ji ma-sib-si-o →V-ji ma-la

2.3.1.1 Emir Kipinin Örnek Kullanımları

Ayrıca emir cümlesinin doğrudan işlendiği 12. ünitenin dışında emir cümlelerinden bahsedildiği üniteler aşağıdaki gibi listelenmiştir.

Tablo 16: Konkuk Üniversitesi Korece ders kitabında emir kipi kullanılması 1

Ünite	Örnek cümleler	
1. kitap 16.ünite	1. 지영: 몇 시에 올 수 있어요? 왕준: 5시까지 갈 수 있어요. 지영: <u>그럼 5시까지 꼭 오세요.</u> 2. 아줌마: 한 벌에 32000원이에요. 제니: <u>너무 비싸니까 좀 깎아 주세요.</u>	1. Ji Young: Saat kaçta gelebilirsiniz? Wang Joon: Saat 5'te gelebilirim. Ji Young: O zaman 5'te kesin burada olun. 2. Teyze: Bir tanesi 32bin won. Jenny: Çok pahalı, biraz indirim yapın lütfen.
1. kitap	1.	1. Wang Joon: Alo? Orası Hanguk

19.ünite	<p>왕준: 여보세요? 거기 한국대학교지요?</p> <p>지원: 네, 맞습니다.</p> <p>왕준: 저는 한국대학교 학생인데 <u>김선생님 좀 바꿔주세요.</u></p> <p>2.</p> <p>환자: 머리가 아파서 왔어요. 어떻게해야 해요?</p> <p>약사: <u>식사 후에 이 약을 드세요. 그리고 꼭 주무세요.</u></p>	<p>Üniversitesi, değil mi?</p> <p>Jiwon: Evet, doğru.</p> <p>Wang Joon: Ben Hanguk Üniversitesi öğrencisiyim. Kim Hoca'yı telefona verebilir misiniz?</p> <p>2.</p> <p>Hasta: Başım ağrıdığı için geldim. Ne yapmam gerekiyor?</p> <p>Eczacı: Yemekten sonra bu ilacı alınız ve güzelce uyuyunuz.</p>
1. kitap 22.ünite	<p>도모코: 부산에 갈까요?</p> <p>제니: 정말 재미있겠군요. 무엇을 준비해야 해요?</p> <p>도모코: <u>입을 옷과 카메라를 준비하세요</u></p>	<p>Domoko: Busan'a gidelim mi?</p> <p>Jenny: Gerçekten çok eğlenceli olacak. Ne hazırlamam gerek?</p> <p>Domoko: Giyecek kıyafet ve fotoğraf makinası hazırlayın.</p>
1. kitap 23.ünite	<p>직원: KTX를 타시면 2시간 40분걸립니다.</p> <p>도모코: <u>그럼, KTX 2장 주세요.</u></p>	<p>Çalışan: KTX'e binerseniz 2 saat 40 dakika sürüyor.</p> <p>Domoko: O zaman 2 tane KTX bileti veriniz.</p>
1. kitap 25.ünite	<p>왕준: 저는 외국 사람인데요. 통장을만들고 싶어요.</p> <p>직원: <u>그러면 이 신청서에 써 주십시오</u></p>	<p>Wang Joon: Ben yabancıyım. Hesap açtırmak istiyorum.</p> <p>Çalışan: O zaman bu başvuru belgesini doldurunuz.</p>

1. kitap 26.ünite	직원: 현금 카드를 사용할 줄 아십니까? 왕준: <u>잘 모르는데 좀 가르쳐 주세요.</u>	Çalışan: Nakit kartını kullanmayı biliyor musunuz? Wang Joon: Tam bilmiyorum. Lütfen öğretir misiniz?
1. kitap 28.ünite	선생님, 한국에서 멋진 사진을 많이 찍고 싶은데 어디로 가는 것이 좋을까요? <u>좀 가르쳐 주세요.</u>	Öğretmenim, Kore'de çok güzel fotoğraflar çekmek istiyorum. Nerelere gitmeliyim? Lütfen bana anlatabilir misiniz?

Konkuk Üniversitesi Korece ders kitaplarında emir cümlesi başlangıç seviyesinde oldukça fazla işlenmektedir. Ayrıca 6 farklı işlev arasında en fazla kullanılan 'istek' işlevi olup izin ve dua anlamı ile kullanımı neredeyse yok denecek kadar azdır ve her işlev ile ilgili ifade biçimi olarak *heyo(해요)* ifade kalıbı en fazla kullanılan kalıptır. *heyo* ifadesinin *-(aeo) juseyeo(-아 주세요)* ve *-(eu)seyo(-으세요)* kalıplarına girerek gerçekleştirildiği durumlar oldukça fazladır.

2.3.2 Kyunghee Üniversitesinin Kitabında Emir kipi

Kyunghee Üniversitesi ders kitapları başlangıç orta ve yüksek seviye olmak üzere dil bilgisi, yazma, okuma, konuşma ve dinleme bölümlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada başlangıç ders kitabındaki dil bilgisi 1. konu başlığı incelenmektedir. Başlangıç seviyesi kitabı, Korece öğrenen öğrencilerinin dilsel becerilerini geliştirme ve iletişim ortamında doğru cümleler kullanabilmelerini sağlayacak temel ve gerekli dil bilgisi kurallarını içermektedir. Ayrıca bu kitabın bir diğer özelliği de öğrencinin temel cümle kurma yeteneğini kuvvetlendirecek olan cümle oluşturma, tekrar alıştırmaları aracılığıyla doğru cümle oluşturma yeteneğini geliştirmeyi amaçlamasıdır. Bu sebeple dil bilgisi özelliklerine göre diyalog ifadeleri çeşitlilik arz etmekte ve dilin kullanım alanında öğrencinin daha kolay uyum sağlamasını hedeflemektedir.

Kyunghee Üniversitesi Korece ders kitaplarının başlangıç seviyelerinde emir cümlesi

oldukça fazla geçmektedir. Şu anda gerçekleştirilen Korece öğretiminde ders kitaplarında verilen emir cümlesi içeriği, genellikle emir kipinin cümle sonu eki aracılığı ile dil bilgisi öğelerinin kurulması şeklindedir.

Kitabın tamamının akışı ilk olarak ‘hazırlık’ başlıklı bölüm aracılığıyla öğrenilecek konuyla ilgili olarak öğrencilerin motivasyonu arttıracak şekilde oluşturulmuştur.

Ayrıca dil bilgisi kuralı ile ilgili ‘açıklama’ verilmesi durumunda ise çeşitli ‘örnek alıştırmalar’ aracılığıyla öğrencilerin dil bilgisi kuralını pekiştirmeleri sağlanmaktadır.

Kyunghee Üniversitesi Korece dil bilgisi kitabınının 19. ünitesinde hareket fiili olarak *-(eu)seyo*(-으 세/오) kalıbı işlenmekte, 35. ünite de ise *-(eu)b shida* (-을 시/다) kalıbıyla istek islevine sahip emir cümleleri işlenmektedir. 44. ünite de hareket fiili olarak *-(eu)shibshio*(-으 십시/오) kalıbıyla emir cümlesinin resmî dildeki ifadesi verilmektedir.

İlk olarak 19. ünite de işlenen hareket fiili *-(eu)seyeo*(-으 십시/오) kalıbı şu şekilde tanıtılmaktadır. *“hareket fiili olarak -(eu)seyeo(-으 십시/오) kalibi, yüksek seviyede olan dinleyiciye hitaben bir iş ya da hareketi emretmesi ya da talep edilmesi durumunda kullanılmaktadır.”*

Örnek cümle olarak ‘camı kapatınız lütfen, okula erken geliniz’ gibi cümleleri örnek gösterilerek emir cümlesinin 2. şahsına yönelik saygılı konuşma şekli açıklanmakta ve ilgili alıştırmalar örnekleri sunulmaktadır.

İkinci olarak 35. ünite de *-(eu)b shida* (-을 시/다) kalıbıyla hareket fiili aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır.

“-(eu)bshida (-을 시/다) kalıbı hareket fiiline eklenerek dinleyicide bir hareketi beraber yapılmasının önerildiği zamanlarda kullanılmaktadır. Genellikle konuşma dilinde 1. çoğul şahsa yönelik kullanılmaktadır.”

Örnek cümle olarak ‘bugün beraber bibimbap yiyelim’, ‘bulgogi yiyelim’ gibi cümleler verilerek emir cümlesinden ayrımı yapılmamasına rağmen öğrencilerin emir cümlesinden bir kısmı olan istek işlevinin öğrenmesine zemin hazırlanmaktadır.

Dördüncü olarak, 44. ünite de hareket fiili olarak *-(eu)shibshio* (-으 십시/오) kalıbı şu

şekilde tanıtılmıştır.

“ *-(eu) shibshio (-으 습시/오), hareket fiilinin sonuna eklenerek konuşan kişiden yüksek rütbedeki dinleyiciye bir işi ya da hareketi yapmasının emredildiği ya da talep edildiği zamanlarda kullanılır. Genellikle resmî dilde tercih edilmektedir.*”

Örneğin ‘sandalyeye oturunuz lütfen.’, ‘ışığı açınız lütfen, erkenden yatınız lütfen.’ cümleleri gibi.

Kyunghee Üniversitesinin Korece ders kitaplarında emir cümlesi ile ilgili pek çok işlev içerisinde istek işlevi en çok vurgulanan kısım olmakla birlikte izin verme, dua etme gibi emir cümlesi kullanım biçimleri pek gösterilmemektir. Bunun yanında samimi dil ile ilgili olarak emir ifadeleri dil bilgisi 2. kitabında işlenmekte olup dil bilgisi 1. kitabında işlenmemektedir. Ayrıca öğrencilerin emir cümlesini öğrenirken emir anlamını tam ve belirgin bir şekilde içeren *-(eu) seyoe(-으 세/오), -(eu) shibsiyo(-으 습시/오)* kalıpları verilmekte resmî olmayan ve resmî dil şeklinde ikiye ayrılarak öğretilmektedir.

2.3.2.1 Emir kipinin örnek kullanımları

Tablo 16: Kyunghee Üniversitesi Korece ders kitabında Emir Kipinin Örnek Kullanılması

Ünite	Örnek cümleler	
Gramer 1. Kitap 19.ünite	<p><u>창문을 닫으세요.</u></p> <p><u>학교에 일찍 오세요.</u></p> <p><u>맛있게 드세요.</u></p> <p><u>안녕히 주무세요.</u></p> <p><u>읽으세요.</u></p> <p><u>들어가세요.</u></p> <p>가: 지금 어디예요? 나: 서울역 1번 출구 앞이에요. <u>빨리 오세요.</u></p> <p><u>여기에 앉으세요.</u></p>	<p>Camı kapatınız.</p> <p>Okula erken geliniz.</p> <p>Afiyet olsun.</p> <p>İyi uykular.</p> <p>Okuyunuz.</p> <p>İçeri giriniz.</p> <p>A: Şu an neredesin? B: Seoul durağı 1.çıkışının önündeyim. Çabuk gelin lütfen.</p> <p>Buraya oturun.</p>
Gramer 1. Kitap 35.ünite	<p><u>오늘 같이 비빔밥을 먹읍시다.</u></p> <p>가: 이번 주말에 영화를 볼까요? 나: 좋아요. <u>같이 영화를 봅시다.</u></p> <p>가: 불고기를 먹을까요? 나: 네, <u>불고기를 먹읍시다.</u></p>	<p>Bugün birlikte Bibimbap yiyelim.</p> <p>A: Bu haftasonu film izleyelim mi? B: Olur. Beraber film izleyelim.</p> <p>A: Bulgogi yiyelim mi? B: Tamam, Bulgogi yiyelim.</p>
Gramer 1. Kitap	<p><u>의자에 앉으십시오</u></p> <p><u>불을 켜십시오</u></p>	<p>Sandalyeye oturunuz.</p> <p>İşığı açınız.</p>

44.ünite	<p><u>맛있게 드십시오</u></p> <p><u>일찍 주무십시오</u></p> <p><u>읽으십시오</u></p> <p><u>쓰십시오</u></p> <p>직원: <u>이쪽으로 앉으십시오.</u></p> <p>손님: 네 감사합니다.</p>	<p>Afiyet olsun.</p> <p>Erken uyuyunuz.</p> <p>Okuyunuz.</p> <p>Yazınız.</p> <p>Çalışan: Bu tarafa oturunuz.</p> <p>Müşteri: Tamam, teşekkür ederim.</p>
----------	--	--

2.4. DERS KİTAPLARININ ANALİZ SONUÇLARI

Yukarıdaki bölümlerde Konkuk Üniversitesi ve Kyunghee Üniversitesinde yayımlanan Korece ders kitapları ve yabancı öğrenciler için Türkçe ders kitabı olarak üç ders kitabının incelenmesi sonucunda her ders kitabında emir cümlesinin işlenmiş olduğu ve açıklama içeriği ile emir cümlesi anlatılırken kalıp sözlerin kullanıldığı belirlenmiştir.

İlk olarak, ders kitaplarında emir cümlesinin anlaşılmasına yardımcı olması amacıyla kalıp sözlerin kullanımına göz atıldığında bütün ders kitaplarındaki kalıp sözlerin kullanım oranı görülebilmektedir. Korece ders kitaplarında oldukça fazla bir şekilde kalıp sözler kullanılmaktadır ancak aslında emir cümlesini desteklemek amacıyla kullanılan kalıp sözlerin oranının yabancılar için hazırlanan ders kitaplarına nazaran oldukça az olduğu görülmektedir.

Ayrıca ders kitaplarında yer alan emir cümleleri hakkındaki açıklamalar göz önünde bulundurulduğunda emir kipinin dil bilgisi öğretiminin başlangıç seviyesinde gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir. Bununla birlikte ders kitaplarında, öğrencilere Korelilerin gayri resmî dil ya da günlük konuşma dilinde kullandıkları ifadelerden önce, **Ha Sipsio** (하십시오) ifadesi / **Hae Yo** (해요) ifadesi > **Hae Ra** (하러) ifadesi / **Hae** (해) gibi saygı ifadelerini öğretildiği anlaşılmaktadır .

Korece ve Türkçe ders kitaplarında bu konudaki ortak özellik şöyledir: Emir cümlesi oluştururken sadece emir kipi eklerinin açıklandığı; bildiri, soru, ünlem ve istek cümleleri şeklinde ayrılan emir cümlesi yapısının oldukça kolay olduğu görülmektedir.

Türkçe ders kitapları genel itibariyle gerçek hayatla uyumlu olmakta ancak emir cümlelerinin çeşitli işlevlerinden söz edilmediği anlaşılmaktadır.

Şu ana kadar analiz edilen bütün ders kitaplarındaki emir cümlelerinin özellikleri aşağıda belirtildiği gibi özetlenebilir.

Öncelikle; emir kipinin açıklanması ve öğretim yöntemiyle ilgili olarak, Türkçe ders kitaplarında, emir kipi başlığı altında belirgin bir biçimde sınıflandırılmasının aksine Korece ders kitaplarındaki emir kipi cümle sonu eklerine dayandırılarak gösterilmekte ancak emir cümlesi hakkında net bir tanım verilmemektedir. Çeşitli emir cümlelerinin geniş anlamıyla işlev ve bildiri düzeylerinin de açıkça sunulmadığı görülmektedir. Bu Korece öğrenen öğrencilere bu yapının ‘emir kipi’ başlığı altında değil, dil bilgisi son eki olarak öğretildiğini göstermektedir.

İkinci olarak Türkçe ders kitaplarında dolaylı emir ve dolaysız emir ayrı ayrı ele alınmamaktadır. Ancak Türkçe ders kitaplarındaki emir kipi ve istek kipi -Allım ekinin ayrımı yapılarak dolaylı emirle ilgili farklı işlevlerinin her biri örnekler aracılığıyla öğretilmektedir. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin öğrenirken zorlanabilecekleri emrin dolaylı anlatımı ile ilgili olarak örnek cümle ve açıklamaların yetersiz olduğu aşikârdır.

Emir kipi ile ilgili olarak Korece ders kitaplarındaki örnek alıştırmalarda görüldüğü üzere emir cümlesinin gösterme, tavsiye, izin, dua, yasak gibi emrin dolaylı işlevinin tamamı yansıtılmaktadır.

Üçüncü ve son olarak, yabancı dil öğrencilerinin dili öğrenirken dil bilgisi kurallarını da doğru kullanarak doğal ve akıcı bir biçimde dili kullanmalarını sağlayacak çok çeşitli ve yaratıcı örnek alıştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere 3. şahıs tekil ve çoğul kavramlarının daha iyi anlatılabilmesi ve öğretilmesi için kalıp sözlerden faydalanılması gerekmektedir. Bu nedenle günlük konuşmalarda ve doğal konuşma ortamlarında kullanılan ve öğrencilerin dil seviyelerine uygun olan kalıp sözlerinin dâhil edildiği bir öğretim içeriğinin uygulanmasının gerekli olduğu söylenebilir.

2.5. BULGU VE YORUMLAR

Ders kitaplarında emir cümlesinin açıklamalarına bakıldığında her bir ders kitabında emir cümlesi ile ilgili dil bilimsel verilerin tamamının iki kitapta ilk seviyede, bir kitapta ise ikinci seviyede ele alındığı görülmektedir. Emir cümlesinin anlaşılmasına yardımcı olması amacıyla her üniteye yalnızca emir cümlesi yapımında kullanılan ekler tablo ya da örnek cümle içerisinde basit bir şekilde açıklanmakta, bu nedenle öğrencilerin yerine göre bildiri cümlesi, soru cümlesi, ünlem cümlesi ya da öneri cümlesi olarak kullanılabilecekleri emir cümlelerinin çeşitli işlevlerini kavrayarak uygulayabilmeleri kolay görünmemektedir.

Özellikle Koreli öğrenciler Türkçe emir cümlesini öğrenirken Koreceye kıyasla Türkçe emir cümlesi dil bilimsel olarak oldukça basit olduğundan zorluk çekmeden öğrendikleri gözlemlenebilmektedir. Buna rağmen Türkçede hâlâ emir cümlesinin 1. şahsı ile ilgili tartışmaların sürüyor olması ve 3. şahsın ise ‘dolaylı emir’ konusuna girmesi Koreli öğrenciler için oldukça yabancı olunan bir gerçektir. Bununla birlikte gerçek hayatta örtüşen örneklerin verilmesi anlamayı kolaylaştırıcı olumlu bir durumdur.

Kalıp sözlerin açıklanmasıyla gerçekleştirilen dil bilgisi bölümlerinde kalıp sözler aktif bir şekilde kullanılmamaktadır. Kalıp sözler aracılığıyla gerçekleştirilen yabancı dil öğrenimi, öğretim yöntemlerinden biri olmasına ve son zamanlarda aktif olarak kullanılmasına rağmen emir kipi hakkında bilgi verilirken çeşitli deyimlerin tanıtılması ve bunları anlatılan dil bilgisine uyarlamak yeterli değildir. Dil bilgisinin sadece örnekler ve alıştırmalar yoluyla öğrenilmiş olması ders kitaplarının yapısında ve kullanımında sıklıkla ortaya çıkan bir sorun olarak gösterilebilir.

Özellikle başlangıç seviyesindeki öğrenciler çeşitli ifadeleri öğrenmeye daha isteklidir. Başlangıç seviyesindeki öğrencilere, günlük yaşamda iletişim kurabilmek için, kolay ve kullanım oranı yüksek kalıp sözleri kullanarak dil bilgisi ve diyalogları öğrenmenin daha ilgi çekici geldiği düşünülmektedir.

Kalıp sözlerin bireyin kendini ifade etmek istediği zaman diğer durumları ima ederek ifade etmesi ya da durum ile duyguları daha fazla vurgulama rolünü üstlenmesinden dolayı, başlangıç seviyesindeki öğrencilerin eş zamanlı olarak bu tarz dil bilimsel öğretim görmeleri, buldukları dil seviyelerine göre kalıp sözleri edindiklerinde aktif

olarak kullanabilme oranlarını da artırmaktadır. Böylelikle öğrencilerin seviyeleri göz önünde bulundurulduğunda dil bilgisi ile birlikte uygun ve pratik bir örnek olarak kalıp sözlerin kullanılması dil öğretiminde iyi bir yöntem olacaktır.

Kalıp sözlerin seçilme kriterleri konusunda her TÖMER kitabındaki A1 ve A2 seviye ders kitaplarında geçen kalıp sözlerin seçimi çoğunlukla tutarlıdır. Henüz alt seviyelerde zor kalıp sözler kullanılması öğrenciler için zor olabilir, bu yüzden günlük hayatta kolaylıkla kullanabilecekleri ifadeler ve dil bilgisi yapılarının kullanılması gereklidir. Bu bağlamda her üç kitapta da başlangıç seviyesinde Türkçe öğrenen öğrenciler için makul nitelikteki kalıp sözlerin verildiği görülse de İstanbul Türkçe ders kitabında diğer iki kitabın aksine emir kipinin birinci seviyede verilmemesi dikkat çekicidir. Birinci kitapta birçok kalıp söz geçtiği halde dil bilgisel açıdan öğrencilere anlatılmamış olması öğretimde büyük bir eksikliklerdir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin hangi ders kitabını kullandıklarına bakılmaksızın başlangıç seviyesinde öğrenmelerine kolaylık sağlayacak kalıp sözlerin aralarında herhangi bir fark olmamasına rağmen ders kitaplarında emir cümlesinin anlatıldığı ünitelerde kalıp sözlerin verilmesinde büyük farklar ortaya çıkmaktadır.

Türkçe öğrenen öğrencilerin ortak olarak öğrenmeleri gereken temel kalıp sözlerin bir listesini oluşturmak gereklidir. Bu kalıp sözlerin yalnızca ders kitaplarında gösterilmesi yeterli olmamakla birlikte ortak liste ile birlikte dil bilgisi ile bağlantı kurularak öğretilecek şekilde farklı yöntemlerin geliştirilmesi öğrencilerin anlamalarını kolaylaştıracaktır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik ders kitaplarında emir cümlesi ve kalıp sözler hakkındaki açıklamaların yetersiz olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada analiz edilen ders kitapları günümüzde de kullanılan ders kitaplarıdır. Bu ders kitapları ders saatinde kullanılacak şekilde hazırlanmış olan materyaller olduğundan öğretici açıklamalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle ders kitaplarının tamamında açıklama bulunmamakta ya da eksik verilmektedir. Öğrenciler açısından bu noktada zorluklar yaşanabilmektedir.

Bu nedenle basit öğretmen açıklamalarından ziyade, aktif bir şekilde kullanılacak sorular ya da benzer ifadeler resim, fotoğraf ya da tiyatro oyunu aracılığıyla gösterilerek kalıp sözlerin anlamının öğretilmesi, kalıp sözler aracılığıyla dil bilgisinin öğretilme

yöntemlerinden birisi olabilir. Burada temel olarak belirtilen kalıp sözlerin açıklamalarına yer verilmesi gerektiği kanısını taşımaktayız.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada *Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda emir kiplerinin öğretimi ne şekilde yer almaktadır?*, *Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda emir kiplerinin kavramsal özellikleri nasıl gösterilmektedir?* şeklindeki sorular cevaplandırılmaya çalışılmıştır.

Çalışma sürecinde Türkiye’de ve Kore’de yabancı dil olarak Türkçe öğreten kurumlarda yaygın bir şekilde kullanılan A1 ve A2 seviyesindeki *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, *Yeni HİTİT*, *Yedi İklim* ders kitapları ve *Konkuk Üniversitesi Korece 1*, *Kyung Hee Üniversitesi Korece Gramer 1* kitapları incelenmiştir.

Türkçe ve Korece emir kipi ile ilgili araştırmalar, emir kipinin doğrudan ve dolaylı işlevi ve dolaylı anlatım başlıklarına ayrılarak irdelenmiş ve şu sonuçlar ortaya konmuştur:

Türkçe ve Korecedeki emir kipi, dolaylı anlatım ve doğrudan anlatım şeklinde ikiye ayrılmaktadır ve bu yönden iki dil arasında büyük farklılık söz konusu değildir. Genel itibariyle ‘emir’ işlevi içerisinde Korece cümle sonu eklerine bağlı olarak oluşturulurken Türkçe ise şahıslara göre tekil ve çoğulluk eklerine bağlı olarak oluşturulmaktadır.

Türkçedeki dolaylı emir ise istek, yalvarma, rica anlamlarını içermekte, emir kipi olarak ifade edilmediği durumlar cümlenin akış ve sarf edildiği duruma bağlı olarak istek kipi adı altında da sınıflandırılabilir. Bu sebeple 1. şahsın dolaylı emirde kullanılması hâlinde ‘emrin istek işlevi’ nin söz konusu olduğu söylenebilmektedir.

Korecede de aynı şekilde istek işlevini içerisinde barındıran *-ja* cümle sonu ekine bağlı olarak ‘biz beraber yapalım’ ifadesi dolaylı emir kapsamına girmektedir. Bu özellik Türkçede *-Allm* eki ve 1. şahıs kipiyle ifade edilebilmektedir.

Ayrıca Türkçede emir verilen kişinin 2. çoğul şahıs olarak sadece sayı bakımından ayrılmasına rağmen Korecede konuşucu ve dinleyici arasındaki yaş farkı, sosyal kimlik ya da makama göre çeşitli cümle sonu ekleri getirilmektedir. Emrin dolaylı anlatımı konusunda da Korece ve Türkçe arasında farklılıklar ortadadır. Türkçede 3. şahıs için ‘-e yapmasını söyle’ şeklindeki anlamsal emir ifadesi, karşılıklı konuşma sırasında bizatihi bulunmayan üçüncü bir kişiyi alıcı konumuna getirdiğinden cümlenin özünde bir yanlılık

bulunmamasına rağmen bu gramer yapısının kullanıldığı kalıp sözler emir anlamından ziyade istek anlamını içinde barındırdığı için Koreli öğrenciler konuşma sırasında dolaylı emir ve emrin dolaylı anlatımı hakkında bilgi sahibi olmadıkları takdirde zorlanabilmektedirler.

Böylelikle Korece ve Türkçedeki emir kipi incelendiğinde benzerliklerin yanında farklılıklar da bulunmaktadır. Benzerlikler her iki dili öğrenen kimseler için emir kipinin öğrenilmesinde aktif bir rol oynayabilmektedir.

Benzerlikler şöyle açıklayabiliriz:

- ▶ Korece ve Türkçede tanım getirilerek araştırılan emir cümlesi ile ilgili olarak *Emretmek* ile *İstemek* veya *Emir* ile *İstek* birbirinden tamamen farklı kavramlar olmadığı görülmektedir.
- ▶ Korecede ve Türkçede emir cümlesi ekleri cümlenin en sonunda belirlemekte ve konuşan kişinin tavrı ile niyetini ifade etmesi bakımından benzerlik göstermektedir.

Ancak farklılıkları kavramak zaman almaktadır.

- ▶ saygı ifadelerin emir kipinde kullanılması. (Türkçedeki 2. çoğul şahıs eki , Koredeki çok çeşitli cümle sonu eki.)
- ▶ 3. şahıs tekil ve çoğul şahıs ekide yarvarma işlevleri. Korecede bulunan yalvarma ifadelerinde 2. şahıs kipi kullanılmasına rağmen Türkçede üçüncü şahıs olarak dolaylı anlatımla ifade edilmektedir.

Özellikle Türkçe öğrenen Koreli öğrenciler anadillerinin etkilerinden tam anlamıyla kurtuldukları takdirde emir kipinin kullanımını ve bütün işlevlerini tam anlamıyla öğrenebilmektedirler. Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Koreli öğrencilere farklı gelen 3. şahsın dolaylı anlatımını öğretmekten ziyade etkili bir öğretim için Türkçe kalıp sözler kullanılabilir. Türkçe kalıp sözlerde emir kipi sıkça kullanıldığından emir kipi öğretimi gerçekleştirilirken doğru bir şekilde kullanıldığında öğrencilerin kolay ve kullanışlı kalıp sözler aracılığıyla 3. şahsın dolaylı anlatımını daha kolay bir şekilde anlaşılabilen kanısını taşımaktayız.

Çalışmamızda, günümüzde yabancı dil derslerinde kullanılan üç Türkçe ders kitabı ve yabancılara yönelik iki adet Korece ders kitabına odaklanarak her birinde kullanılan emir kipinin yabancı öğrencilere nasıl öğretildiği analiz edilmiştir. Bunun yanında emir kipi

öğretiminde kullanılan kalıp sözlerin durumu analiz edilmektedir. Yabancılara Korece öğretiminde bu çalışmanın odaklandığı nokta kalıp söz olmayan emir kipi olduğundan kalıp sözlerle ilgili olarak analiz yapılmamakta; emir kipi öğretiminde hangi örnek cümlelerin verildiği analiz edilmektedir.

Emir kipi öğretiminde kullanılan ders kitaplarının analizi sonucunda, yabancılar için kullanılan Türkçe ders kitapları emir kipini dil bilgisi konularından biri olarak sınıflandırmakta ve kişi eklerine göre emir kipini sunmaktadır.

Bunun yanında dolaylı emir, istek kipi dil bilgisi kuralı olarak işlenmektedir. Çeşitli emir cümlesi örnekleri ve emir kipinin kullanıldığı kalıp sözler ders kitaplarında kullanılmasına rağmen emrin dolaylı anlatımı olarak sınıflandırılan 3. şahıs hakkında ayrıntılı açıklamalara yer verilmemektedir.

Deyimsel ifadelerin kullanımı ile ilgili olarak, üç ders kitabında da kalıp sözler yaygın bir şekilde kullanılmaktadır; günlük hayatta sıkça kullanılan kalıp sözler odaklı temel bir kalıp söz listesi oluşturularak öğrencilere örnek cümle olarak verilmesi, öğrencilerin öğrenim süreçlerini kolaylaştırıcaktır. Ayrıca başlangıç seviyesine uygun oranda kalıp sözlerin verildiği görülmektedir. Bununla birlikte kalıp sözler ile ilgili açıklamaların geliştirilmeye ihtiyaç duyulan bir alan olduğu açıktır. Kalıp söz ve emrin dolaylı anlatımı ile ilgili olarak açıklama olmaksızın kalıp sözlerin verilmesi durumunda ise öğrencilerin kafasının karıştığı bir gerçektir. Bu sebeple ilgili açıklamalara daha fazla yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yabancı öğrenciler için kullanılan Korece ders kitaplarında ‘emir kipi’ bir dil bilgisi başlığı olarak değil de cümle ifade biçimine göre sınıflandırılmaktadır. Ayrıca ‘emir’ adı altında belirgin bir dil bilgisi kuralı olarak kategorize edilmeksizin emir kipi cümle sonu eki ya da ifade şekline göre öğretilmektedir. Bunun yanında Korecede emir kipleri ile ilgili örnek cümleler gösterilmekte ancak emir kipi kullanılarak oluşturulmuş kalıp sözler verilmemektedir. Bunun sebebi ise Korecedeki kalıp sözlerin oldukça az bir oranda kullanılmasıdır.

İncelenmiş olan sonuç şöyledir:

- ▶ Korece ve Türkçe ders kitaplarındaki kalıp sözlerin kullanım oranı görülebilmektedir.
- ▶ Türkçenin aksine Korecede emir kipleri hep cümle sonu eki olarak öğretilmekte,

kalıp sözler yaygın olarak kullanılmamaktadır.

- ▶ Emir kipinin dil bilgisi öğretiminin başlangıç seviyesinde gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir.
- ▶ Emir kipinin açıklanması ve öğretim yöntemiyle ilgili olarak, Türkçe ders kitaplarında, emir kipi başlığı altında belirgin bir biçimde sınıflandırılmasının aksine Korece ders kitaplarındaki emir kipi cümle sonu eklerine dayandırılarak gösterilmekte ancak emir cümlesi hakkında net bir tanım verilmemektedir.
- ▶ Türkçe ders kitaplarında dolaylı emir ve dolaysız emir ayrı ayrı ele alınmamaktadır. dolaylı emirle ilgili farklı işlevlerinin her biri örnekler aracılığıyla öğretilmektedir.
- ▶ Yabancı dil öğrencilerinin dili öğrenirken dil bilgisi kurallarını da doğru kullanarak doğal ve akıcı bir biçimde dili kullanmalarını sağlayacak çok çeşitli ve yaratıcı örnek alıştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırma yabancılara yönelik Türkçe öğretiminde özellikle Koreli öğrencilere odaklanmaktadır. Bununla birlikte emir kipinin kullanıldığı kalıp sözler öğretim sürecinde önemli bir kültürel öge olarak kabul edilmekte ve bunlar aracılığıyla Türkçe emir kipinin öğretilmesi durumunda Koreli öğrencilerin yalnızca dil becerilerini değil, aynı zamanda kültürlerarası iletişim yeteneğini geliştirmeleri ile ilgili çaba gösterilmesi gerektiği göz ardı edilmemelidir. Buna ek olarak, bu çalışma dil bilgisinin öğrenilmesine yardımcı olmak için farklı diller arasındaki karşılaştırmalı çalışmaların önemini bir kez daha doğrulamıştır. Bu çalışma, Türkçe öğrenen Koreli öğrenciler için Türkçe dil bilgisi öğretimine duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışma, Türkçe ve Korecenin dil bilgisel yapılarının benzer ve farklılıklarının ortaya konması yoluyla her iki dilin de yabancı dil olarak öğretilmesine katkı sağlamayı amaçlamıştır. İleride daha etkili ve kalıcı bir dil öğretiminin sağlanabilmesi için her iki dilde de karşılaştırmalı çalışmaların daha fazla yapılması gerekliliği hissedilmektedir. Aynı zamanda daha fazla Türkçe ve Korece öğretim materyalinin analiz edilmesi ve incelenmesi, ileriki aşamalarda daha etkili materyallerin oluşturulmasına imkân sağlayacaktır.

Ayrıca karşılaştırmalı çalışmaların yanı sıra öğrenme sürecindeki zorlukların belirlenmesi ve yanlışların ortaya konmasına yönelik uygulamalı çalışmaların da yapılması gerektiğini düşünmekteyiz.

KAYNAK

- Aksan, D. (1978). *Anlambilimi ve Türk Anlambilimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aksan, D. (1995). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK.
- Aksan, D. (2000). *Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin Söz Denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2003). *Anlabilim Açısından Türkçenin Sözvarlığı, Günümüz Dilbilim Çalışmaları*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Aksan, D. (2010). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2 / Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aksan, D. (2011). *Türkçenin Gücü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Aksoy, Ö. A. (2010). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1 / Atasözleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aksoy, Ö. A. (1993). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1-2*. İstanbul: İnkılâp Kitapevi.
- Austin, J. L. (1962). *How To Do Things With Words*. Oxford University Press.
- Aydın Ö. (2007). *Türkçede Üçüncü Kişi Buyrum Yapıları*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 47. 151-163.
- Bakır S. (2014). *Türkiye'deki Yabancılara Türkçe Öğretim Merkezleri ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Dilmer)*. A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED] 51, ERZURUM, 435-456
- Banguoğlu, T (2007). *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yay.
- Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin Grameri*. 9. Baskı, Ankara: TDK Yayınları
- Barın, E. (2004). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler*. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları, 1, 19-30.
- Bayraktar, N., (2012). *Türkçede Emir ve Rica Bildiren Kullanımlar Üzerine*. Uluslararası Yaşayan Türkçe Bilgi Şöleni, 30 Mayıs-1 Haziran 2012, İstanbul (Yayımlanmamış Bildiri).

Bayyurt, Y., ve Yaylı, D., (Ed.), *Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika, Yöntem ve Beceriler İçinde*. Ankara: Anı Yayınları 101-109.

Berke, V. (2001). *Dilbilim Yazıları*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Bölükbaş, F. (2013). *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı, İşitsel Dilsel Yöntem*. Ankara: Grafiker Yayınevi. 61.

Brown, H. D. (2000). *Principle of Language Learning and Teaching*. Englewood Cliffs, NJ; Prentice Hall, 176-177.

Bulut, S. (2012). *Anadolu Ağzlarında Kullanılan Kalıp Sözler ve Bu Kalıp Sözlerin Kullanım Özellikleri, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Ankara. 7/4: 1117-1155

Bülbül, A., ve Güven, Z. Z., (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dilbilgisel Kaynaklı Güçlüklerin Belirlenmesi A Study Into The Grammar-Based Difficulties In Teaching Turkish as a Foreign Language*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research, 10/52: 83-91.

Büyükkantarcıoğlu, N. (2006). *Toplumsal Gerçeklik ve Dil*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Canbulat, M. ve Dilekçi, A. (2013). *Türkçe Ders Kitaplarındaki Kalıp Sözler ve Öğrencilerin Kalıp Sözleri Kullanma Düzeyleri. International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, Ankara. 8/7: 217-232

Cem, A. (2007). *Dil bilgisi Öğretiminde Biçim-Anlam-Kullanım Üçlüsü: Ders Malzemesi Hazırlama Ve Uygulama Önerisi*. 7-11.

Cem Değer, A., Çetin, B., ve Oflaz Köleci E., (2017). *Kuramdan Uygulamaya Yabancılara Türkçe Dil bilgisi Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Choi. J. Y(2008), *한국 문화 교육 접근 방법 연구 Kore kültür eğitimine yaklaşım çalışması*. 한국어문화교육학회 제4권, 208-211.

Choi. C. L(1999). *우리속담연구 korece deyim incelemesi*. 일지사.

Çetin, M. (2012). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Emir Kipi-İstek Kipi Kombinasyonunun Öğretimi Ve Öğreniminde Karşılaşılan Güçlükler*. Çukurova Üniversitesi Türk Dili Ve Edebiyat Bölümü. Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu (20-22 Ekim 2011) Bildirileri. 614.

Çiçek, A. (2014). *Emir Kipi Üzerine Upon The Imperative*. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 16/1. 333-351.

- Çotuksöken, Y. (1994). *Deyimlerimiz*. İstanbul: Özgül Yayınları.
- Çotuksöken, Y. (2005). *Uygulamalı Türk Dili*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Demir, S. A. (2008). *Türkçede İsteme Kipliği*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Demircan, Ö. (2012), *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. Der Yayınları. 5.Baskı.
- Deniz, K., ve Uysal B., *Yabancılar Türkçe Öğretiminde İşlevsel Kavramsal Yaklaşım Yönelik Uygulamalar*.
<http://www.turkcede.org/yeni-ogrenenlere-turkce-ogretimi/85-yabancilara-turkce-ogretiminde-islevsel-kavramsal-yaklasima-yonelik-uygulamalar.html>
- Doğan, M. (1996), *Yabancı Dil Öğrenimi ve Yabancı Dilde Öğretim*. Bilge Dergisi, Güz 10. Sayı, Ankara.
- Doğançay, S. (1990), “*Your eye is sparkling*”: *Formulaic expressions and routines in Turkish*. Penn Working Papers in Educational Linguistics, 6(2), 48-64.
- Durmuş, M. Ve Okur, A. (Ed.) (2013) *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafikler Yayınları.
- Eker, S. (2005). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Eker, S. (2003). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Elçin, Ş. (1993) *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları, s. 629-632.
- Ergin, M. (2006). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları
- Erol, Ç. (2007). *Türkiye Türkçesinde Kalıp Sözler Üzerine Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gang S. J. (2007), *속담 지도 방안에 대한 연구, 부산교육대학교 석사학위 논문. Atasözleri Önerisi Üzerine Bir Araştırma*, Pusan Ulusal Eğitim Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Go. S. H(1998), *문장의 종류, <문법 연구와 자료> Cümle çeşitleri, <Dil bilgisi Araştırması ve Verileri>*. 태학사 , 395-434.
- Go. S. H (2003), *국어 명령문에 대한 연구 Korece Emir kipi üzerine bir araştırma*. 도서출판 역락.
- Go. S. H (2012), *명령문 서술어의 제약 Emir kipi yüklemine sınırlandırılması*. 통합인문학 연구 4-2 한국방송통신대학교 통합인문학연구소, 87-110.

- Göçer A., Tabak G., ve Coşkun. (2012), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası*. (yay. haz. A. Kıran, E. Korkut, S. Ağıldere) İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Gökdayı, H. (2008). *Türkçede Kalıp Sözcükler*. Kriter Yayınları. 44: 89-110.
- Gökdayı, H. (2011). *Türkçede kalıp sözcükler*. İstanbul: Kriter.
- Günay, V. D. (2004). *Dil ve İletişim*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Günay, V. D. (2013). *Dil ve iletişim*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem A Yayınları,
- Güneş, F. (2011), *Dil Öğretim Yaklaşımları Ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Mustafa Kemal University Journal Of Social Sciences Institute, 8/15. 123 – 148.
- Gümüş İ. ve Sutad B. (2016). *Türkçede Emir-İstek Kipi Ve Yabancılara Türkçe Öğretimi, Imperative-Subjunctive Mood In Turkish And Teaching Turkish To Foreigners*. 39. 253-262.
- Gür, H. (1995). *Dil Öğretim Yöntemleri: Dil bilgisi-Tercüme Yöntemi. Doğal Yöntem, Doğrudan Yöntem*. Dil Dergisi: 34: 42-48.
- Han, Lee, Kim (1999), *문화인류학개론 Kültürel Antropolojiye Giriş*. 서울: 서울대출판부, 64-65.
- Hengirmen, M. (1993). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi*. Dil Dergisi, 10, 5-9., Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi. 1993.10.
- Jeon. J. L (1999), *언어와 문화 Dil ve kültür*. 서울: 박이정 96.
- Jo. H. 1 (2004), *한국 언어문화와 한국어교육 Kore dili kültürü ve Korece dil eğitimi*. 국제한 국문화언어학회, 195.
- Jo. H. 1 (2005), *한국어 교육현장의 주요 쟁점 Korece dil eğitiminde önemli konular*. 서울: 한국문화사, 355.
- John C. Condon and Fathi S. Yousef(1976), *An Introduction to Inter-Cultural Communication*. Indianapolis: The Bobbs-Merril Company, Inc.), 171.
- Karademir, F. (2012). *Türkiye Türkçesi Emir Kipi(Lik)I Üzerine*. Turkish Studies, Volume 7/4, Fall, S. 2091-2138, Ankara
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kerimoğlu, C. (2011), *Kiplik İncelemeleri ve Türkçe*. İzmir: Dinozor Kitabevi.

- Kim. Y. L(2007), *문화간 커뮤니케이션 분석방법으로서의 기능주의적 대조화 용론 Kültürlerarası İletişim Analizi Yöntemi Olarak İşlevselcilik*. 「독어교육」 38, 한국독어독문학 교육학회.
- Kim. J.T (1971). *이디엄(idiom) 연구 Deyim çalışması*. 「어문학」 25호. 한국어문학회. 97-112.
- Kıran Z. (2010). *Dilbilime Giriş*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Kocaman, A. (2003). *Dilbilim Söylemi Üzerine*. Ankara: Hitit Yayınevi, 1-11.
- Koç, S. (1979). *BAYDÖ'de Öğrencilerin Dil Gereksinimlerinin Saptanması: İşlevsel/İletişimsel Bir Yaklaşım*. İzlem. Eskişehir: 3. 41-49.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgesi)*. Ankara: Türk Dili Kurumu. 3. Baskı , 667.
- Korkmaz, Z. (2010). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Lee. H. C (2012). *문명의 교차로, 터키의 오늘 Uygarlığın kavşağı, Türkiyenin bugünü*. 서울: 문학과지성사.
- Martı, L. (2011), *Yabancılar Türkçe Öğretimi (Politika Yöntem ve Beceriler 2)*. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Moon. G. H (1998), *외국어로서의 한국어 관용표현 연구 Yabancı Dil Olarak Korece Kalıpsözlerin İncelenmesi*. 이중언어학 15, 이중언어학회
- National Korean Language Institute (2005), *(외국인을 위한) 한국어 문법 (Yabancı öğrenciler için) korece Dil bilgisi*. 커뮤니케이션북스.
- Kim. M.C (2003). *한국어 관용표현 연구 약사*. National Korean Language Institute. *한국어 의미학*, 13. 한국어의미 학회. 13-22.
- Onursal, İ. (2003). *Türkçe Metinlerde Bağdaşıklık ve Tutarlılık. Günümüz Dilbilim Çalışmaları*. içinde (yay. haz: Prof. Dr. Ayşe Kıran, Doç. Dr. Ece Korkut, Dr. Suna Ağıldere), İstanbul: Multilingual Yayınları, 121-132
- Özdemir, E. (2000). *Erdemin Başlı Dil*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, E. (2001). *Açıklamalı Atasözleri Sözlüğü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özkan, M., Tören, H. ve Esin, O. (2006). *Yüksek Öğretimde Türk Dili*. İstanbul: Filiz Kitabevi. 2.

baskı 630- 634.

Park. M. G (2012), *중급 한국어 학습자의 의사소통 능력 향상을 위한 한국어 문화 교육 방안 Orta seviye Korece öğrencilerinin iletişim becerilerini geliştirmek için Kore kültürünü öğretim yöntemi.* 6

Park. Y. S (1985). *관용어에 대하여. Deyimler hakkında.* 국어교육 53. 한국어교육학회. 105-121.

Park. Y. S (2001), *외국어로서의 한국어 교육론 Yabancı Dil Olarak Korece Öğretimi.* 월인.

Park. Y. J (1991), *명령문의 개념과 범주 어문논집 안암어문학회 Emir kipi kavramının geniş çaplı çalışması.* 30, 331-349.

Park. Y. J (1994), *명령문의 국어사적 연구 Emir kipi üzerine tarihsel bir araştırma.* 국학자료원.

Park. Y. J (2005), *한국어 문법교육 Korece dil bilgisi eğitimi.* 박이정.

Park. Y. J (1996). *관용어 Kalıpsözler sözlüğü.* 서울: 태학사.

Park. H. Y (1997), *외국어 교수법의 이론과 현행 고등학교 독일어 교육에 관한 연구 Yabancı Dil Öğretim Yöntemi ve Günümüz Alman yüksek okullarında Almanca Öğretim Teorisi Üzerine Bir Araştırma.* 이화여자대학교 석사 학위논문

Rivers, W. M. (1981), *Teaching Foreign Language Skills.* Chicago: The University of Chicago, 78-316.

Sapir, E. (1929), *The Status of Linguistics as a Science (Language5).* 162.

Searle.J.R. (1969), *Speech Acts.* Cambridge University Press.

Searle. J. R. (1979), *Expression and Meaning.* Cambridge University Press.

Sim. M. A (1997), *외국어로서의 한국어 교육에 있어서 문화 교육 방안 Korece Dil Eğitiminde Yabancı Dil Olarak Kültür öğretim yöntemi.* 이화여자대학교 석사 학위논문 (1997)에서 재인용, 7.

Sim. J. G (2003). *한국 문화와 관용표현. Kore kültürü ve kalıpsözler.* 「한국어 의미학」 13. 한국어 의미학회. 1-11.

Tylor, E. B., (1974). *The Concept of Culture.* Minneapolis: Burgess Publishing Company, 1.

Topçu, N. (1999). *Fransızca ve Türkçede Rakamlı Deyimlerin Karşılaştırmalı İncelemesi ve Fransızca Yabancı Dil Öğretiminde Kullanımları.* Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 15, 173-180.

- Topçu, N. (2001). *Fransızca ve Türkçe Renk İsimleri İçeren Deyimlerin Karşılaştırmalı İncelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 131-140
- Uzun, L. (1991). *Türkçedeki Deyim Yapılarında Biçimbilimsel ve Sözdizimsel Özellikler*. içinde (yay. haz.: A. Sezer ve S. Koç) *Dilbilim Yazıları*, 57–64. Ankara: Usem.
- Uzun, L. (1991). *Deyimleşme ve Türkçede Deyimleşme Dereceleri*. *Dilbilim Araştırmaları*, İstanbul: Hitit Yayınevi.
- Uzun, L. (2001). *Genel Dilbilim Dersleri*. İstanbul: Multilingual Yayınları
- Whorf, B. L (1956)., *Language, thought, and Reality*. Cambridge, Mass. MIT Press, 217.
- Yeil, H. (2000.). *Çocuk Kitaplarındaki Atasözü ve Deyimlerin Önemi*. S. Sever (Yay. Haz.), I. Ulusal Çocuk Kitaplar Sempozyumu:20–21 Ocak 2000, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 244–252
- Yılmaz, F., ve Ertürk Şenden, Y., (2015). *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kalıp Sözcükler: “Babam Ve Oğlum” Film Örneği Formulaic Expressions On Teaching Turkish As A Foreign Language: A Case Study “Father And Son” Film, The Journal Of Academic Social Science Studies*. Gazi Osmanpaşa.
- Yoon. S. M (2000), *현대국어의 문장종결법 연구 Modern Kore Dili'nde Cümle Sonlandırılması Üzerine Bir Araştırma*. 집문당.
- Yurtbaşı, M. (1996). *Örnekleriyle Deyimler Sözlüğü*. İstanbul.
- [Laf sözlük](http://www.lafsozluk.com/2011/03/at-ile-ilgili-atasozleri-ve-anlamlari.html)
<https://www.lafsozluk.com/2011/03/at-ile-ilgili-atasozleri-ve-anlamlari.html>: erişim 3.4.2018
- Ankara Üniversitesi TÖMER, <http://tomer.ankara.edu.tr/> erişim: 8.4.2018
- 2016 yıllık Türkiyedeki Kore milletlerin durumu ve nüfus istatistikleri
<https://m.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=lackysis&logNo=220658551674&categoryNo=0&proxyReferer=&proxyReferer=https%3A%2F%2Fwww.google.co.kr%2F> erişim: 2.5.2018
- Türk Dil Kurumu
<http://tdkterim.gov.tr/bts>; erişim: 12.07.2012

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KURUL İZİN MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
Türkiyat Araştırmaları ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 18/9/2018

Tez Başlığı / Konusu: Türkçe ve Korecedeki Emir kiplerinin kalıp sözlerde
incelenmesi ve öğretimi.

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.
4. Gözlemsel ve betimsel araştırma (anket, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmaları) niteliğinde değildir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullar ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

18.9.2018
홍수아
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Sua HONG
Öğrenci No: N15125835
Anabilim Dalı: Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Programı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı
Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Doç. Dr. Nagmiye TOPÇU TECELLİ
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

Telefon: 0-312-2976771

Faks: 0-3122977171

E-posta: turkiyat@hacettepe.edu.tr

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
ETHICS BOARD WAIVER FORM FOR THESIS WORK

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES

.....Turkish studies..... TO THE DEPARTMENT PRESIDENCY

Date: 18/9/2018

Thesis Title / Topic: The Imperative - Subjunctive Mood in the Teaching of Turkish and Korean Catch Phrases.

My thesis work related to the title/topic above:

1. Does not perform experimentation on animals or people.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not based on observational and descriptive research (survey, measures/scales, data scanning, system-model development).

I declare, I have carefully read Hacettepe University's Ethics Regulations and the Commission's Guidelines, and in order to proceed with my thesis according to these regulations I do not have to get permission from the Ethics Board for anything; in any infringement of the regulations I accept all legal responsibility and I declare that all the information I have provided is true.

I respectfully submit this for approval.

18.9.2018
Date and Signature

Name Surname: SUA HONG
Student No: N 1512 5835
Department: The Department of Turkish Studies.
Program: M.A in Teaching Turkish as a Foreign Language.
Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

ADVISER COMMENTS AND APPROVAL

Doç. Dr. Nazmiye TOPRAK TECELİ
(Title, Name Surname, Signature)

HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
THESIS ORIGINALITY REPORT

HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
TO THE DEPARTMENT OF TURKISH STUDIES

Date: 18/09/2018

Thesis Title / Topic: The Important-Subjunctive Mood in the Teaching of Turkish and Korean Catch Phrases

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options stated below on 18/09/2018 for the total of 105 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 5 %.

Filtering options applied:

1. Approval and Declaration sections excluded
2. Bibliography/Works Cited excluded
3. Quotes excluded
4. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Turkish Studies Institute Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

18. 9. 2018
Sua HONG
Date and Signature

Name Surname: Sua HONG

Student No: N15125835

Department: The Department of Turkish Studies

Program: M.A. in Teaching Turkish as a Foreign Language

Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

Doç. Dr. Nazmiye TOPCU TELELLİ
(Title, Name Surname, Signature)

**HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
THESIS ORIGINALITY REPORT**

**HACETTEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF TURKISH STUDIES
TO THE DEPARTMENT OF TURKISH STUDIES**

Date: 18/09/2018

Thesis Title / Topic: The Important-Subjunctive Mood in the Teaching of Turkish and Korean Catch Phrases

According to the originality report obtained by myself/my thesis advisor by using the Turnitin plagiarism detection software and by applying the filtering options stated below on 18/09/2018 for the total of 105 pages including the a) Title Page, b) Introduction, c) Main Chapters, and d) Conclusion sections of my thesis entitled as above, the similarity index of my thesis is 5 %.

Filtering options applied:

1. Approval and Declaration sections excluded
2. Bibliography/Works Cited excluded
3. Quotes excluded
4. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Turkish Studies Institute Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

18. 9. 2018
Sua Hong

Date and Signature

Name Surname: Sua HONG

Student No: N15125835

Department: The Department of Turkish Studies

Program: M.A. in Teaching Turkish as a Foreign Language

Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

ADVISOR APPROVAL

APPROVED.

Doç.Dr. Nazmiye TOPÇU TECELİ

(Title, Name Surname, Signature)

Türkçe ve Korecedeki Emir Kiplerinin Kalıp Sözlerde İncelenmesi ve Öğretimi

ORIJINALLIK RAPORU

%5

BENZERLİK ENDEKSİ

%4

İNTERNET
KAYNAKLARI

%3

YAYINLAR

%2

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

turkoloji.cu.edu.tr
İnternet Kaynağı

%1

2

www.turkcede.org
İnternet Kaynağı

<%1

3

eefdergi.erkzincan.edu.tr
İnternet Kaynağı

<%1

4

Submitted to Cyprus International University
Öğrenci Ödevi

<%1

5

docplayer.biz.tr
İnternet Kaynağı

<%1

6

www.scribd.com
İnternet Kaynağı

<%1

7

turuz.info
İnternet Kaynağı

<%1

8

www.dilforum.com
İnternet Kaynağı

<%1